ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Úžasná Zeměplocha - 27 - Poslední hrdina.pdb

PDB Name: Pratchett_Terry-UZ-28-Posledni_
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.3.2006
Modification Date: 11.3.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

POSLEDNÍ HRDINA

Ve své době byl legendou.
Pamatoval si časy, kdy si hrdina nemusel lámat hlavu s ploty, soudci ani civilizací.
Pamatoval si časy. kdy vás lidé nevyhnali za to, že jste zabil draka.
Bohužel, už si občas nepamatoval, kam si založil zuby...
Co se toho týká, příliš šťastný z toho není.
Právě teď se Barbar Cohen se svým starým dobrým mečem a starými přáteli - a tím myslíme skutečně velmi staré přátele - vydává za svým posledním velkým dobrodružstvím. Byl to dobrý život. Teď se Cohen chystá zdolat nejvyšší horu Zeměplochy a předstoupit před své bohy. Nelíbí se mu způsob, jakým nechávají člověka zestárnout a zemřít.
Je čas, říká Cohen. konečně jim něco vrátit.
Poslední hrdina Zeměplochy se vypravil vrátit bohům to, co jim první hrdina ukradl. A pomstít se. Pokud ho někdo včas nezastaví, bude to znamenat konec světa.
Někdo se o to pokusí. Takže kdo ví, kdo je vlastně poslední hrdina?

TALPRESS
Praha
Pro Sandru. Jo, Sama a Joshe.
V nejpřátelštější vzpomínce na Dana...
Paul Kidby 2001
V láskyplné vzpomínce
Hrbatý Vinca
Copyright © 2001, 2002 Terry and Lyn Pratchett and Paul Kidby and Sandra Kidby
All rights reserved
Z anglického originálu Last Hero
vydaného nakladatelstvím Victor Gollancz Ltd
ve Velké Británii 2001,
přeložil Jan Kantůrek.
Vydalo nakladatelství Talpress. spol. s r. o.,
Jungmannova 14, 110 00 Praha 1
jako svou 351, publikaci.
Odpovědný redaktor: Naďa Svobodová
Technická redakce: Tomáš Kropáček
Sazba: Jams - Michal Skurovec
První vydání, Praha 2003
ISBN 80 7197 228 2
Printed in Italy by Printer Trento srl
Layout, design & computer manipulation by Rub Wilkins

Místo, kde se příběh odehrál, bylo na hřbetech čtyř slonů, kteří hřadovali na krunýři obrovské želvy. To je jedna z výhod vesmíru. Je dost velký na to, aby pojmul prakticky cokoliv, a to taky dělá.
Lidé si myslí, že je podivné, když se objeví želva šestnáct tisíc kilometrů dlouhá a slon vysoký přes tři tisíce kilometrů, což jen dokazuje, že lidský mozek není orgán právě nejlépe přizpůsobený k myšlení a původně byl nejspíše navržen jako chladič krve. Je přesvědčen o tom, že pouhý rozměr je úžasný. Na velikosti však není nic úžasného. Želvy naopak úžasné jsou a sloni jsou naprosto ohromující. To, že existuje velká želva, však zdaleka není tak úžasné jako to, že želva

vůbec někde existuje. Příčinou příběhu byla směsice mnoha věcí. Byla tady lidská touha po zakázaných činech, pramenící právě z toho, že byly zakázané. Byla tady touha lidí najít nové obzory a pobít ty lidi, kteří žijí za nimi. Byly tady tajemné svitky. Byla tady okurka. Ale především tady bylo vědomí, že jednoho dne, a to zcela brzo, to všechno skončí.
„Ach ano, ale život jde dál," říkají lidé, když někdo zemře. Jenže z pohledu člověka, který právě zemřel, život nejde. Je to vesmír, co jde dál. Obvykle právě v době, kdy se zesnulý spoustu věcí naučil a pochopil a začal se orientovat, je to všechno pryč, smeteno nemocí nebo nehodou, v jednom případě dokonce okurkou. Proč tomu tak musí být, je jednou z nezměrných záhad života, tváří v tvář kterým se člověk buď začne modlit... Nebo se vážně, ale opravdu vážně namíchne.
Jak příběh začal? Začátek tohoto příběhu se odehrál před deseti tisíci lety za divoké, bouřlivé noci, kdy z hory ve Středu světla sestupovala ohnivá jiskérka. Hýbala se sem a tam, klesala, zvedala se, trhala sebou tak, jak námi neviděná osoba sestupovala dolů, klouzala a padala z kamene na kámen. V jednom okamžiku se plamének změnil v dlouhou řadu jisker, která skončila v hluboké sněhové závěji na dně rokliny. Ale ruka, která zůstala trčet za sněhu, stále svírala kouřící zbytky pochodně a vítr, hnaný zlobou bohů a svým vlastním zlomyslným smyslem pro humor, rozdmýchal plamen zpět k životu. Ten už potom nikdy neuhasl.
Jak skončil? Konec celé historie začal vysoko nad povrchem světa, ale kroužil níž a níž, jak se snášel nad prastaré a současně moderní město Ankh-Morpork, kde, jak se říká, se dalo koupit všechno - a když náhodou neměli, co jste chtěl, mohli to pro vás ukrást.
Někteří z nich to pro vás dokonce mohli vysnít... Tvor, který teď hledal jednu konkrétní budovu tam dole, byl Tupý albatros, kterému vzdělanější a informovanější lidé říkali Bezúčelný. Podle měřítek zdejšího světa není nijak neobvyklý. (*Pozn. autora: Srovnejte ho například s Republikánskými včelami, které se nerojí, ale pořádají plenární schůze a mají sklony téměř neustále se zdržovat v úle, kde hlasují za větší příděly medu) Byl však, bezpochyby, jak tupý, tak bezúčelný. Strávil většinu života v řadě pomalých, líných cest mezi Okrajem a Středem, a jaký to má účel? Tenhle jedinec byl více méně krotký. Mírně šílená korálková očka našla místo, kde věděl, že z důvodů, které byly zcela mimo dosah jeho chápání, najde ančovičky. Tam mu taky někdo z nohy sundá to nepohodlné pouzdérko. To albatrosovi připadalo jako dobrý obchod, což dokazuje, že tihle ptáci jsou když ne dokonale tupí, pak přinejmenším mdlého rozumu. To znamená, že se vůbec nepodobají lidem.
Povídá se, že jedním z největších snů lidstva bylo naučit se létat. Mimochodem, to je jen návrat ke snům lidských prapředků, jejichž nejdivočejší sny byly o tom, jak sletěli ze stromu. Každopádně, další velké sny lidstva zahrnovaly i ten, v němž člověka pronásleduje obrovská bota-žralok s tlamou plnou zubů. A nikdo neříká, že ten sen musí dávat nějaký smysl.
Tři velmi rušné hodiny později stál lord Vetinari, Patricij Ankh-Moporku, v hlavní hale Neviditelné univerzity a to, co zažil, na něj udělalo dojem. Jakmile mágové pochopili naléhavost celého problému, dali si oběd a pohádali se o kvalitě pudinku, dokázali pracovat skutečně rychle.
Jejich způsob, jak najít řešení, pokud to stačil Patricij sledovat, spočíval v tvořivém žvanění. Jestliže otázka zněla „Jaké je nejlepší zaklínadlo, kterým se dá přeměnit kniha básní v žábu?", pak jediná věc, kterou zásadně neudělají, je ta, že se nepodívají do žádné knihy s názvem jako Hlavní zaklínadla pro obojživelníky v literárním prostředí: výčet a porovnání. To by byl, svým způsobem, podvod. Místo toho se o tom pohádají, přičemž stojí u tabule, trhají jeden druhému křídu z prstů a mažou to, co píše ten, kdo právě hovoří, dříve než stačí dopsat druhou polovinu věty. Jakýmsi podivným způsobem to funguje. Teď uprostřed Velké síně něco stálo. V umění vzdělanému Patricij to připadalo jako obrovská lupa obklopená harampádím.
„Technicky vzato, můj pane, omniskop, neboli vzdělávid, jak my říkáme, dokáže nahlédnout kamkoliv," vysvětloval právě arcikancléř Vzoromil Výsměšek, takto vůdce všeplošského mágstva. (*Pozn. autora: To znamená všech mágů, kteří znali arcikancléře Výsměška a byli připraveni dát se vést)
„Skutečně? Znamenité."
„Kamkoliv a v jakémkoliv čase," pokračoval Výsměšek, aniž dával najevo nějaké nadšení.
.Jak výjimečně užitečné."
„Ano, to říká každý," zabručel Výsměšek a zamračeně kopal do podlahy. „Potíž je v tom, že ta zatracená věc dokáže nahlédnout kamkoliv, a proto je prakticky nemožné přinutit ji, aby kamkoliv nahlédla. Rozhodně ne tam, kam by stálo za to nahlédnout. A překvapilo by vás, kolik míst ve vesmíru je. A časů."
„Dvacet minut po jedné, například," řekl Patricij.
„Samozřejmě, mezi jinými. Chtěl byste se podívat, můj pane?"
Lord Vetinari opatrně popošel kupředu a nahlédl do velkého kulatého skla. Zamyšleně nakrčil čelo.
„Jediné, co vidím, je to, co je za tím sklem," řekl.
„Aha, to bude tím, že je to nastaveno na tady a teď, pane," ozval se mladý mág, který se stále ještě zabýval úpravou přístroje.
„Aha. chápu," přikývl Patricij. „Abych řekl pravdu, máme něco takového v paláci. Říkáme tomu ok-na."
„Nuže, když udělám tohle," řekl mág a pohnul něčím na okraji skla, je jimi vidět opačným směrem." Lord Vetinari zíral do vlastní tváře.
„A těmhle říkáme zr-ca-dla" řekl, jako kdyby něco vysvětloval dítěti.
„Myslím, že ne, pane," upozornil ho mág. „Chvilku to trvá, než si uvědomíte, co vidíte. Možná by pomohlo, kdybyste zvedl ruku..."
Lord Vetinari na něj vrhl sarkastický pohled, ale přidal i vlahé zamávání.
„Hm. Velmi zvláštní. Jak se jmenujete, mladý muži?"

„Rozšafín Ctibum, pane. Nově jmenovaný vedoucí katedry Nedoporučované aplikované magie, pane. Víte, pane, není nic těžkého postavit omniskop, protože je to, konec konců, jen vylepšená verze prastaré křišťálové koule. Problém je pak zařízení přinutit, aby se dívalo tam, kam potřebujete. Je to, jako když ladíte strunu, pane, a když -!“
„Promiňte, ale jak aplikované magie?“ vzpamatoval se Patricij.
„Nedoporučované, pane,“ odpověděl Ctibum hladce, jako kdyby doufal, že se může tomuto problému vyhnout tak, že jím projede přímo a co nejrychleji. „No, myslím, že teď už se dokážeme dostat alespoň do zvolené oblasti, pane. Silový tah je značný, mohli bychom obětovat dalšího tarbíka.“ (*Pozn. překl.: Je zvláštní, že na NU používali jako pokusných zvířat právě těchto roztomilých hlodavců a ne myší, krys nebo morčat. Zdá se, jako kdyby k nim mágové chovali jakousi podivnou nesympatii)
Mágové se začali shromažďovat kolem zařízení.
„Dokážete vidět do budoucnosti?“ zajímal se lord Vetinari.
„Teoreticky ano, pane,“ odpověděl Ctibum. „Jenže něco takového by bylo velmi... no, nedoporučitelné, víte, protože základní studie naznačují, že akt pozorování budoucnosti by zbortil vlnový tvar ve fázovém vesmíru.“
Na Patricijově tváři se nepohnul ani sval.
„Promiňte mi, ale co se týče záležitostí univerzity, nemám tak docela přesný přehled,“ řekl. „Vy jste ten. Který bere pilulky ze sušených žab?“
„Ne, pane, to je kvestor,“ odpověděl Rozšafín Ctibum. „Musí je brát, protože je nepříčetný, pane.“
„Aha,“ přikývl Vetinari, a teď měla jeho tvář výraz zcela jasný. Byl to výraz člověka, který byl pevně rozhodnut nezmínit se o tom, co se mu právě honí hlavou.
„Víte, můj pane, pan Ctibum tím myslí,“ vmísil se do jejich hovoru arcikancléř, „že jsou miliony a miliony budoucností, které existují, chápete? Jsou to všechny... možné podoby budoucnosti. Jenže je velmi pravděpodobné, že ta první, na niž se podíváte, se pak stane budoucností. A třeba to bude některá z těch, které by se vám právě nelíbily. Jak se zdá, má to něco společného s takzvaným Principem nejistoty.“
„A to je...?“
„Nejsem si tak docela jistý. V podobných věcech se tady vyzná právě pan Ctibum.“
Kolem se prokolébal orangutan a pod každou paží nesl neuvěřitelné množství knih. Lord Vetinari se zadíval na hadice, které se vlnily od omniskopu a ven otevřenými dveřmi přes trávník k... Co to bylo? Budova Vysokonapěťové magie? Vzpomněl na staré časy, kdy byli mágové hubení, nedůtkliví a plní záludnosti. Ti by nedovolili, aby něco jako Princip nejistoty existovalo byť by na jedinou vteřinu. Když jste si jistí, nemůžete nic dělat špatně. Jakákoliv nejistota vás může zabít.
Vzděvid zablikal a ukázal jim sněhové pole, za nímž se v dáli črtaly černé hory. To, jak se zdálo, mága jménem Rozšafín Ctibum neobyčejně potěšilo.
„Měl jsem dojem, že jste říkal, že ho s tím dokážete najít?“ obrátil se Vetinari k arcikancléři.
Rozšafín Ctibum zvedl hlavu. „Nemáme něco z jeho věcí? Něco osobního, co tady zapomněl?“ zeptal se. „Mohli bychom to vložit do morforezonátoru, propojit s omniskopem a ten by se na něj pak zaměřil jako přitahovaný magnetem!“
„Copak se to stalo s magickými kruhy a černými svícemi?“ zajímal se lord Vetinari.
„Hm, pane, víte, ty používáme, když není naspěch,“ odpověděl Ctibum.
„Obávám se, že Cohen Barbar se neproslavil právě tím, že by po sobě nechával jen tak porůznu povalovat své věci,“ řekl Patricij. „Těla, to ano. Jediné, co víme, je, že míří ke Cori Celesti.“
„Ke Středu světa, pane? A proč to?“
„To je právě to, co jsem doufal, že mi povíte vy, pane Ctibume. Proto jsem tady.“
Kolem se znovu prokýval knihovník s nemenším nákladem knih. Další reakce mágů v okamžiku, kdy se setkali s nezvyklou situací, spočívala v tom, že prohlédli všechny knihovny, aby zjistili, jestli už se něco podobného někdy nepřihodilo. To byla podle mínění lorda Vetinariho velmi platná zbraň v boji o přežití. Znamenalo to totiž, že v čase nebezpečí tiše prosedíte celý den v budově, jež má velmi silné zdi.
Znovu se zadíval na papír, který držel v ruce. Proč byli lidé tak hloupí? Jeho oko upoutala jedna věta: „Říkal, že poslední hrdina by měl vrátit to, co první hrdina ukradl.“
A každý samozřejmě věděl, co první hrdina ukradl.
Bohové hrají hry s osudem lidí. Ty hry nejsou příliš složité, protože bohové postrádají trpělivost. Podvádění je součástí pravidel. A bohové hrají tvrdě. Ztráta všech věřících znamená pro bohy konec. Na druhé straně „věřící, který přežije hru, přidává bohům na prestiži a posiluje víru ostatních. Kdo přežije s největším počtem věřících, žije.
Věřící mohou do své víry pochopitelně zahrnout i jiné bohy. Bohové věří ve víru. Na Dunmanifestinu vždy probíhala celá řada her současně. Dunmanifestin je sídlo bohů, které se tyčí na ústřední hoře světa - na Cori Celesti. Zvenčí vypadá jako přelidněné město (*Pozn. autora: Jen málokterá víra má přesnou představu o rozměrech nebes, ale na planetě Zemi se o nich zmiňuje Zjevení Janovo (kap. XXI. v. 16), kde se říká, zeje to krychle, jejíž hrana měří 12 000 měr** (v angličtině furlongů, v řečtině pak stadií). To je o něco méně než 500 000 000 000 000 000 000 krychlových stop. I kdybychom připustili, že všechny kůry andělské, nebeská armáda a jiné provozní složky nebe sídlily na dvou třetinách tohoto prostoru, stále ještě zbývá více než milion krychlových stop prostoru na každého lidského obyvatele nebe, a to i za předpokladu, že by dovnitř pustili každého, kdo by se byť i vzdáleně podobal lidské bytosti, a že by se lidská populace do dne posledního soudu proti současným počtům ztisíceronásobila. To je tak velkorysý prostor, že se nabízí myšlenka, zda už tady někdo nepočítal i s příslušníky mimozemských civilizací, nebo - jak nádherná myšlenka - s tím, že by si lidé mohli do nebe vzít i své domácí mazlíčky). Nežijí tam všichni bohové, mnozí z nich jsou vázáni k nějaké konkrétní zemi, nebo v případě těch menších dokonce ke starému stromu. Nicméně Dunmanifestin - to byla boží

adresa. To bylo ono místo, kde visí pomyslná tabulka z leštěné mosazi, tak jako visí v nejdražších a nejbohatších čtvrtích velkých měst na diskrétních menších budovách, které nicméně vypadají, jako když v nich sídlí přinejmenším sto padesát právníků a účetních, nejspíše v nějakých speciálních policích. Tenhle domácký vzhled sídla bohů pocházel pochopitelně z toho, že tak jak jsou lidé ovlivněni bohy, tak jsou i bohové ovlivněni lidmi.
Většina bohů má více méně lidskou podobu, protože lidská představivost není všeobecně nijak velká. Dokonce i Offler, krokodýlí bůh, je jen bůh s krokodýlí hlavou. Požádejte lidi, aby si pokusili vymyslet podobu nějakého zvířecího boha, a ve většině případů přijdou s představou někoho v opravdu ošklivé masce. Lidem mnohem lépe vyhovovalo vymýšlení démonů, což je také důvod, proč je jich tolik. Nad velkým kruhem světa tedy hráli bohové své hry. Občas i oni zapomněli na to, co se stane, když necháte hloupého pěšáka dojít až na konec šachovnice.
Tentokrát trvalo o něco déle, než se zpráva rozšířila po městě, ale nakonec bylo vidět,
jak představení jednotlivých cechů po dvojicích či po trojicích spěchají na univerzitu.
Pak se novinky donesly k vyslancům. Věže velkých semaforů, rozmístěné kolem města, zaváhaly a zakoktaly se ve své nekonečné povinnosti odesílat do celého světa exportní ceny, předaly signál „uvolněte linky pro zprávu nejvyšší důležitosti“ a pak odklepaly svými rameny krátké zprávy o zkáze kancléřstvím a hradům na celém kontinentě.
Ty zprávy byly samozřejmě kódované. Když se doslechnete čerstvé novinky o konci světa, nestojíte o to, aby to věděl každý.
Lord Vetinari se rozhlédl kolem stolu. V několika minulých hodinách se odehrálo mnohé.
„Takže pokud mohu věci shrnout, dámy a pánové,“ začal, když utichl šum hlasů, „podle autorit ve Visovisu, hlavním městě Achátové říše, císař Čingis Cohen, kdysi známý světu jako Cohen Barbar, se před nějakou dobou vydal na cestu k sídlu bohů. Má s sebou zařízení nezanedbatelné ničivé síly, a jak se zdá i úmysl, řečeno jeho vlastními slovy, ‚vrátit, co bylo ukradeno. A krátce a jednoduše řečeno, oni nás žádají, abychom ho zastavili.“
„Proč my?“ vznesl dotaz pan Bahno Tichokrad, představený Cechu zlodějů. „Není to náš císař.“
„Pokud tomu rozumím, Achátová říše věří, že dokážeme všechno,“ odpovídal lord Vetinari. „Máme energický, výkonný, konstruktivní, sebevědomý a pozitivní přístup. Věří prostě, že dokážeme i tohle.“
„Že dokážeme co?“
Lord Vetinari pokrčil rameny. „No, v tomto případě zachránit svět.“
„Jenže ho máme zachránit pro všecky, není to tak?“ naléhal Tichokrad. „Dokonce i pro cizozemce?“
„Upřímně řečeno, ano. Nemůžeme přece zachránit jen ty kousky, které se nám líbí,“ sdělil mu lord Vetinari.
„Ale ta věc se záchranou světa, dámy a pánové, bez ohledu, jaké k tomu zaujmete postavení, se má tak, že se bezprostředně týká i toho, na čem si stojíte. Takže bychom měli raději pokračovat. Může nám v té věci nějak pomoci magie, arcikancléři?“
„Ne. K té hoře se nic magického nedostane blíž než na sto padesát kilometrů,“ zavrtěl hlavou arcikancléř.
„Proč ne?“
„Ze stejného důvodu, proč nemůžete s plachetnicí do hurikánu. Je tam prostě příliš mnoho magie. Přetíží to každý magický předmět. Kouzelný koberec by se rozpadl ve vzduchu.“
„Nebo by se změnil v brokolici,“ přikyvoval děkan. „Nebo v malý svazeček poezie.“
„Tím chcete říci, že se tam nedostaneme včas?“
„No... ano. Přesně. Očividně. Vždyť oni už dorazili k úpatí hor.“
„A jsou to hrdinové,“ přidal se pan Včeraznal z Cechu historiků.
„A to znamená co? Ale přesně!“ podíval se na něj Patricij s povzdechem.
„Jsou dobří v tom, co se chystají udělat.“
„Jenže pokud vím, jsou to také velmi staří muži.“
„Velmi staří hrdinové,“ opravil ho historik. „To znamená, že mají nesmírné množství zkušeností v dělání toho, co chtějí udělat.“
Lord Vetinari si znovu povzdechl. Nestál o to, žít ve světě hrdinů. Něco jiného je civilizace jako taková a něco jiného jsou hrdinové.
„A co to vlastně ten Cohen všechno vykonal, že je takový hrdina?“ řekl po chvíli. „Já se jen tak ptám, abych věděl co a jak.“
„No přece... tedy... hrdinské činy.“
„A to je třeba...?“
„Bojoval s obludami, porážel tyrany, kradl poklady výjimečné ceny, zachraňoval panny v nesnázích... a takové věci,“ odpověděl mu pan Včeraznal nepříliš určitě. „Prostě a jednoduše... hrdinské činy.“
„A... kdo vlastně definuje, ale přesně, obludnost oblud a tyranovitost tyranů?“ zajímal se dál lord Vetinari. Jeho hlas byl náhle jako skalpel - ne nebezpečný a hrozivý jako meč, ale opatrně nořící pátravé ostří do zranitelných míst.
Pan Včeraznal nejistě přešlápl. „No... asi... nejspíš hrdina, řekl bych.“
„Aha... a ty krádeže výjimečně vzácných věcí... myslím, že slovo, které mě v tomto případě zajímá, je ‚krádež’. Je to činnost, na niž se velmi ošklivě tváří vlády a církve téměř všech světových vlád a náboženství. Pocit, který se vkrádá do mé mysli, je, že všechny ty termíny jsou definovány hrdinou.
Mohli byste říci - já jsem hrdina, a když vás teď zabiju, stane se z vás, de facto, osoba vhodná k tomu, aby byla zabita hrdinou. Můžete prostě a jednoduše říci, že hrdina je někdo, kdo provádí takové věci, které by ho v každé zemi, kde vládnou skutečné zákony, rychle dostaly za mříže nebo donutily k tanečku, kterému se také říká, jak jsem slyšel, ‚konopné fandango’. Slova, jež bychom v takových případech použili my, jsou vražda, drancování, loupež a znásilnění. Pochopil jsem situaci?“
„Znásilnění snad ne,“ potřásl hlavou pan Včeraznal, který konečně našel kámen, na němž by jeho noha stanula pevněji.

„Ne v případě Cohena Barbara. Snad by bylo vhodnější říkat zkažení.“
„A v tom je nějaký rozdíl?“
„Víte, jde spíš o pozdější přístup k věci,“ odpověděl historik. „Myslím, že v tomto směru si na něj nikdy nikdo oficiálně nestěžoval.“
„Mám-li hovořit jako právník,“ ozval se pan Kosopád z Cechu právníků, „je jasné, že první hrdinský čin, který byl vůbec kdy zaznamenán, je popisován jako krádež věci jejím právoplatným vlastníkům. To osvědčují legendy mnoha národů.“
„A bylo to něco, co se dá skutečně ukrást?“ ujišťoval se Výsměšek.
„To je prokazatelné nade vši pochybnost,“ přikývl rezolutně právník. „Ta krádež je středobodem celé legendy. Bohům byl uloupen oheň.“
„No ale to není náš momentální problém,“ upozornil je lord Vetinari. „Náš momentální problém spočívá v tom, že Cohen Barbar právě v těchto chvílích šplhá na horu, kde žijí bohové. A my ho nedokážeme zastavit. A má v plánu vrátit bohům oheň. Oheň, v tomto případě v podobě... okamžik, podívám se -“
Rozšafín Ctibum zvedl hlavu od svého zápisníku, kam si něco zapisoval.
„Padesátilibrového soudku toho vynálezu, kterému v Achátové říši říkají Hromový prach,“ doplnil bez zaváhání.
„Překvapuje mě, že mu ho jejich mágové vůbec dali.“
„Byl... vlastně předpokládám, že stále ještě je... císařem,“ řekl lord Vetinari. „Proto je snadné si představit, že když vás svrchovaný vládce světadílu o něco požádá, není ten správný čas chtít od něj výdejku schválenou panem Jaksetento v zásobovacím.“
„Hromový prach je výjimečně silné zboží,“ bručel nervózně Výsměšek. „Jenže potřebuje zvláštní rozbušku. Do té směsi musíte rozbít skleničku s kyselinou. Kyselina se vsákne do prachu a bada-bada-beng je ten výraz, jestli se nemýlím.“
„Naneštěstí, jak se zdá, dal nějaký ten pan Jaksetento Cohenovi i tu,“ sdělil přítomným lord Vetinari. „A jestliže k onomu příslušnému bada-bada-beng dojde na vrcholu světa, kde je současně i střed magického pole světa, pak, pokud tomu dobře rozumím, to bude mít za následek, že se pole zbortí zhruba na... můžete mi napovědět, pane Ctibume?“
„Asi na dva roky.“
„Vážně? No snad bychom se dokázali bez magie nějaký ten rok i obejít, ne?“ rozhlédl se po ostatních pan Kosopád a snažil se už výrazem naznačit, že by to mohlo být dokonce i zábavné.
„Se vší úctou,“ ušklíbl se na něj Ctibum bez jakékoliv úcty, „to by asi nešlo. Moře by vyschla. Slunce by vyhaslo a spadlo. Želva a sloni by mohli prostě a jednoduše přestat existovat.“
„A to všechno by se mohlo stát během dvou let?“
„Ne. to ne. To by se stalo během několika minut, pane. Víte, magie, to nejsou jen barevná světla a křišťálové koule. Magie drží celý náš svět pohromadě.“
V náhlém tichu zněl Patricijův hlas jasně a ostře.
„Existuje někdo, kdo by nám mohl říci o Čingisi Cohenovi něco víc?“ zeptal se. „A existuje někdo, kdo by nám mohl říci, proč Cohen a jeho muži předtím, než opustili město, unesli z našeho velvyslanectví naprosto neškodného minstrela? Výbušniny... ano, to je velmi barbarské..., ale minstrela? Mohl by mi to někdo vysvětlit?“
Takhle blízko Cori Celesti byla kousavá zima. Odsud vypadala hora, která zdáli připomínala jehlu, jako ztuhlá kaskáda ostrých klesajících vrcholů. Vrcholek a jeho prostřední věž se ztrácely v závoji poletujícího sněhu, míle vysokém. Odráželo se od něj slunce. Několik postarších mužů se choulilo kolem ohně.
„Doufám jenom, že se s tím zářícím schodištěm neplete,“ ozval se Cucák Vilda. „Estli tam žádný nejni, tak budeme fakticky vypadat jako nějaký potroubla.“
„Hele, s tím obrovským mrožem měl taky pravdu,“ upozornil ho Bleskový Podrs.“
„Dyžeto?“
„No, vzpomínáš, jak sme přelejzali ten ledovec? A jak von najednou zařval: ‚Bacha, chlapi! Zaútočí na nás obrovskej mrož!’“
„No jo.“
Vilda se znovu zadíval nahoru k vrcholu. Zdálo se, že vzduch je tady řidší a barvy sytější, a měl pocit, že by stačilo jen se trochu natáhnout a mohl by se dotknout nebe. „Nevíte někdo, maj tam nahoře nějakej záchod?“ zeptal se.
„Hele, tam nahoře musí bejt něco takovýho,“ ujišťoval ho Caleb Rozparovač. „Jo, určitě, slyšel jsem vo tom dokonce něco. Jako Toileta bohů nebo tak něco. Prostě to tam maj.“
“Sořiká?“
Všichni se obrátili k místu, kde bylo něco jako pyramida kožešin na kolečkách. Když oko vědělo, co hledá, změnila se hromada ve staré kovové křeslo na kolečkách, upevněné na lyžích a pokryté útržky pokrývek a kožešin. Z vrcholku hromady vyhlížely korálkové oči, podobné očím menší šelmy. Za křeslem byl připevněn sud.
„Musí bejt čas na jeho medicínu,“ ozval se Cucák Vilda a přistrčil k ohni velký kastrol pokrytý černými sazemi.
„Sožeto?“
„ALE, ŽE TI VOHŘEJVÁM MEDICÍNU, HUMOŠI!“
„Soto? Zas ňákej posranej mrož?“
„JO!“
„Sořiká?“
Byli to do posledního staří muži. Jejich běžný hovor byl jedinou nepřetržitou litanií, v níž si stěžovali na bolavé nohy, žaludky a záda. Ale nebyli obyčejní. Měli zvláštní vzhled. Bylo to v jejich očích. Jejich oči říkaly, že ať to bylo kdekoliv, oni tam byli.
Ať to bylo cokoliv, oni to udělali, a někdy i vícekrát než jednou. Ale nikdy, ani za nic, by si nekoupili nátělník. Taky

přesně znali význam slova „strach“. To přece bylo to, co při jejich spatření potkávalo ostatní lidi.
„Přál bych si, aby tady s náma byl Hrbatej Vinca,“ ozval se Caleb Rozparovač a bezmyšlenkovitě prohrábl oheň.
„No, je pryč, vodešel a tím to skončilo,“ zarazil ho Bleskový Podrs krátce. „Řekli sme, sakra, že už vo tom nebudem mluvit, ne?“
„No jo, ale jakou cestou šel... Já jenom doufám, bohové, že mně se nic podobnýho nestane. Něco takovýho... To bych nepřál nikomu...“
„No jo, máš pravdu,“ přikývl Bleskový Podrs.
„Byl to dobrej kluk. Bral všecko tak, jak to po něm život hodil.“
„Tak dost!“
„A pak se udusí pitomým -“
„Hele, všichni to víme! Tak už konečně drž hubu!“
„Večeře je hotová,“ oznámil společníkům Caleb a vytáhl z uhlíků kouřící plát, z nějž odkapával přepálený tuk. „Skvělej mroží stejk,“ rozhlížel se po ostatních. „A co pan Krasavec?“
Všichni se obrátili k nepopiratelně lidské postavě opřené o nedaleký balvan. Nebyla příliš zřetelná vzhledem k provazům, jimiž byla omotána, ale bylo vidět, že je oblečena do čistých a dosti pestrých šatů. Tohle však nebylo místo pro pestré oblečení. Tady byl kraj kůže a kožešin.
Cucák Vilda popošel k oné pestré věci.
„Hele, já ti vytáhnu alespoň roubík,“ sděloval pestrému balíku, „dyž mi slíbíš, že nebudeš řvát.“
Vyděšené oči zatěkaly zoufale sem a tam a pak roubíkem opatřená hlava několikrát přikývla.
„Tak dobrý. Teď si sněz svůj skvělý mroží... hmm, kousek,“ pokračoval v konverzaci Cucák Vilda a vytáhl již několikrát zmíněný kus textilie postavě z úst.
„Jak si jen můžete dovolit unést mě a vléct celou cestu až -“ začal okamžitě minstrel.
„Tak hele,“ přerušil ho Cucák Vilda, „ani jednomu z nás se moc nechce fláknout ti jednu za ucho, když takhle začneš, ale dyž to jinač nepude... Tak buď rozumnej.“
„Rozumný? Když mě unesete a -“
Cucák Vilda zasunul bez dalšího slova roubík na původní místo.
„Takovej za groš kudla,“ zabručel, „a dokonce ani nemá harfu. Co je to za pitomýho barda, kerej nemá ani harfu? Akorát tuhle malou dřevěnou věcičku, co vypadá, jako dyš rozřízneš hrnec. To je ale blbej nápad!“
„Tomu se říká loutna,“ vysvětloval huhlavě Caleb s pusou plnou mrože.
„Soževonoto? Loupna?“
„LOUTNA, HUMOŠI!“
„Jasně že sem loupil!“
„Ale houby, to je na zpívání písniček. Dámám,“ nedal se odradit Caleb. „Jako vo kytkách a tak. Romantika, chápeš?“
Horda ten výraz znala, i když činnost, kterou obsahoval, byla mimo hranice jejích pestrých a zaměstnaných životů.
„Je úžasný, co taková písnička se ženskejma udělá,“ zamyslel se Caleb.
„No, teda řeknu vám, že v době, když sem byl já mladej,“ vrtěl hlavou Bleskový Podrs, „tak když si někdo chtěl získat zájem nějaký holky, musel svýmu nejhoršímu nepříteli useknout tentononc a dát jí to darem.“
„Sože vy to furt?“
„POVÍDÁM, ŽE ZA MEJCH ČASŮ SI MUSEL SVÝMU NEJHORŠÍMU NEPŘÍTELI USEKNOUT PINDIPÁSKA A DÁT JÍ HO!“
„Jo, no jo! Máš recht, romantika je úžasná věc!“ přikyvoval spokojeně Humoš.
„Hele, a co ste dělali, dyž ste žádnýho nejhoršího nepřítele neměli?“ zajímal se Cucák Vilda.
„Tak jsi holt musel zkusit uříznout pindipáska někomu jinýmu,“ zamračil se Podrs, „a hned jsi nějakýho nejhoršího nepřítele měl!“
„Dneska jsou mnohem obvyklejší kytky,“ bručel nespokojeně Caleb.
Podrs pozoroval loutnistu, který sebou cukal v poutech.
„Pořád nemůžu přijít na to, proč chtěl šéf, abysme tohohle vlekli s sebou,“ zabručel nakonec. „Ostatně, kde vůbec je?“
ord Vetinari měl navzdory svému vzdělání myšlení technika. Když jste něco potřebovali otevřít, našli jste to správné místo a tam pak vynaložili tu nejmenší potřebnou dávku síly nezbytné k dosažení cíle. Je možné, že se to místo nacházelo mezi dvěma žebry a síla byla aplikována hrotem dýky nebo že leželo na hranici mezi dvěma státy a tlak bylo třeba vyvinout s pomocí armády, ale důležité prostě bylo najít to správné nejslabší místo, které bylo klíčem ke všemu.
„Takže teď jsi nehonorovaný profesor krutého a neobvyklého zeměpisu?“ obrátil se otázkou na postavu, kterou před něj přivedli.
Mág známý jako Mrakoplaš přikývl, ale pomalu, to pro případ, že by ho souhlas přivedl do nějakých nepříjemností.
„Ehm... ano?“
„Byl jsi někdy na Středu?“
„Ehm... ano?“
„Dokázal bys popsat tamější kraj?“
„No...“
„Jak bys popsal okolí?“ pomáhal mu lord Vetinari.
„No... jako rozmazané, pane. Oni mě totiž honili nějací lidé.“
„Vážně? A proč to?“
Mrakoplaš se zatvářil šokovaně. „Oh, já se nikdy nezastavuju, abych zjistil, proč mě někdo pronásleduje, pane. Nikdy

se ani neohlížím. To by byla velká hloupost, pane.“
Lord Vetinari si prsty stiskl můstek nosu. „Tak mi řekni, co všechno víš o Cohenovi, prosím,“ přikývl unaveně.
„Ten? To je akorát hrdina, kterej nikdy neumřel. Starej mužskej, na kterým visí kůže. Abych řekl pravdu, není zrovna nejchytřejší, ale je tak lstivej a úskočnej, že jste to v životě neviděl.“
„Jsi jeho přítel?“
„No, párkrát jsme se setkali a ani jednou mě nezabil,“ odpověděl Mrakoplaš. „To by se dalo pravděpodobně považovat za ‚ano’.“
„A co ti staříci, co jsou s ním?“
„No... to nejsou žádní staříci... tedy, jak bych to... oni jsou staří..., ale víte... je to jeho Stříbrná horda, pane.“
„Tohle je Stříbrná horda? A celá Stříbrná horda?“
„Ano, pane,“ přikývl Mrakoplaš.
„Ale já myslel, že Stříbrná horda dobyla celou Achátovou říši?“
„To je pravda, pane. Byli to oni.“ Mrakoplaš potřásl hlavou. „Vím, že je těžko tomu uvěřit, pane. Ale vy jste je neviděl bojovat. Jsou zkušení. A jedna věc... jedna velká věc, co má Cohen... on je nakažlivý.“
„To myslíš, že je nositel nakažlivé choroby?“
„Je to jako duševní nemoc, pane. Nebo jako magie. Je bláznivý jako lasička nakažená vzteklinou..., ale jak se lidi nějakej čas pohybujou v jeho společnosti, začínaj vidět svět jeho očima. Prostě velikej a jednoduchej. A chtějí být jeho součástí.“
Lord Vetinari se zadíval na špičky svých prstů. „Ale co jsem slyšel, tak se ti muži usadili a byli neobyčejně bohatí a mocní,“ nakrčil obočí. „A to přece hrdinové chtějí, ne? Rozdrtit trůny světa pod podrážkami svých kožených sandálů, jak říkají básníci?“
„Ano, pane.“
„Tak co má znamenat tohle? Poslední hod kostkami? Proč?“
„Já to nechápu, pane... vždyť měli všechno.“
„Jasné,“ přikývl krátce Patricij. „Jenže jak se zdá, všechno nebylo dost.“
malém pokoji za Patricijovou Oválnou pracovnou se zatím hromadily další obtíže. Každých několik minut tam bočními dveřmi vklouzl úředník a odložil na stůl další hromádku papírů.
Lord Vetinari je znechuceně pozoroval. Uvažoval, jestli by nebylo ze všeho nejjednodušší počkat, až tahle hromada mezinárodních rad a požadavků doroste výšky Cori Celesti, a pak prostě vylézt nahoru.
S chutí do toho a půl je hotovo, pomyslel si s nechutí. A vědomý si toho, že chce-li muž něčeho dosáhnout, musí vstát a jít za svým cílem, lord Vetinari vstal a šel. Odemkl tajné dveře v dřevěném ostění a o chvilku později už tiše procházel tajnými chodbami svého paláce.
Palácové hladomorny ukrývaly množství lidí uvězněných „pro čiré potěšení jeho lordstva“, jenže jeho lordstvo bylo potěšeno jen velmi zřídka, takže většina z nich tam byla opravdu na dlouho. Jenže teď se lord Vetinari vydal za tím nejpodivnějším vězněm, kterého vězení ukrývala. Žil v mansardě pod střechou. Leonardo da Quirm nikdy nespáchal jediný zločin. Pozoroval své spoluobčany s neutuchajícím zájmem. Byl umělec a byl také nejchytřejší člověk na světě, pokud jste slovo „nejchytřejší“ použili v úzce specializovaném a technickém slova smyslu. Jenže lord Vetinari cítil, že svět ještě není připraven na muže, který dokázal vytvořit jen tak mimochodem, jako koníčka, zbraně nepředstavitelné ničivosti. Ten člověk byl ve svém srdci a duši a ve všem, co dělal, umělec.
V této chvíli kreslil Leonardo portrét dámy podle řady náčrtků, které si připíchl na svůj malířský kozlík.
„Aha, to jste vy, pane!“ řekl, když zvedl hlavu. „Jaký máte problém?“
„Myslíte, že mám nějaký problém?“ podíval se na něj lord Vetinari.
„Obvykle ho míváte, když se rozhodnete za mnou přijít.“
„No dobrá,“ přikývl Patricij. „Potřeboval bych dostat několik lidí na Střed světa tak rychle, jak je to jen možné.“
„Hm, hm,“ pokýval Leonardo hlavou. „Na cestě odsud tam je velmi komplikovaný, obtížný terén. Myslíte, že jsem ten úsměv trefil dobře? Úsměvy mi nikdy zvlášť nešly.“
„Říkal jsem, že-“
„Chtěl byste zřejmě, aby se tam dostali živí, že?“
„Cože? No... samozřejmě. Ale hlavně rychle!“
Leonardo maloval mlčky dál. Lord Vetinari ho dobře znal, proto by si ani ve snu nedovolil ho vyrušovat.
„A chcete také, aby se vrátili?“ zeptal se umělec po chvíli. „Poslyšte, možná, že bych mohl ukázat nějaké zuby. Myslím, že zuby umím.“
„No, kdyby se vrátili, bylo by to skutečně velmi příjemné.“
„Je to nějaká opravdu důležitá cesta?“
„Pokud nebude tahle výprava úspěšná, nastane konec světa.“
„Aha. Takže dost důležitá.“ Leonardo odložil štětec, poodstoupil a kriticky se zadíval na svou malbu. „Budu potřebovat několik námořních lodí a velkou nákladní bárku,“ řekl po chvilce. „A udělám vám seznam dalšího potřebného materiálu.“
„Zámořská plavba?“
„Pro začátek, můj pane.“
„Jste si jistý, že si celou tu věc nepotřebujete dále rozmýšlet?“ ujišťoval se Vetinari.
„No, samozřejmě, že co se týká podrobností, ano. Ale myslím, že základní myšlenku už mám.“
Vetinari zvedl hlavu ke stropu pracovny, kde visela celá letka podivných papírových modelů, strojů s netopýřími křídly a dalších vzdušných fantazií, které se pomalu otáčely ve větru.

„Ale doufám, že ta základní myšlenka nevychází z předpokladu použití nějakého létacího stroje," zeptal se s rostoucím podezřením.
„Ehm... proč se ptáte, pane?"
„Protože cílem výpravy jsou místa položená opravdu velmi vysoko, Leonardo, a vaše létací stroje mívají nevyhnutelně sklony spíše padat než se vznášet."
„Souhlasím, můj pane. Jenže já věřím, že dostatečné dolů se nakonec může proměnit v potřebné nahoru, pane."
„Hm. To je nějaká filozofie?"
„Praktická filozofie, vaše lordstvo."
„No, ale i přesto mě velmi překvapilo, že jste přišel s řešením toho problému prakticky v okamžiku, kdy jsem se o něm zmínil..."
Leonardo da Quirm si pečlivě očistil štětec. „Já vždycky říkám, vaše lordstvo, že dobře postavený problém obsahuje své vlastní řešení. Musím ale přiznat, že jsem věnoval nějakou tu myšlenku i otázce jeho prapůvodu. Jak víte, provádím pokusy s různými zařízeními..., která pak, samozřejmě, poslušen vašeho názoru na tyhle věci, vždycky rozeberu, protože na světě existují i zlí lidé, kteří by se jich mohli zmocnit a zneužít je. Byl jste natolik laskav, že jste mi poskytl pokoj s neomezeným výhledem na nebe, a já... prostě si všímám věcí. Ach ano... a budu taky potřebovat několik tuctů bahenních dráčků; Ne okamžik... bude jich muset být přes stovku."
„Aha, vy máte v úmyslu postavit loď, kterou vytáhnou k nebi bahenní draci, že?" podíval se na Leonarda lord Vetinari, kterému se mírně ulevilo. „Vzpomínám si na jednu starou pověst o lodi, kterou nesly k nebi labutě a doletěla až..."
„Obávám se, že s labutěmi by to nefungovalo. Ale vaše předpoklady jsou v širším smyslu slova správné. Skvělá práce. Dvě stě draků. Zaokrouhlím to, abychom měli bezpečnou rezervu."
„Tak tohle rozhodně bude ten nejmenší problém. Ve městě už se stejně strašlivě přemnožili a jsou na obtíž."
„Pak budu potřebovat pomoc... hm... šedesáti učedníků a tovaryšů z Cechu mazaných řemeslníků. Možná by bylo lepší, kdyby jich byla stovka. A budou muset pracovat nepřetržitě ve třech směnách."
„Učedníci a tovaryši? Ale já mohu zařídit, aby vám byli k dispozici ti nejlepší řemeslníci -" Leonardo pozvedl ruku.
„Jen vyučení, žádní řemeslníci, vaše lordstvo," zavrtěl hlavou. „Nepotřebuju lidi, kteří už odhalili hranice svých možností."
Cohena našla horda sedět na prastarém pohřebním pahorku kousek za táborem. V téhle oblasti jich bylo velmi mnoho. Členové hordy už je předtím občas viděli na svých početných cestách světem. Tu a tam ze sněhu vyčníval oblý pahorek, jehož stěny byly pokryty značkami v jazyce, který ani jeden z nich neznal. Byly opravdu velmi staré. Nikoho z hordy nikdy ani nenapadlo vniknout do některého z nich, aby zjistili, jaké poklady obsahují. Zčásti to bylo proto, že měli slovo, kterým označovali člověka pracujícího s krumpáčem, rýčem či lopatou, a to znělo „otrok" . Hlavním důvodem však bylo to, že měli svůj drsný, ale spravedlivý morální Kód, který sice mimo ně uznával málokdo, ale který obsahoval i slovo pro toho, kdo rušil prastaré pohřební pahorky, a to znělo „zemři!"
Horda, jejíž každý člen byl veteránem tisíců beznadějných bitev a útoků, se opatrně přibližovala ke Cohenovi sedícímu na zkřížených nohou ve sněhu. Vedle něj trčel ze sněhu jeho meč, který zarazil hluboko do návěje.
Cohen měl nepřítomný, starostlivý výraz.
„Neskočíš si na kousek něčeho k večeři, starej kámo?" obrátil se na něj Caleb.
„Máme mrože," neodpustil si Cucák Vilda. „Zase."
„Eftě jfem nefkonfil," odpověděl nezřetelně.
„Neskončil co, příteli?"
„Fvpomínání," odpověděl Cohen.
„Vzpomínání na koho?"
„Na toho hvdinu, fo je tady povřbenej, jafný?"
„A kdo to byl?"
„Fopak vim?"
„Ke kterýmu kmeni patřil?"
„To fe ptáf mě?"
„Provedl nějaké hrdinské činy?"
„Jó, hofku, to nevím."
„No ale potom proč -?"
„Někdo na toho zatvacenýho hajvlíka pfece zafpomínat mufí, ne?"
„Ale vždyť o něm nikdo nic neví!"
„Ale to nevnamená, ve bych na něj nemoh zaffpomínat!"
Zbytek hordy si vyměnil pohledy. Tohle bude opravdu složité dobrodružství. Je vážně moc dobře, že už je to to poslední.
„Měl by ses vrátit a promluvit si s tím bardem, kterého jsme unesli," pokračoval Caleb. „Začíná mi lézt pěkně na nervy. Jak se zdá, nechápe vůbec, proč tady je."
„Ten o tom vfem má pak napfat fágu," odpověděl suše Cohen, zatímco vzduch v okolí jeho tváře se naplnil poletující vlhkostí. Jak se zdálo, něco ho právě napadlo. Začal si s tázavým výrazem poklepávat na různé části oděvu, což vzhledem k množství ošacení, které měl na sobě, netrvalo nijak dlouho.
„No jo, ale tohle nejni zrovna ten nejlepší bard na psaní hrdinskejch ság," upozorňoval Caleb, zatímco jeho vůdce nepřestával s hledáním. „Říkal jsem ti, že není ten právej, už když jsme ho chytili. Je to spíš takovej ten prorůžovělej bard, kterýho si najmeš, když chceš svý holce dát zazpívat nějakou ucouranou písničku. To mluvíme vo kytkách a jaru a tak, šéfe."

„Aha. nafel fem je," řekl Cohen. Z malého váčku u opasku vytáhl dvě zubní protézy vyrobené z diamantových trollích zubů. Vsunul si je do úst a několikrát zkusmo skousl. „Jo, to je lepší," zaliboval si.
„Cos to říkal?"
„Nejni to ten správnej bard, šéfe."
Cohen pokrčil rameny. „No, tak se to musí hezky rychle naučit. Musí bejt lepčí než ti tam v říši. Ti nemají ani ponětí o básních delších než sedmnáct slabik. Tenhle je alespoň z Ankh-Morporku. Ten o ságách musel přinejmenším slyšet."
„Říkal jsem vám, abysme se nejdřív zastavili ve Velrybí zátoce," vrtěl hlavou Podrs. „Ledový pláně, mrazivý noci... skvělá země na ságy."
„Jo, když máš rád velrybí tuk," ušklíbl se Cohen a vytáhl svůj meč ze závěje. „Řek bych, že udělám nejlíp, když pudu a odlákám myšlenky toho mladýho od kytiček."
Všechno nasvědčuje tomu," řekl Leonardo, „že věci kolem Zeměplochy krouží. „Rozhodně tomu tak je s měsícem a sluncem. A pak... pokud si vzpomenete... je tady případ lodi Maria Diavolla?"
„Myslíte tu loď, o níž se říká, že přepadla přes Okraj pod Plochu?" ujišťoval se arcikancléř Výsměšek.
„Přesně tu. Ví se, zeji přes Okraj smetla strašlivá bouře někde poblíž Mantské zátoky a pak ji spatřila o několik dní později skupina rybářů, jak se zvedá nad Okraj poblíž Cinkylinku, kde se zřítila na okrajové útesy. Byl na ní jediný zachráněný a jeho poslední slova před smrtí zněla... velmi podivně."
„Okamžik, já už si vzpomínám," rozhlédl se Výsměšek. „On řekl: ‚Můj Bože, sami sloni!'"
„Jsem prostě toho názoru, že na loď, kterou bychom s potřebnou silou a spočítanou stranovou odchylkou vyslali přes Okraj světa, by působila přitažlivost naší Zeměplochy a loď by vyletěla nad Okraj světa na protilehlé straně," vysvětloval svoji ideu Leonardo. „Vyletěla by pravděpodobně dost vysoko, aby mohla klouzavým letem doletět na kterékoliv místo na Ploše."
Mágové upírali oči na tabuli. Pak se jako jeden mág obrátili na Rozšafína Ctibuma, který si něco zaznamenával do zápisníku.
„O čem to mluvil, Rozšafíne?"
Ctibum se zadíval do svých poznámek. Pak zvedl pohled k Leonardovi. Nakonec se obrátil ke Vzoromilovi Výsměškovi.
„Ehm... ano. Možná. Hm... když přes Okraj spadnete dost rychle... svět vás přitáhne zpět... a vy budete padat dál a dál, ale budete vlastně padat kolem světa!"
„To jako chcete říci, že když spadneme - a při použití slova spadneme ani v nejmenším nemyslím sebe -, bychom mohli skončit někde vysoko na nebi?" ujišťoval se děkan.
„Hm... no, vlastně ano. Konec konců, slunce dělá totéž den co den a -"
Zdálo se, že je děkan okouzlen. „Úžasné!" prohlásil. „V tom případě... Tak by se dala do srdce nepřátelského území dostat celá armáda! Žádná pevnost by nebyla bezpečná! Mohli byste zasypat ohnivým deštěm všechny -"
Zachytil Leonardův pohled.
„- zlé lidi," dokončil nepříliš obratně.
„To se nestane," oznámil mu Leonardo odměřeně. „Nikdy!"
„A dokáže ta věc, co ji plánujete, opravdu přistát na Cori Celesti?" zeptal se lord Vetinari.
„No, je téměř jisté, že tam nahoře bude nějaké vhodné sněhové pole," odpověděl Leonardo. „A pokud ne, jsem si jistý, že dokážu vymyslet nějakou vhodnou přistávací metodu. Naštěstí, jak vaše lordstvo už ráčilo poukázat, mají věci, které se vznášejí ve vzduchu, neodbytnou snahu snést se k zemi."
Výsměšek měl na jazyku jakousi posměšnou poznámku, ale zarazil se. Znal Leonardovu pověst. Tohle byl muž, který dovedl vymyslet sedm vynálezů ještě před snídaní, a to včetně dvou nových způsobů, jak připravit topinku. Tenhle muž vymyslel kuličkové ložisko - něco tak samozřejmého, že to nikdy nikoho nenapadlo. A to právě bylo základem jeho génia - vynalézal věci, na něž mohl přijít každý, a lidé, kteří dokážou vynalézt něco, na co může přijít každý, jsou výjimečně vzácní.
Tenhle muž byl chytrý tím zvláštním, nepřítomným způsobem. Nejen že dokázal namalovat portrét, který vás sledoval, kamkoliv jste se pohnuli v místnosti, ale pak s vámi šel ještě domů a umyl za vás nádobí. Někteří lidé mají neobyčejnou sebedůvěru, protože jsou hloupí. Leonardo vypadal jako někdo, kdo má spoustu sebedůvěry proto, že ještě nikdy nenašel důvod, proč by ji mít neměl. Spokojeně by vykročil ze střechy vysoké budovy v onom šťastném stavu mysli člověka, který je rozhodnut vypořádat se s otázkou přitažlivosti země, až na ni narazí.
A možná by to i dokázal.
„A co potřebujete od nás?" zeptal se Výsměšek.
„Tak tedy... ta věc není schopna fungovat za pomoci magie, protože pokud to dobře chápu, magie je v oblasti Středu zcela nespolehlivá. Ale mohli byste mi dodat pořádný vítr?"
„V tom případě jste si pravděpodobně vybral ty pravé lidi," řekl lord Vetinari. Mágům se zdálo, že po jeho prvním prohlášení následovala zbytečně dlouhá odmlka. „Jsou v oblasti ovládání počasí výjimečně zkušení."
„Při spuštění lodi by se hodil ostrý vítr..." pokračoval Leonardo.
„Myslím, že mohu odpovědět bez obav z toho, že bych vás mylně informoval, a to v tom smyslu, že naši mágové mohou dodat vítr v jakémkoliv množství a síle," odpověděl Patricij. „Není to tak, arcikancléři?"
„Nezbývá mi nic jiného než souhlasit, můj pane."
„Můžeme-li tedy počítat s ostrým větrem v zádech, jsem si jistý, že -"
„Okamžik, ještě okamžik," vmísil se do hovoru děkan, který měl neodbytný pocit, že tahle řeč o větru je určena především jemu. „Co víme o tomhle člověku? Vyrábí... různá zařízení a maluje obrazy, je to tak? Dobrá, jsem si jistý, že to všechno je moc hezké, ale všichni přece známe tyhle umělce, ne? Většinou jsou to jen takoví fanfaroni. A co Zatracený Hlupec Johnson? Vzpomínáte si na některé z těch věcí, které postavil on? (*Pozn. autora: Mnoho věcí

vybudovaných Zatraceným Hlupcem Johnsonem, architektem a návrhářem na volné noze, bylo zaznamenáno v dokumentech Ankh-Morporku, často v kolonce s nadpisem Příčina úmrtí. Většina lidí se shodla na tom, že byl skutečně génius, rozhodně pokud jste byli ochotni toto slovo definovat v širším slova smyslu. Každopádně na světě neexistoval nikdo jiný, kdo by dokázal, například, namíchat silně explozivní směs z obyčejného písku a vody. Dobrý návrhář, říkával sám Johnson, musí být schopen chopit se čehokoliv. A to on byl schopen. Všeho) Pan z Quirmu kreslí samozřejmě moc pěkné obrázky, ale já bych měl rád nějaké jiné důkazy o jeho úžasném géniu, než budu eventuálně ochoten svěřit osud světa jeho... zařízení. Ukažte mi jedinou věc, kterou by dovedl udělat jen on a nikdo jiný, kdyby na to měl dost času."
„Já se nikdy nepovažoval za génia," odpověděl Leonardo skromně a bezmyšlenkovitě kreslil po papíře, který měl před sebou.
„No, tedy řeknu vám, že kdybych já byl génius," ozval se poněkud pohrdavě děkan, „tak bych o tom jistě vě -" a zarazil se.
Nepřítomen duchem, bez nejmenšího vědomí toho, co dělá, nakreslil Leonardo dokonalý kruh.
Lord Vetinari se nakonec rozhodl sestavit několik výborů, které by se celou věcí zabývaly. Na univerzitu přicházelo stále víc vyslanců z cizích zemí a stále více představených cechů a všichni, do posledního, se chtěli stát důležitou součástí rozhodovacího orgánu a vyhnout se přitom procesu, v němž bylo třeba použít orgánu myslícího.
Mělo by na to stačit zhruba nějakých sedm výborů, pomyslel si Vetinari. A když se mu o deset minut později jako zázrakem vytvořil zárodek nového podvýboru, vzal s sebou několik vybraných lidí do zvláštního salonku, založil Nezávislý výbor pro mnohostrannost a zamkl dveře.
„Jak mi bylo řečeno," řekl, „bude létající loď potřebovat posádku. Je schopná uvézt tři lidi. Leonardo plout musí, protože upřímně řečeno bude na lodi pracovat ještě ve chvíli, kdy ji budeme spouštět přes Okraj. A ti další dva?"
„Na palubě by měl být vrah," ozval se lord Odkraglli z Cechu vrahů.
„Ne. Kdyby se dal Cohen a jeho přátelé snadno zavraždit, byli by už dávno mrtví," zavrtěl hlavou lord Vetinari.
„Možná by to chtělo ženskou ruku," promluvila paní Dlaňová, představená Cechu šiček a švadlenek. „Vím, že se jedná vesměs o postarší gentlemany, ale moje děvčata dokáží pravé divy a-"
„Obávám se, paní Dlaňová, že problém je v tom, že ačkoliv členové Stříbrné hordy mají neobyčejně vřelý vztah k ženám a jejich společnost by jistě velmi ocenili, nenaslouchají ani v nejmenším tomu, co ženy řeknou. Prosím, kapitáne Karotko."
Karotka Rudykopalsson, kapitán Městské hlídky, stál v pozoru a vyzařoval bystrost, schopnost a slabou vůni mýdla.
„Hlásím se dobrovolně," řekl.
„Ano, myslel jsem si, že to uděláte," přikývl Patricij.
„A co s tím má vůbec hlídka společného?" zamračil se právník, pan Kosopád. „Pan Cohen jednoduše vrací nějakou věc jejímu původnímu vlastníkovi."
„Tak z tohohle hlediska mě zatím nenapadlo celou tu věc posuzovat," odpověděl s olejovitým úsměvem lord Vetinari.
„Na druhé straně by muži Městské hlídky nebyli takoví, jací si myslím, že jsou, kdyby si nedokázali najít důvod, proč zatknout kohokoliv. Veliteli Elánie?"
„Nepovolené spolčování za příčinou spáchání výtržnosti by na to mělo stačit," odpověděl šéf hlídky a zapálil si doutník.
„A kapitán Karotka je velmi přesvědčivý mladý muž," přikývl lord Vetinari.
„S velkým mečem," zabručel nespokojeně pan Kosopád.
„Přesvědčování na sebe může vzít různé podoby," přikývl klidně lord Vetinari. „Ne, já souhlasím s arcikancléřem Výsměškem. Poslat na tu cestu kapitána Karotku je skvělý nápad."
„Cože? Já jsem něco říkal?" rozhlížel se poněkud nejistě Výsměšek.
„Nebo vy si snad nemyslíte, že vyslat na tu cestu kapitána Karotku je skvělý nápad?"
„Cože? Hm. No ano. Skvělý mládenec. Bystrý. Má velký meč."
„Pak s vámi souhlasím," řekl lord Vetinari, který věděl, jak vést činnost výboru. „Musíme si ale pospíšit, dámy a pánové. Flotila musí vyplout nejpozději zítra. Potřebujeme ještě třetího člena posádky -"
Ozvalo se zaklepání na dveře. Vetinari kývl na univerzitního dveřníka, aby otevřel.
Do místnosti se vklátil čaroděj zvaný Mrakoplaš. S tváří bílou jako křída se zastavil před stolem.
„Já si nepřeji přihlásit se na tuhle cestu dobrovolně," sdělil výboru.
„Nikdo vás o to taky nežádal."
Mrakoplaš na Patricije zakýval unaveně prstem. „Jenže to přijde, pane, to přijde. Někdo řekne: Hele, to je ten chlápek Mrakoplaš, on je takovej dobrodruh, taky zná lidi z hordy. Cohen ho přej má docela rád, taky zná všechno o krutým a neobvyklým zeměpise, to by byl přesně chlápek pro takovej podnik." Ztěžka si povzdechl. „A já pak uteču a nejspíš se skovám do nějaký bedny a voni ji stejně do tý létající lodi naložej."
„Myslíte?"
„Nejspíš ano, pane. Nebo dojde k celému řetězu nešťastných událostí, jejichž výsledkem bude totéž. Věřte mi, pane. Vím, jak to v mým životě chodí. Tak mě napadlo, že bych se pokusil vyhnout všem těm zbytečným komplikacím, zašel sem a řek vám, že si nepřeju dobrovolně se přihlásit."
„Obávám se, že jste někde vynechal jeden z logických kroků," zamyslel se Patricij.
„Ne, pane, je to velmi jednoduchý. Hlásím se dobrovolně. Ale nechci. Ale konec konců, kdy to mělo s čím něco společného?"
„No, na tom něco je, poslyšte," zabručel Výsměšek. „Vždyť se vždycky vrátil i z těch nebláznivějších -"
„Vidíte?" Mrakoplaš obdařil lorda Vetinariho prozelenalým úsměvem. „Žiju svůj život už nějakej čas. Vím, jak funguje."

Kolem Středu se vždycky potulovali lupiči. Ve ztracených údolích, zapomenutých chrámech nebo mezi nedostatečně připravenými dobrodruhy se vždycky nějaká ta kořist našla. Neuvěřitelné množství lidí, kteří zjišťovali, jaká přečetná nebezpečí je mohou potkat na cestě za zapomenutými poklady nebo prastarou moudrostí, si zapomnělo na první řádek svého seznamu napsat „ti chlapi, co se tam dostali těsně přede mnou“.
Jedna taková skupina obhlížela svou oblíbenou oblast, když objevila dobře vystrojeného válečného koně přivázaného ke mrazem pokřivenému stromu. Pak muži zahlédli oheň, který hořel v malém dolíku, a bublající kotlík, stojící těsně vedle plamenů. Nakonec uviděli ženu. Byla přitažlivá, nebo jistě byla přitažlivá před nějakými třiceti lety. Teď připomínala učitelku, kterou byste si přáli mít v první nebo druhé třídě, protože vypadala jako někdo, kdo bude mít pochopení i v okamžicích, kdy vás potkají drobné životní nehody. Třeba když si učurnete do bot.
Měla přes sebe přehozenou deku proti zimě a pletla. Ve sněhu vedle ní byl zabodnut největší meč, jaký kdy lupiči viděli.
Inteligentní lupiči by začali na obrázku hledat příslušný počet nesrovnalostí.
Naneštěstí pro ně patřili tihle lupiči k lidem, pro něž byla vynalezena evoluce.
Žena zvedla hlavu, kývla jim na pozdrav a pokračovala v pletení.
„Ale ale, copak to tady máme?“ začal jejich vůdce. „Jste -“
„Podržte mi tohle, ano,“ požádala ho žena a vstala. „A prosila bych na palce, mladíku. Bude mi trvat opravdu jen chviličku, než navinu nové klubko. Doufala jsem, že se někdo objeví.“
Pozvedla přadeno vlny.
Náčelník lupičů ho nejistě přijal a přitom si uvědomoval úšklebky na tvářích svých druhů. Ale nakonec přece jen roztáhl nice s výrazem typu baba-nemá-ani-tuchy-do-čeho-spadla.
„Tak je to dobře,“ přikývla žena a o kousek ustoupila. Pak ho tvrdě a prudce kopla do rozkroku neuvěřitelně účinným a nedámským způsobem, sehnula se, uchopila kotlík, vrhla ho naprosto přesně do tváře druhého pobudy, a ještě než dopadl k zemi, už zase seděla a pletla.
Zbývající dva lupiči se nestačili ani pohnout, ale pak se jeden z nich probral a skočil k meči trčícímu ze sněhu. Pod jeho váhou se sice zapotácel nazpět, ale čepel byla dlouhá a uklidňující.
„Aha!“ zvolal a sténaje námahou, meč pozvedl. „Jak můžeš nosit něco takového, babo?“
„To není můj meč,“ odpověděla mu klidně. „Patřil tomu chlápkovi, co leží támhle.“
Zloděj riskoval jeden pohled stranou. Zpoza kamenu tam vyčnívaly nohy v okovaných sandálech. Byly to opravdu velké nohy.
Jenže já mám zbraň, pomyslel si. Ale hned nato ho napadlo: Jenže to on měl taky.
Dáma si povzdechla a vytáhla z klubka vlny dvě pletací jehlice, od nichž se stříbřitě odrazilo světlo. Pak stará paní vstala a nechala sklouznout deku ze svých ramen do sněhu.
„Tak co, pánové?“ řekla.
Cohen vytáhl minstrelovi z úst roubík. Muž na něj s hrůzou zíral.
„Jak se jmenuješ, synu?“ řekl Cohen.
„Vy jste mě unesli! Šel jsem klidně po ulici a -“
„Kolik?“ zavrčel na něj Cohen.
„Prosím?“
„Kolik to bude stát, když mi napíšeš ságu?“
„Smrdíte!“
„Jo, to je tím mrožem,“ přikývl Cohen klidně. „Jsou v tomhle směru stejní jako česnek. Kde jsme to... jo. Chci ságu. A vy chcete pěkně naditý váček rubínů ne nepodobných těm, které mám tady.“
Vysypal si na dlaň jedné ruky obsah koženého váčku. Kameny byly tak velké, že sníh kolem zrůžověl odrazem.
Hudebník se na ně přilepil pohledem.
„Máš - co je to za slovo, Podrsi?“ pootočil se Cohen.
„Umění,“ odpověděl Podrs.
„Ty máš umění a my máme rubíny. My ti dáme rubíny, ty nám dáš umění,“ pokračoval Cohen. „Konec potíží, ne?“
„Potíží?“ Rubíny působily hypnoticky.
„No, samozřejmě hlavně těch, co by začaly, kdybys mě řek, že nám žádnou ságu nenapíšeš,“ vysvětloval mu Cohen stále ještě příjemným tónem hlasu.
„No ale... podívejte se... Mně je to opravdu líto, ale ságy jsou jen... primitivní básně, že?“
Vítr, který tady kolem Středu nikdy neutichal, měl několik vteřin, během nichž mohl dát zaznít svému nejbezútěšnějšímu, ale přesto poněkud výhružnému zasténání.
„No, řekl bych,“ ozval se pak Podrs, „že to musí být dlouhá, obtížná a nebezpečná cesta zpátky do civilizace, když se po ní člověk pachtí úplně sám.
„A bez nohou,“ dodal procítěně Cucák Vilda.
„Prosím?“
„Ale huš huš, mládenci, něco takového bysme přece tuhle mladíkovi hrozně neradi udělali, nemám pravdu?“ přerušil je Cohen. „Je to bystrej mládenec, má před sebou skvělou budoucnost...“ Potáhl si ze své vlastnoručně utočené cigarety a dodal: „Alespoň zatím. Podívejte, zdá se, že o tom přece jen přemýšlí. Hrdinská sága. Bude to ta nejznámější ze všech.“
„O čem?“
„O nás.“
„O vás? Ale vždyť vy všichni už jste stař -“

Minstrel se zarazil. Dokonce i potom, co prakticky od narození vedl život, v němž nejkrvavější nebezpečí představovala kost od nepropečené kotlety, která mu prolétla kolem hlavy na jednom z nesčetných banketů, poznal náhlou smrt, když ji spatřil přímo před sebou. A teď ji měl přímo před sebou. Stáří ji nijak nezměkčilo - snad na jednom nebo dvou místech. Jinak byla většinou ještě tvrdší.
„Já vůbec nevím, jak bych takovou ságu složil," pokusil se ještě chabě.
„My už ti pomůžeme," uklidňoval ho Podrs.
„My toho umíme... věci!" chlubil se Cucák Vilda.
„Známe kdejakou bitvu. Ve většině jsme byli, nebo je alespoň vyprovokovali," vysvětloval mu Cohen.
Minstrelovi se mírně mátly myšlenky, takže mu hlavou běželo zhruba tohle: Ti chlapi jsou rubíny naprosto šílení. Oni jsou schopní rubíny mě doopravdy zabít. Rubíny. Vždyť mě rubíny z města a vlekli mě rubíny rubíny.
Chtějí mi dát velký váček plný rubínů...
„Možná, že bych mohl rozšířit svůj repertoár," zamumlal. Jediný pohled na jejich tváře ho přinutil upravit si slovník.
„Dobrá. Udělám to," přikývl. Ale přesto v něm zbyla malá špetka poctivosti, která přežila i záři rudých kamenů. „Ale musím vám říct, že nejsem jedním z největších minstrelů světa, chápete?"
„Až napíšeš tuhle ságu, tak budeš," sdělil mu Cohen a rozvázal mu pouta.
„Dobrá... Doufám, že se vám bude líbit..."
Cohen se znovu usmál. „Nám se líbit nemusí. My už ji neuslyšíme," dodal.
„Cože? No ale vždyť jste právě řekl, že chcete, abych vám napsal ságu -"
„Jasně, jasně. Ale bude to sága o tom, jak jsme zemřeli."
Skupina lodí, které následujícího dne zvedly plachty v ankh-morporském přístavu, tvořila opravdu hezkou flotilu. Věci se odehrávaly rychle. Pomyšlení na návštěvu na konci světa nijak negativně neovlivňovalo lidské myšlenky, protože konec světa je v přeneseném i v zeměpisném slova smyslu tak všeobecné a neurčité nebezpečí, že si ho lidé prakticky nedokáží představit. Zato Patricij byl na lidi více než přísný a to je osobní a velmi konkrétní nebezpečí, a lidé proto většinou nemuseli dlouho přemýšlet, aby se rozhodli, které z nich si mají vybrat.
Bárka, jejíž rozlehlá paluba byla zakryta plachtou, pod níž už na sebe začínal brát podobu nějaký velký tvar, se líně kolébala mezi svými menšími družkami. Lord Vetinari vstoupil na palubu jen jednou a s pochmurným výrazem se rozhlédl po nekonečných hromadách materiálu, který zaplňoval celou palubu.
„Tohle všechno nás stálo a stojí nezanedbatelnou částku peněz," oznámil Leonardovi, který už si stačil na palubě postavit svůj malířský stojan. „Doufám jenom, že za všechny ty investice budeme mít svým spoluobčanům co ukázat."
„Třeba pokračování druhu," usmál se vyrovnaně Leonardo, jenž právě dokončil jakousi složitou kresbu, kterou vzápětí předal jednomu z učedníků.
„No, alespoň to, ano."
„Naučíme se mnoho a získáme obrovské množství nových informací," usmíval se dál Leonardo. „A jsem si naprosto jistý, že to bude k neobyčejnému prospěchu budoucích generací. Tak například trosečník z Marie Diavolly hlásil, že se věci kolem nich za letu vznášely, jako kdyby vůbec nic neválily, tak jsem vymyslel tohle."
Sehnul se k zemi a zvedl něco, co lordu Vetinarimu připadalo jako zcela běžné kuchyňské náčiní.
„To je pánev, která přilne k čemukoliv," vysvětloval pyšně. „Ten nápad jsem dostal, když jsem pozoroval tuhle kytku, štětka obecná se jmenuje, která -"
„A tohle bude užitečné?" zajímal se Vetinari.
„No jakpak by ne! Budeme muset jíst, a nemůžeme si dovolit nechat poletovat rozpálený tuk po celé lodi. Nejdůležitější jsou právě tyhle zdánlivě nepodstatné maličkosti, můj pane. Také jsem navrhl plnicí pero, které dokáže psát i vzhůru nohama."
„Hm. A nestačilo by, kdybyste si jednoduše obrátil vzhůru nohama papír?"
Sněhem se pohybovala řada saní. „Je sakra zima," ozval se Caleb.
„Lezou na tebe roky, co," ušklíbl se jízlivě Cucák Vilda. „A já vždycky říkám, že každej je tak starej, jak se cejtí."
„Sořiká?"
„ŘEK, ŽE SEŠ TAK STAREJ, JAK SE CEJTÍŠ, HUMOŠI!"
„Sožeto? Já teda cejtit nejsem!"
„Heleďte, já si nemyslím, že jsem nějak zestárnul," zamyslel se Cucák Vilda. „Já nejsem dovopravdy starej. Akorát si musím trochu dávat bacha, kde je nejbližší hajzlík."
„Nejhorší na tom je," pokýval hlavou Podrs, „dyž přídou ty mladý a začnou zpívat ty svý veselý a šťastný písničky."
„A proč jsou tak šťastný?" zajímal se Caleb.
„Protože se nemenujou Caleb, proto."
Krásné, čerstvé sněhové vločky, které nesl vítr od vrcholku hory, tiše syčely ve vzduchu a plnily jejich zorné pole. V úctě k tradicím své profese měli na sobě členové hordy především nevelkou koženou bederní roušku a pár kousků kožešin a kroužkové zbroje. V úctě k tradicím stáří a bez sebemenšího vzájemného komentáře podložili tyhle klasické atributy hrdinských kostýmů dlouhými vlněnými trikoty a různými jinými, často dosti podivnými elastickými věcmi.
Bojovali s Časem, stejně jako ve svých životech bojovali se vším ostatním - jako s něčím, na co zaútočíte a pokusíte se to zabít.
V čele skupinky šel Cohen a dával nějaké rady minstrelovi. „Tak ze všeho nejdřívějc popíšeš, jak se sám z tý ságy cejtíš," vysvětloval mu. „Jak se ti, když ji zpíváš, začne pěnit krev a ty se sotva dokážeš ovládnout... Musíš jim říct, jak skvělá sága to bude... Chápeš?"
„Ano, ano... myslím, že chápu... a pak řeknu, kdo jste vy..." řekl minstrel a horečnatě si škrabal poznámky.
„Ale houby, pak řekneš, jaký bylo počasí."

„To myslíte tak jako ‚Den byl jasný'?"
„Ale di mi do psí nohy... Sága se tak jako odříkává. Takže důležitý je, že špatně poskládáš slova."
„To myslíte jako Jasný byl den'?"
„To je ono! Skvěle! Já si hned myslel, že si chytrej!"
„‚Chytrý, že jste!' jste myslel!" zvolal minstrel dřív, než se stačil zarazit.
Nastal okamžik srdce ochromujícího ticha, ale pak se Cohen ušklíbl a popleskal ho po zádech. Minstrel měl pocit, že ho někdo ze všech sil udeřil přes záda lopatou.
„To je ten styl! Co eště...? Jo, aha... nikdo v ságách nemluví. Vždycky rce nebo vece."
„Rce? Vece?"
„No přece ‚a povstal Wulf, mořský to tulák, řka', chápeš? A taky... a... prostě... lidi sou tam vždycky něco! Já, například, sem Cohen Barbar, ne? Ale může to bejt třeba Cohen Smělý srdce nebo Cohen Ničitel zástupů nebo něco tomu podobnýho."
„Ehm... a proč tohle děláte?" zeptal se minstrel. „To bych tam měl taky dát. Vy chcete opravdu vrátit oheň bohům?"
„Jo. A už se na to těšíme."
„Ale... proč?"
„Protože jsme už viděli umírat příliš mnoho starejch kamarádů," odpověděl Caleb.
„To je fakt," přikývl Cucák Vilda. „A nikdy jsme neviděli žádný velký ženský na létajících koních, který by je odnesly do Síně slávy."
„Když umřel Hrbatej Vinca, a to byl jeden z nás," pokračoval Cucák Vilda, „kde byl Bifrost - ten ledověj most, po kterým ho měli odvést na Věčnou hostinu bohů, he? Kdepak, dostali ho, zhejčkali měkkejma postelema, a někdo mu dokonce předžvejkával jídlo! Málem nás dostali všechny."
„Fuj! Mlíčný nápoje!" odplivl si Bleskový Podrs.
„Sořiká?" probudil se Bláznivý Humoš.
„PTAL SE, PROČ CHCEME VRÁTIT OHEŇ BOHŮM, HUMOŠI!"
„Japato? Někdo jim to hnízdo konečně vypálit musí!"
„Protože tohle je velkej svět a my ho eště zdaleka neviděli celej!" odpověděl Cucák Vilda.
„Protože ti prevíti jsou nesmrtelní," připojil se Caleb.
„Protože už mám dost toho, jak mě za studenejch nocí bolej záda," dodával Podrs.
Minstrel se podíval na Cohena, který upíral zasmušilý pohled k zemi.
„Protože..." řekl nakonec Cohen, „protože... nás nechali zestárnout."
V tom okamžiku past sklapla. Sněhové závěje vybuchly. K hordě se rozeběhly obrovské postavy. Meče vyskočily do vyhublých rukou, pokrytých stařeckými skvrnami, s rychlostí, jaká se rodí jen z dlouhodobé praxe. Obušky se napřáhly...
„Všichni zadržte!" vykřikl Cohen. V jeho hlase zazněl nekompromisní, velitelský tón.
Válečníci znehybněli. Hroty a čepele mečů se chvěly na centimetry od krků a hrudí.
Cohen se zadíval do popraskané a ošlehané tváře obrovského trolla, který právě pozvedl těžkou palici, aby ho rozdrtil.
„Ty, tebe já vodněkud znám!" řekl Cohen.
Mágové pracovali ve směnách. Celé míle před flotilou bylo moře tiché jako vesnický rybník. Do plachet dul lodím stálý, stejnoměrný, svěží vítr. Co se větru týkalo, byli mágové opravdu dobří, a sice díky tomu, že počasí nebylo záležitostí síly, ale lepidopterie neboli motýlů. Jak řekl arcikancléř Výsměšek, stačilo vám jenom zjistit, kde právě ti zatracení motýli jsou.
A pak, podle pravděpodobnosti milion ku jedné, musela nějaká zlomyslná náhoda přistrčit pod těžkou bárku vodou nasáklý kmen. Náraz byl slabý, ale Rozšafín Ctibum, který v té chvíli opatrně přemisťoval po palubě vzděvid, skončil vleže na zádech, obklopen mnoha lesklými a skleněně chřestícími úlomky.
Po palubě se k němu rozeběhl arcikancléř Výsměšek a hlas měl plný účasti.
„Je těžce poškozen? Stál sto tisíc tolarů, pane Ctibume! No, ale podívejte se na to! Je přinejmenším na tucet kusů!"
„Mně se nestalo vůbec nic, arcikancléři, a -"
„Stovky hodin práce v tahu! A navíc teď nebudeme moci sledovat průběh letu! Posloucháte mě vůbec, pane Ctibume?"
Rozšafín Ctibum ho neposlouchal. Držel v ruce dva kusy odpadlé z přístroje. „Myslím, že jsem docela náhodou, haha, zakopl o něco úžasně šťastného, arcikancléři."
„Co říkáte?"
„Už se někdy v historii lidí podařilo někomu rozbít omniskop, pane?"
„Ne, mladíku. A to proto, že ostatní lidé jsou opatrní, když zacházejí s drahým zařízením."
„Ehm... byl byste tak laskav a podíval se tady do toho kousku, pane?" dožadoval se Ctibum naléhavě.
„Myslím, že je velmi důležité, abyste se do toho kousku podíval."
a dolních úbočích Cori Celesti nastal čas na staré časy. Ti, co past nastražili, a ti, co do ní padli, rozdělali společný oheň.
„A jak to, žes nechal ten skvělej kšeft, cos měl jako Zlej pán temnot, Jindřichu?" zajímal se upřímně Cohen.
„Ale, dyť víš, jak to teďkonc chodí," odpověděl mu Jindřich Šerý Děs. Horda přikývla. Věděli, jak to dnes chodí.
„Víš, co dneska lidi udělaj, když lidi zaútočej na Věž černýho zla? Nejdřív zablokujou východ z tajný chodby!" stýskal si Šerý Děs.
„Ty svině!" zuřil Cohen. „Zlýho pána temnot přece musíš nechat uniknout! To ví každej!"
„No právě," přikyvoval Caleb. „Musíš pamatovat na zejtřek a nechat si nějakou práci na potom." „A to já přitom eště

vždycky hrál poctivě," vzdychal Jindřich Šerý Děs. „Heleďte, pokaždý byla nějaká ta tajná chodbička, co vedla do mý Hory hrůzy, jako strážce cel jsem vždycky zaměstnával ty nejhloupější lidi a..."
„Semjá!" zaduněl pyšně obrovský troll.
„- no jo, to víš, že jo, tos byl ty, no jo, a vždycky jsem dohlížel na to, aby všichni mí vojáci měli takový ty helmy, co sou přes celkej ksicht, aby se moh hlavní hrdina zamaskovat za jednoho z nich. Řeknu vám, že to stálo taky sakra pěkný peníze."
„Známe se tuhle s Šerým Děsem už kolik roků," zavzpomínal Cohen a začal si balit cigaretu. „Pamatuju ho z doby, co se dvěma dalšíma mládencema začínali v jeho Chatrči zkázy."
„A ještě s náma byl Kostimlat, Oř děsu," připomenul Jindřich.
„To byl ale jenom osel, Jindřichu," podotkl Cohen.
„Dokázal moc vošklivě kousnout, Cohene, to zas jo. Nestačils ani mrknout a měls prst pryč."
„Hele, nebojoval já sem s tebou, dyžs byl Bůh Zkázonosnýho pavouka?" napadlo najednou Caleba.
„Asi jo," přikývl Jindřich. „Bojoval se mnou kdekdo. To byly úžasný časy," vzpomínal Jindřich. „Velký pavouci, ty zaberou vždycky, ty sou spolehlivější než chobotnice." Pak si ale znovu povzdechl. „A pak se to najednou všechno změnilo."
Přikývli. Všechno se změnilo.
„Nakonec mě obvinili z toho, že sem vodporná skvrna, co přej... Počkej, jak voni to...jo! Hýždí tvář světa!" pokračoval Jindřich. „Ani slovo o tom, že by se třeba otevřely nový pracovní možnosti v oblastech s tradičně vyšším procentem nezaměstnanosti. Pak se tam natáhli vopravdu těžký machři, a těm nemůžeš s nějakým venkovským podničkem konkurovat. Znal jste někdo Polymorda Nemilosrdnýho?"
„Já, tak trochu," ozval se Cucák Vilda. „Zabil jsem ho."
„Tomu nevěřím! Vždyť to von pokaždý vykřikoval: ‚Děj se co děj, na tohle místo se vrátím!'"
„To je možný," přikývl Cucák Vilda, vytáhl z kapsy dýmku a tabák a začal si nacpávat, „jenže dyž ti někdo usekne hlavu a pak ji přibije na strom, tak se to těžko dělá."
„A co Pumdara, královna-čarodějka?" upřel Šerý Děs oči k obzoru. „Řeknu vám, to byla -"
„Odešla na odpočinek," hlásil Cohen.
„Ta by nikdy na odpočinek neodešla!"
„Vdala se," trval na svém Cohen. „Vzala si Bláznivýho Humoše."
„Sořiká?"
„ŘEK SEM, ŽE SIS VZAL PUMDARU, HUMOŠI!" vykřikl Cohen.
„Hehehehe, to jó! Japabyne?"
„Ale nezapomeňte, že už je to nějakej ten rok," upozorňoval Cucák Vilda. „Nakonec jim to nevydrželo."
„To byla fakticky ženská ďáblice!"
„Všichni stárnem, Jindro. Teď si pořídila takovej malej obchůdek. Pumdařiny pamlsky. Vaří marmelády," dodával Cohen pohotově další informace.
„To snad ne? Vždyť ta si vždycky dávala stavět trůn na hromadu čerstvejch lebek!"
„No, já přece neřek, že by to byly nějak zvláštní marmelády."
„A co ty, Cohene?" zajímal se Jindřich Šerý Děs. „Slyšel jsem, že ses stal nějakým vládcem, císařem nebo co."
„Zní to dobře, že jo?" přikývl Cohen zachmuřeně. „Ale víš co? Je to nuda. Všichni se plížej kolem a snažej se chovat uctivě, nikdo nebojuje a z těch měkkejch postelí člověka bolej záda. Máš peněz, kolik chceš, ale nemáš je za co utratit, akorát za nějaký hračičky. Tadle civilizace z tebe vycucne všecek život."
„No jo. Zabila dokonce i Hrbatýho Vincu Kostimlata. Udusil se k smrti s nějakou šuknou. Na svůj věk si ukous moc veliký sousto."
Pak zavládlo ticho. Byl slyšet jen tichy sykot sněhu padajícího do ohně a ticho, jaké vydává skupina soustředěně přemýšlejících lidí.
„Podívejte, a nemyslíte vy náhodou šunku?" ozval se nakonec bard.
„No, jo, dik říkám, že mu kus zaskočil a bylo vymalováno," přikyvoval Cucák Vilda. „Já se v tědlech delikátnostech nikdá moc nevyznal."
„Je to dost důležitý, dyž příde na způsob konzumace." upozornil ho Cohen. Pak se obrátil nazpět k Jindřichovi.
„To je moc vošklivá smrt pro hrdinu, dyž změkne a ztloustne, protože požírá vydatný večeře a nehejbá se. Hrdina by měl zemřít v boji."
„No jo, jenže vy, mládenci," ukázal Jindřich Šerý Děs na skupinku, co tvořila hordu, „jste se nikdy umírat nenaučili."
„To je tím, že sme se na druhý straně naučili vybírat si ty správný nepřátele," přikývl Cohen. „Tentokrát sme se ale vypravili na bohy." Poklepal na sud, na němž seděl, a všichni ostatní členové Stříbrné hordy se při jeho gestu jako by přikrčili a poněkud nervózně zamrkali. „Máme tady něco, co jim patří," dodával Cohen.
Rozhlédl se po skupince a zaregistroval několik téměř neznatelných přikývnutí.
„Proč byste nešli s námi, Jindřichu?" řekl. „Můžeš si s sebou vzít i svý ďábelský pohůnky."
Jindřich Šerý Děs se narovnal. „Poslyš, já jsem Zlej pán temnot! Jak by to vypadalo, kdybych se po světě potuloval v doprovodu partičky hrdinů?"
‚Nevypadalo by to nijak," odsekl mu Cohen ostře. „A mám ti říct proč ne? My jsme poslední, chápeš? My a vy. Nikoho jinýho už nezajímáme. Už nejsou žádní další hrdinové, Jindřichu. A žádní další zlosynové."
„Ohó, zlosynové se najdou vždycky!" protestoval Jindřich Šerý Děs.
„Ne, máš pravdu, pořád ještě existují a množí se odporní, hnusní, křiví a nesnesitelní lumpové. Jenže ti dneska používají zákony. Ani ve snu by je nenapadlo říkat si Jindřich Šerý Děs."

„Chlapi, co neznají pravidla," přidal se Cucák Vilda. Všichni pokývali hlavami. Nemusíte žít podle Zákona, ale musíte dodržovat morální Kód.
„Chlapi s papírama," zavrčel Caleb.
Další hromadné přikývnutí. Členové hordy nebyli velcí čtenáři. Papír byl nepřítel, a stejně tak i muži, kteří ho používali. Papír se plížil všude kolem vás a pomalu obsazoval svět.
„Vždycky jste se nám líbili, Jindřichu," svěřoval se Cohen. „Vždycky jste hráli podle pravidel. Tak co... dete s náma?"
Jindřich Šerý Děs upadl do viditelných rozpaků. „No, heleď... já bych docela rád," řekl, „ale... jsem Jindřich Šerej Děs, chápeš? Nemůžeš mi věřit, ani co by se za nehet vešlo. Při první příležitosti, která se mi naskytne, tě zradím a vrazím ti dýku do zad, nebo něco takového... Musel bych to udělat, chápeš? Samozřejmě, že kdyby bylo po mým, bylo by to jinak..., ale nezbejvá mi než myslet na svou pověst, chápeš? Jsem Jindřich Serej Děs. Nechtěj, abych šel s váma."
„Dobře řečeno," přikývl Cohen. „Mám rád chlapy, kterejm se nedá věřit. Člověk přesně ví, jak si na tom s takovým chlapem stojí. Potíže jsou s těma, s kterejma si člověk nejni jistej. Pojď's náma, Jindřichu. Jseš jeden z nás. A vy, mládenci, taky. Máš nějaký nový lidi, jak vidim..." Cohen tázavě pozvedl obočí.
„No jo, vždyť víš, jak je těžký sehnat opravdu hloupý pohůnky a náhončí," napůl se omlouval Jindřich Šerý Děs.
„Tohle je Slizoš -"
„...umf, umf."
„Aha, jeden z těch původních polointeligentních ještěřích lidí," rozzářil se Cohen. „Je hezký vidět, že alespoň jeden ještě zbyl. A hele, oni zbyli dva. A tenhle se jmenuje...?"
„...umf, umf."
„To je taky Slizoš," řekl Jindřich a opatrně popleskal druhého ještěroida po zádech tak, aby se neporanil o ostré výrůstky. „Obyčejnej ještěrák si nikdy nepamatuje víc než jedno jméno, chápeš. A támhle máme -" kývl směrem ke stvoření, které vzdáleně připomínalo trpaslíka a které na něj vrhalo zoufalé pohledy. „Tvoje jméno je Podpážď," sdělil mu, čímž tvora zároveň představil i informoval. Pak se obrátil zpět ke Cohenovi. „Ten si svý jméno většinou nepamatuje vůbec."
„Tvoje... Podpážď," zahuhlal Podpážď vděčně.
„...umf, umf," řekl jeden ze Slizošů pro případ, že by ta poznámka byla určena jemu.
„Skvělá práce, Šerý Děsi," liboval si Cohen. „Vím, jak strašlivě těžké je najít opravdu hloupého trpaslíka."
„No, lehká věc to nebyla," připouštěl maličko pyšně Jindřich, který postoupil k další postavě. „A tohle je Řezník."
„Skvělé jméno, vážně skvělé," přikyvoval Cohen a prohlížel si obrovského tlustého muže. „Tvůj žalářník, předpokládám?"
„Toho jsem hledal strašně dlouho," přikyvoval hrdě Jindřich, zatímco Řezník, s pohledem upřeným do prázdna, se přihlouple usmíval. „Věří všemu, co mu kdo řekne, neprohlídne ani to nejnedbalejší přestrojení, pustil by z hladomorny transvestitu převlečenýho za pradlenu, i kdyby měl plnovous, ve kterým by se dalo tábořit. Nejraději sedává na židli hned vedle mříží a okamžitě usíná a -"
„- nosí klíče na velkým háku u pasu, aby se mu daly co nejsnáz sebrat!" dodával Cohen. „Klasika. Mistrovský podrobnosti. A taky máš trolla, jak vidím!"
„Semjá," zaduněl troll.
„...umf, umf."
„Semjá."
„No, trolla mít musíš, ne?" pokrčil rameny Jindřich. „Je o něco chytřejší, než jsem si představoval, ale nemá absolutně žádnej smysl pro orientaci a nepamatuje si vlastní jméno."
„A co to máme tady?" rozzářil se Cohen. „Pravá stará zombie? Kdes ji vyhrabal? Mám raději chlapy, co se pořád nemusej bát, že někdo foukne a jim opadá maso s kostí."
„Gak," řekla zombie.
„Aha, už nemá jazyk, co? No, s tím si nelam hlavu, kosťo, stačí ti do morku kostí pronikající výkřik, a jak na tebe koukám, tak tůdle a támdle kus drátu. Jinak je to stylový, přiznávám."
„Semjá."
„...umf, umf."
„Gak."
„Semjá."
„Tvoje Podpážď."
„Musíš na ně být opravdu pyšnej. Už si ani nepamatuju, jestli jsem kdy viděl skupinu tak dokonale tupejch pohůnků," sdělil Cohen Jindřichovi s obdivem. „Jindřichu, ty seš jako osvěžující prd v místnosti plný vonnejch růží. Musíš je všechny vzít s sebou. Nechci už ani slyšet o tom, že bys s náma nešel."
„Je hezký, když člověka někdo vocení," řekl Jindřich Šerý Děs, sklopil oči a začervenal se.
„Co bys ještě dneska od života čekal?" přesvědčoval ho Cohen. „Kdo dneska doopravdy ocení Pána temnot? Svět už je moc složitej. Takovejm, jako jsme my, už dávno nepatří... Všechny nás dusí k smrti těma svejma šunkama."
„A co chceš přesně udělat, Cohene?" zajímal se Šerý Děs.
„...umf, umf."
„Víš, myslím si, že je čas na to, zmizet stejně, jak jsme se objevili," odpověděl mu Cohen. „Poslední hod kostkama."
Poklepal znovu na soudek. „Je na čase," pokračoval, „alespoň něco vrátit."
„...umf, umf."
„Drž hubu."
V noci pronikaly dírami a trhlinami v plachtě paprsky světla. Lorda Vetinariho napadlo, zda Leonardo vůbec spí. Bylo

docela dobře možné, že ten člověk vymyslel nějaké zařízení, které to dělalo za něj.
V této chvíli měl Vetinari ale úplně jiné starosti.
Draci byli přepravováni na zvláštní lodi. Bylo příliš nebezpečné mít je na palubě běžného plavidla. Lodě byly postaveny ze dřeva, a i když byli draci naprosto klidní, vydechovali tu a tam malé ohnivé koule. Když se příliš vzrušili - vybuchovali.
„Budou v pořádku, že ano?“ zeptal se a držel se co nejdále od klecí. „Kdyby se některému z nich něco stalo. dostal bych se do ošklivých potíží se Sluneční svatyní chorých draků v Ankh-Morporku. A to není představa, která by ve mně budila nadšení, to vás ujišťuji.“
„Pan z Quirmu říká, že nevidí jediný důvod, proč by neměli být v pořádku, pane.“
„A vy, pane Ctibume, vy byste věřil, že bez nebezpečí absolvujete let v zařízení taženém draky?“
Rozšafín polkl. „Já nejsem materiál, z nějž se dělají hrdinové, pane.“
„A čím to?“
„Řekl bych, že je to tím, že mám velmi živou představivost.“
To je dobré vysvětlení, pomyslel si lord Vetinari, když odcházel pryč. Rozdíl byl v tom, že zatímco ostatní lidé si představovali věci v hranicích obrázků a ploch, Leonardo si představoval podobné věci v hranicích těles a prostorů. Jeho denní sny přicházely se seznamem dílů, návodem k montáži a kompletními účty.
Lord Vetinari se přistihl při myšlence, že stále více a více doufá, že uspěje jeho druhý plán. Ten spočíval v tom, že jestli zklame všechno ostatní, nezbývá než se modlit.
„Takže všechno je teď v pořádku, mládenci, teď si můžete klidně sednout. Usaďte se.“ Hugo Výsměšek, hlavní kněz Slepého Io, se rozhlédl po mnohohlavém shromáždění kněží a kněžek, které naplňovalo celý obrovský chrám Malých bohů.
Velekněz sám měl mnoho společných rysů se svým bratrem Vzoromilem. Svůj úřad a své povolání bral především jako práci organizátora. Lidí, kteří byli opravdu velmi dobří, co se týkalo víry, bylo vždycky dost, a proto víru nechával na nich. Ono to totiž vyžadovalo mnohem více než jen obyčejnou modlitbu, abyste měli jistotu, že vaše prádlo bude vypráno a vaše domy a chrámy budou udržovány a upraveny.
Teď už začínalo být bohů příliš mnoho...
Přinejmenším dva tisíce. Mnozí z nich byli samozřejmě jen velmi malí. Bylo však třeba dávat na ně pozor. Bohové byli totiž z větší části módní záležitostí. Podívejte se například na Oma. V jedné chvíli to bylo malé krvežíznivé božstvo v jakési bláznivé, sluncem spalované zemičce, a netrvalo dlouho a byl z něj jeden z nejvyšších bohů. A toho všeho se dalo dosáhnout ne tím, že by se odpovídalo na modlitby, ale jistým dynamickým způsobem, který ponechával stále otevřenou možnost, že jednoho krásného dne k rozkvětu dojde a pak si uděláme překrásný ohňostroj. Na Huga, který přežil celá desetiletí velmi intenzivních teologických diskusí, zčásti také díky tomu, že byl mohutný muž a dovedl v případě potřeby roztočit svou těžkou kadidelnici nad hlavou, udělala tato nová technika dojem.
A pak tady samozřejmě bylo mnoho nováčků, jako byla například Blátotlačka, bohyně rozmáčknutých tvorů. Koho by kdy napadlo, že lepší silnice a rychlejší povozy povedou k něčemu takovému? Jenže bohové, ke kterým se někdo obracel v nouzi, rostli mnohem rychleji a v poslední době čím dál tím víc mozků vykřikovalo: „O bože, co mě to praštilo?“
„Bratři!“ vykřikl, když ho unavilo dále čekat, „a sestry!“
Všeobecný šum ustal. Od stropu se sneslo několik kousků oloupané barvy.
„Děkuji vám,“ řekl Výsměšek. „A teď, mohli byste mě prosím poslouchat? Moji kolegové a já -“ a tady posuňkem ukázal na starší kněží sedící za ním, „jsme, a to vás ujišťuji, na této myšlence delší čas pracovali a není pochyby, že je teologicky bezchybná. Mohu prosím pokračovat?“
Stále ještě cítil neskrývanou neochotu mezi shromážděnými kněžími. Rození vůdcové se nechtějí nechat vésti.
„Jestliže to nezkusíme,“ pokračoval, „mohli by ti nevěřící mágové uspět s jejich plánem. A pak bychom měli na krku spoustu hloupých nepříjemností.“
„To je všechno moc pěkné, ale nejdůležitější je forma všech věcí!“ ozval se jakýsi kněz. „Nemůžeme se přece všichni modlit najednou. Vždyť víte, že bohové nemají rádi ekumenii! A jaká slova bychom vůbec používali. ptám se?“
„Řekl bych, že nějaká krátká, jasná -“ Hugo Výsměšek se odmlčel. Měl před sebou shromáždění kněží, kterým jejich bohové z titulu víry zakázali jíst brokolici, kněží, kteří vyžadovali, aby si nevdané dívky skrývaly uši, aby nevzněcovaly touhy mužů, kněží, kteří uctívali malé koláčky z perníku s rozinkami. Jisté je, že cokoliv řekne, povede ke sporům.
„Podívejte, zatím se nezdá, že svět skončí,“ řekl celkem nevýrazně.
„Cože? Mnozí z nás to už nějaký čas očekávali! Nastane poslední soud, kde lidstvo zaplatí za své hříchy!“
„A za brokolici!“
„A za to, jak chodí dnes holky nakrátko ostříhány!“
„Zachráněny budou jen sušenky s hrozinkami!“
Výsměšek zoufale zahrozil svou biskupskou berlou, aby si vyžádal ticho.
„Ale tady se nejedná o hněv bohů,“ vysvětloval. „Už jsem vám to říkal! Tohle je práce lidí!“
„To je možné, ale i ten člověk je řízen rukou boží!“
„Je to Barbar Cohen,“ oznámil jim Výsměšek.
„Ale i tak, on by mohl -“
Mluvčí byl umlčen loktem kněze, který stál v davu vedle něj.
„Tak okamžik...“
Rozlehl se hukot vzrušeného rozhovoru. Existovalo opravdu jen velmi málo chrámů, které by nebyly vypleněny nebo znesvěceny během dlouhého času dobrodružných výbojů, a kněží všech věr se už dávno shodli na tom, že něco

takového, jako je Barbar Cohen, není v rukou žádného z bohů. Hugo pozvedl oči ke stropu s jeho překrásným, i když silně sešlým panoramatem bohů a hrdinů. Bohové musí mít život mnohem snazší, pomyslel si.
„Dobrá," řekl nadutě jeden z jeho odpůrců. „Pak si myslím, že v tomto jediném, výjimečném případě a za těchto zvláštních okolností bychom se mohli shromáždit kolem jednoho stolu."
„No, to je opravdu výborné -" začal Výsměšek.
„Ale je samozřejmé, že budeme muset velmi seriózně uvážit, jaký bude mít ten stůl tvar."
Výsměšek se na okamžik zatvářil zcela neutrálně. Jeho výraz se nijak nezměnil, když se naklonil k jednomu ze svých poddákonů a řekl: „Hřebenatko, prosím řekni někomu, ať zaběhne k mé ženě a požádá ji, aby mi zabalila věci na noc, ano? Obávám se, že naše shromáždění bude trvat o něco déle..."
Přestože byli na cestě několik dnů, nezdálo se, že by se ústřední sloup Cori Celesti nějak přiblížil.
„Jste si jisti, že to má Cohen v hlavě v pořádku?" ptal se Jindřich Šerý Děs, když pomáhal Cucáku Vildovi manévrovat s Humošovou židlí přes ledové pole.
„Ale no tak, pokoušíš se vnést rozklad do našich řad, Jindřichu?"
„No, ale já vás varoval. Jsem Pán temnot a musím se udržovat v kondici. A tady sledujeme vůdce, který už začíná zapomínat, kam si večer odložil falešné zuby."
„Sořiká?" skřehotal Bláznivý Humoš.
„Já jenom říkám, že když vyhodíme bohy do vzduchu, mohly by s tím bejt dost potíže," oznamoval Jindřich Šerý Děs.
„Je to tak trochu... neuctivé."
„Ty jsi musel zneuctít během života pěknou řádku chrámů, je to tak, Jindřichu?"
„Spoustu, spoustu jsem jich zneuctil. Jeden čas jsem byl Šílený Démon, když to chceš vědět. Sám jsem vlastnil Chrám zkázy."
„No jo, ale ten jsi měl na kapesný," odpověděl Cucák Vilda s potutelným úsměvem.
„To je pravda, to je pravda, jen votáčej nožem v ráně," řekl Jindřich zasmušile. „To mám za to, že sem nikdy nebyl ve skupině velkejch hrdinů, a za to mě teď budete -"
„Ale no tak, tak si to tak neber, Jindřichu, víš, že to tak nemyslíme. Vždycky jsme tě respektovali. Řídil jsi se Kódem. Měl jsi víru. Tak abys věděl, Cohen si prostě myslí, že to bohům stejně dřív nebo později někdo musel nandat. Co se týče mě, já mám trošku obavy z toho, že máme před sebou hrozně těžkej terén."Jindřich se rozhlédl po zasněžené rokli.
„Tady někde vede nahoru magická cesta," pokračoval Vilda. „Jenže než se tam dostaneme, musíme projít velkým množstvím jeskyní."
„Neproniknutelný jeskyně mrtvejch," pookřál Jindřich Šerý Děs.
To na Cucáka Vildu udělalo dojem. „Takže jsi o nich slyšel? Podle jakejchsi starejch legend je hlídá množství strašlivejch oblud a celá řada ďábelsky složitejch smrtících zařízení a ještě nikdo jima prej neprošel. Jo, zapomněl jsem... taky sou tam nebezpečný pukliny. Hned potom budem muset proplavat podvodníma dutinama, který hlídá obrovská lidožravá ryba, kolem který ještě nikdy žádnej člověk neproplul. Pak prej už sou tam jenom nějaký šílený mniši a dveře, který votevřeš, když vyřešíš nějakou starou hádanku... a další takový vobyčejný věcičky."
„Vypadá to jako pořádná prácička," vyjádřil se Jindřich Šerý Děs.
„No, abys věděl, odpověď na tu hádanku známe," řekl Cucák Vilda. „Ta zní ‚zuby'."
„Jak jste na to přišli?"
„Ani sme nemuseli hádat. V těchhle staromódních starejch hádankách sou to vždycky zuby." Cucák Vilda zabručel, když začali tlačit kolečkovou židli vzhůru do poměrně příkrého svahu. „Ale největší problém bude dostat tendle zatracenej kolečkovej krám až tam nahoru a přitom nevzbudit Humoše, protože by začal dělat potíže."
Zatím Smrť ve své pracovně v temném domě na okraji Času nahlížel do dřevěné bedýnky. MOŽNÁ BYCH TO MĚL ZKUSIT JEŠTĚ JEDNOU, řekl.
Natáhl se k zemi, zvedl koťátko, pohladil ho po hlavičce, velmi opatrně ho spustil do krabice a zavřel víko.
KOČKA ZEMŘE, KDYŽ DOJDE VZDUCH?
„Já myslím, že asi ano, pane," řekl jeho sluha Albert. „Ale nemyslím si, že to je to, oč tu běží. Pokud to správně chápu, tak vy nebudete vědět, jestli je kotě mrtvé, nebo živé, dokud neotevřete krabici."
VĚCI BY BYLY PĚKNĚ ŠPATNÉ, ALBERTE, KDYBYCH ZROVNA JÁ NEPOZNAL, KDE JE NĚCO MRTVÉHO NEBO ŽIVÉHO. ANIŽ BYCH SE NA TO MUSEL PODÍVAT.
„Ehm... ta teorie zní tak, pane, že je to právě onen pohled, který rozhoduje o tom, zda je kotě živé, nebo mrtvé." Zdálo se, že Smrť vypadá ublíženě. To MI CHCEŠ NAZNAČIT, ŽE TU KOČKU ZABIJU JENOM TÍM, ŽE SE NA NI PODÍVÁM?
„Tak docela to není, pane."
ALE NEMYSLI SI, ŽE BYCH NAD NĚČÍM CHTĚL OHRNOVAT NOS.
„Abych vám řekl pravdu, pane, já nevěřím ani těm mágům, kteří chápou všechny ty věci kolem nejistoty," řekl Albert. „My jsme si za mých dnů s takovými věcmi nezahrávali. My, když jsme si nebyli jistí, byli jsme mrtví."
Smrť přikývl. Začínalo být čím dál tím těžší udržovat krok s dobou. Vezměte si například paralelní dimenze. On jim s oblibou říkal parazitní dimenze. Sám v jedné žil. Byly to prostě a jednoduše vesmíry, které samy o sobě nebyly kompletní a mohly existovat jen díky tomu, že se přimkly k hostitelskému vesmíru, stejně jako se štítonoš lodní připojuje ke žralokům. Paralelní vesmíry však také znamenaly, že ať jste tam dělali cokoliv, nedělali jste to nikde jinde. To představovalo pro bytost, která byla od přírody definitivní, poměrně složitý problém. Bylo to stejné, jako kdybyste hráli poker proti nekonečnému počtu protihráčů.
Otevřel krabici a vytáhl kotě. Zíralo na něj tím normálním, šíleně užaslým pohledem, jaký mají koťata kdekoliv.
JSEM ZÁSADNĚ PROTI KRUTOSTI PÁCHANÉ NA KOČKÁCH, řekl Smrť a položil kotě opatrně na podlahu.

„Já si myslím, že celá ta záležitost s kočkou v krabici je jenom další z těch takzvaných metafor," řekl Albert.
AHA. TEDY LEŽ.
Smrť luskl prsty.
Smrťova pracovna nezabírala prostor v normálním slova smyslu. Stěny a strop v ní byly spíš pro ozdobu než jako prostředek rozměrového omezení. Teď zmizely a prostor zaplnily obrovské přesýpací hodiny.
Jejich rozměry by bylo těžké odhadnout, ale daly se měřit v mílích. Uvnitř hučela písečná bouře, ve které bylo vidět poletující blesky. Zvenčí byla na skle vyrytá obrovská želva.
MYSLÍM, ŽE BYCHOM SE MĚLI PŘIPRAVIT K BOJI, řekl Smrť.
Jindřich Šerý Děs klečel před narychlo vybudovaným oltářem. Ten se skládal převážně z lebek, které nebylo nijak těžké v této kruté krajině najít. A Jindřich se modlil. Během svého dlouhého života, který žil jako Pán temnot, si udělal několik známostí v jiných rovinách, i když to nebyly známosti na zvlášť vysokých místech. Byli to... určití bohové, alespoň tak je nazýval. Měli jména jako Olk-Kalath zvaný Požírač duší, Krakahissor - Ničitel života, ale upřímně řečeno, hranice mezi démony a bohy byla většinou velmi nezřetelná.
„O Mocný," začal, což byl vždy poměrně bezpečný začátek a praktický úvod věřících srovnatelný s větou „Všem, kterých by se to mohlo týkat", „musím tě varovat, že tlupa hrdinů šplhá nahoru po vaší hoře, aby vás zničila tím, že vám vrátí oheň. Zdrť je děsivým bleskem a pak shlédni milostivým okem na svého služebníka Jindřicha Šerého Děsa. Poštu mi můžeš zanechat u paní Gibounové, ul. U Dolmenu 12, horní Zgat-I-Pas, Llamedos. Kdyby to bylo možné, rád bych se dozvěděl o nějakých skutečných pěkných lávových roklinách, protože každý jiný Zlý pán temnot má svoje lávové rokliny, i když se rozkládají třeba jen na stovce čtverečních metrů zatracené aluviální půdy. Omlouvám se za své silné výrazy, připadám si jako další diskriminovaný malý obchodník, ale neber si to osobně."
Chvilku čekal pro případ, že by se dočkal odpovědi, pak si povzdechl a roztřeseně se zvedl na nohy. „Jsem zlý a zkažený, jsem zrádný Šerý Děs, „ řekl. „Co čekali? Říkal jsem jim to. Varoval jsem je. Rád bych řekl, že kdyby bylo jen po mém..., ale takhle? Jak bych vypadal jako Pán temnot, kdybych -"
Okem zachytil něco růžového o kousek dál. Vyšplhal na sněhem pokrytý kámen, aby měl lepší rozhled. O dvě minuty později se k němu připojil zbytek hordy a pohlíželi zamyšleně na scénu před sebou, zatímco minstrelovi se udělalo špatně od žaludku.
„No, tak to je něco, co člověk často nevidí," řekl Cohen.
„Co? Myslíš toho chlapa uškrceného růžovou pletací vlnou?" řekl Caleb.
„Ne, toho nemyslím, já se dívám na ty další dva..."
„Ano, je opravdu úžasné, co všechno se dá udělat s pletací jehlicí," zabručel Cohen. Pak se ohlédl k provizornímu oltáři a ušklíbl se. „To jsi udělal ty, Jindřichu? Říkal jsi přece, že chceš být chvíli sám."
„Růžovou pletací vlnu?" rozhlížel se Zlý pán temnot nervózně. „Já a růžová pletací vlna?"
„Promiň, jen mě to tak napadlo," řekl Cohen. „No, na takové věci nemáme čas. Pojďme dál a vyřiďme Jeskyně hrůzy. Kdepak máme barda? Aha, tady. Přestaň už konečně zvracet a vytáhni si zápisník. První, kdo bude ukrytou čepelí přeseknut na půl, je sralbotka, platí? A jedna věc, která platí pro všechny... Pokuste se nevzbudit Humoše, jasný?"
oře bylo plné chladného zeleného světla.
Kapitán Karotka seděl na přídi. K úžasu mága Mrakoplaše, který se vydal na poněkud pochmurnou večerní procházku, vyšíval.
„To je znak naší mise," řekl Karotka. „Vidíš? Tenhle je tvůj." Pozvedl výšivku v ruce.
„Ale na co je to dobré?"
„Na morálku."
„Jo na tohle," ušklíbl se smutně Mrakoplaš. „No, ty jí máš spoustu, Leonardo žádnou nepotřebuje a já nikdy žádnou neměl."
„Vím, že na tyhle věci moc nedáš, ale já si myslím, že je velmi důležité mít něco, co by nás drželo pohromadě," odpověděl Karotka a klidně vyšíval dál.
„Jo. Říká se tomu kůže. Je to moc důležitá věcička, která udrží všechny kousky, co máš, pěkně vevnitř."
Mrakoplaš se podíval na znak-nášivku. Nikdy předtím žádnou neměl. No, to byla technicky lež... Kdysi měl jednu, na níž stálo „Nazdar, žiju a je mi 5!" , což byl skoro ten nejhorší dárek, který vám kdo mohl dát, když vám bylo šest. Ty narozeniny byly nejošklivějším dnem jeho života.
„Potřebujeme nějaké povzbudivé motto," podíval se na něj Karotka. „Mágové se v takových věcech vyznají, ne?"
„Co takhle Morituri Nomulus Mori, to má ten správný zvuk," navrhl Mrakoplaš zachmuřeně.
Karotkovi se nehlučně pohybovaly rty, jak větu zkoumal... „My, kdož kráčíme na smrt..." řekl, „ale tomu zbytku nerozumím."
„Je to velmi povzbudivé a povznášející," ujišťoval ho Mrakoplaš. „Jde to přímo ze srdce."
„Dobrá. Mnohokrát děkuji. Hned se do toho pustím," přikyvoval spokojeně Karotka.
Mrakoplaš si povzdechl. „Tobě to všechno připadá jistě velice vzrušující, že?" zeptal se. „Ty se na to těšíš, že je to tak?"
„Je to opravdu nesmírná výzva, vydat se někam, kde ještě nikdy předtím nikdo nebyl," přikývl Karotka.
„Chyba! My se vydáváme někam, odkud se ještě nikdy nikdo nevrátil?" Mrakoplaš zaváhal. „No, kromě mě. Jenže já se tenkrát nedostal daleko a... tak nějak jsem zase spadl zpátky na Plochu."
„Ano, o tom jsem slyšel. A co jsi tam viděl?"
„Celý svůj život, jak mi probíhá před očima."
„No, my třeba uvidíme něco mnohem zajímavějšího."
Mrakoplaš vrhl na Karotku podezřívavý pohled, ale ten se mezitím znovu sklonil k šití. Všechno na tom mladíkovi bylo

úpravné, byl jako ze škatulky, ve smyslu úpravnosti, jakou vidíte v dílnách přesných a pečlivých řemeslníků - vypadal jako někdo, kdo rád i pečlivě pere. Mimoto Mrakoplašovi připadal jako dokonalý venkovský balík, který má slámu nejen v botách, ale i v hlavě. Jenže pitomci nedělají takové poznámky.
„Beru s sebou ikonograf a spoustu barev pro skřeta. Víš, že mágové po nás chtějí množství různých pozorování?“ pokračoval Karotka. „Tvrdí, že taková příležitost se naskytne jen jednou za život.“
„No, pravda je, že tady si člověk moc kamarádů nenadělá.“
„Máš nějakou představu o tom, co vlastně může Stříbrná horda chtít?“
„Chlast, bohatství a ženský,“ odpověděl Mrakoplaš bez váhání. „I když si myslím, že v tom posledním už trochu zmírnili.“
„Poslyš, ale neměli oni už toho všeho, co se hrdlu a jiným orgánům ráčí?“
Mrakoplaš přikývl. V tom byla celá ta záhada. Měli všechno, co se dalo koupit za peníze, a protože na Vyvažovacím světadíle bylo peněz opravdu hodně, znamenalo to prakticky všechno.
Napadlo ho, že když máte všechno, jediné, co zbývá, je nic.
Celé údolí bylo plné chladného zeleného světla, které se odráželo od nesmírné ledové věže ústřední hory. Měnilo se a čeřilo jako voda. A do něj s reptáním a nevrlými poznámkami vpochodovala Stříbrná horda.
Za ní, hrůzou a strachem téměř zlomený v pase, s tváří bílou jako křída, podobný muži, jehož oči již viděly všechny hrůzy světa, se potácel minstrel. Šaty měl potrhané. Jedna nohavice vypasovaných spodků chyběla. Byl do nitě propocený, i když části jeho oblečení byly do hněda ožehnuté. Drnčící zbytky loutny, kterou svíral v ruce, nesly otisky velkých zubů. Byl to prostě a jednoduše muž, jenž nahlédl do tváře opravdového života, a to pravidelně ve chvíli, kdy se s ním loučil.
„Nebyli zas tak moc nepříčetní, na mnichy,“ říkal právě Caleb. „Spíš schýlení než šílení. Já poznal několik mnichů, kterejm se dělala pěna u huby.“
„A někerý z těch příšer už na tom byly tak, že by je nechtěl ani koňskej řezník, to mně věř,“ stýskal si Podrs. „Přiznám se ti, že sem se až styděl, když jsem je zabíjel. Dyť někerý z nich byly dokonce starší než my.“
„Ta ryba byla výborná,“ řekl Cohen. „Fakt jsem si na ní pošmák.“
„No, dyť už bylo na čase, uznej, protože nám došel mrož,“ souhlasil s ním Jindřich Šerý Děs. „To, co předvedli tví pohůnkové, Jindřichu, bylo vážně úžasný,“ obrátil se k němu Cohen. „Hloupost by pro to bylo slabý slovo. V životě sem neviděl, aby se tolik lidí najednou tlouklo do hlavy svejma vlastníma zbraněma.“
„Byli to dobrý kluci,“ přikývl zasmušile Jindřich. „Tupci až do konce.“
Cohen se usmál na Cucáka Vildu, který si sál pořezaný prst.
„Zuby,“ řekl. „Rozumíš... odpověď je vždycky ‚zuby’, chápeš?“
„Dobrá, dobrá, proč by to někdy nemoh bejt jazyk?“ řekl Cucák Vilda. Pak se obrátil k minstrelovi.
„Už máš ten kousek, kde sem rozpáral tu velikou tarantuli?“ řekl.
Minstrel pomalu zvedl hlavu. Pak praskla další struna na loutně.
„Vyšc...“ zablekotal.
Zbytek hordy se rychle seběhl kolem něj. Každý se staral o to, aby ti ostatní neměli lepší verše než on.
„Nezapomeň zpívat o tom, jak mě ta ryba sežrala a jak sem si prosekal cestu jejím břichem ven, rozumíš?“
„Vyšc...“
„A máš tamto, jak sem zabil tu velkou šestiramennou sochu, co tancovala?“
„Vyšc...“
„Co to kecáš? Dyť tu sochu sem zabil já!“
„Jó? Ale vždyť sem to byl já, kdo ji přesek nadvakrát, kámo. To by nepřežil nikdo!“
„A pročs jí teda neusek akorát hlavu?“
„To sem nemoh. To už jí udělal někdo přede mnou.“
„Koukejte na něj! Dyť von si to nepíše! Proč si to nepíše? Cohene, řekni mu, že si to musí psát!“
„Nechte ho chvíli na pokoji,“ řekl Cohen. „Řek bych, že mu asi nechutnala ta ryba.“
„To bych nevěděl proč,“ řekl Podrs. „Vždyť sem ho stačil vytáhnout dřív, než ho začala žvejkat. A dole v tý chodbě musel krásně uschnout. Víte, kerou myslim? Tu, co tam z podlahy neočekávaně vyšlehávaly ty plameny.“
„Řekl bych, že náš bard neočekával něco takovýho, jako že v nějaký chodbě budou z podlahy neočekávaně vyšlehávat plameny,“ zamyslel se Cohen.
Podrs přehnaným gestem pokrčil rameny. „Teda, co se mě týče, když už člověk neočekává neočekávaný plameny, tak nemá smysl, aby vůbec někam chodil!“
„A s těma démonama vod brány do podsvětí bysme se byli možná nějak dohodli, kdyby se byl neprobudil Šílenej Humoš,“ pokračoval Cohen.
Humoš sedící na své kolečkové židli pod hromadou obrovských rybích řízků, sám zabalen v šafránovém hedvábí, se zavrtěl.
„Sořiká?“
„ŘEK SEM, ŽES BYL PĚKNĚ NEVRLEJ, PÁČ UŽ SIS DLOUHO NEHODIL ŠLOFÍKA!“ vykřikl Cohen.
„Toto!“
Cucák Vilda si několikrát přejel dlaní po stehně. „Musím připustit, že jedna z těch voblud mě málem dostala,“ řekl. „Asi celej tenhle podnik vzdám.“
Cohen se rychle otočil. „A chceš zemřít jako starej Vinca?“ řekl.
„No, to ne -“
„Kde by skončil, kdybysme tam nebyli a neuspořádali mu pořádnej pohřeb, co? Pořádnej velkej táborák, kterej je

pohřební hranicí hrdiny? A vzpomeňte si, jak kdekdo říkal, že je to plejtvání dobrou lodí. Takže přestaň vykládat tyhle nesmysly a koukej držet krok!“
„Vy... š... c...“ vypravil ze sebe minstrel a pak z něj konečně vypadla slova. „Vy jste šílenci! Šílenci! Šílenci! Jste všichni do posledního beznadějně a strašlivě šílení!“
Caleb ho opatrně popleskal po rameni, když se všichni obraceli, aby následovali svého vůdce.
„My dáváme přednost slovu berserkové, mládenče,“ řekl.
Některé věci je třeba vyzkoušet...
„Pozoroval jsem bahenní draky v noci,“ obrátil se konverzačním tónem Leonardo na Rozšafína Ctibuma, který právě upravoval pevný odpalovací mechanismus. „A mně je jasné, že plamen je velmi užitečný, co se pohonu týče. V jistém slova smyslu je drak živoucí raketa. Vždycky jsem si myslel, že je to tvor, přitom jak vypadá náš svět, neobyčejně zvláštní. Mám podezření, že tihle draci pocházejí odněkud odjinud.“
„Mají sklony hodně vybuchovat,“ řekl Rozšafín a ustoupil. Drak umístěný v ocelové kleci ho velmi pozorně sledoval.
„Je to chybnou dietou,“ odpověděl sebejistým tónem Leonardo. „Nejspíše je krmíme něčím, na co nebyli zvyklí. Ale já jsem si jist, že směs, kterou jsem vymyslel, je jak výživná, tak bezpečná a přinese... užitečné výsledky...“
„Ale my raději půjdeme a ukryjeme se za ten val z pytlů naplněných pískem, pane,“ řekl Rozšafín.
„Ale ne, to si vážně myslíte, že by -?“
„Jistě, pane.“
A Rozšafín Ctibum, který se pohodlně opřel o hromadu s pískem, zavřel oči a zatáhl za lanko.
Před dračí klec se na krátký okamžik sneslo zrcadlo. První reakcí každého samečka bahenních draků při spatření jiného samečka je vypustit plamen... Zazněl řev. Oba muži nahlédli přes písečnou zástěnu a zahlédli žlutozelený kužel plamene, který hřměl nad hladinou moře.
„Třiatřicet vteřin!“ řekl Rozšafín, když plamen nakonec uhasl. Vyskočil.
Malý drak si říhnul.
Plamen více méně zmizel, takže to byl jeden z nejvlhčích výbuchů, které kdy Rozšafín Ctibum zažil.
„Ach!“ řekl Leonardo, který se zvedal zpoza ochranného písečného valu a stahoval si přitom z hlavy kus šupinaté dračí kůže. „Myslím, že to téměř máme. Potřebujeme ještě trochu černého uhlí a výtažku z mořských řas, abychom zabránili zpětnému zážehu.“
Rozšafín si sundal klobouk. Jediné, co teď potřeboval on, byla koupel. A potom ještě jedna koupel.
„Ale já vůbec nejsem raketový mág, rozumíte?“ řekl a utíral si z obličeje dračí kousky.
O hodinu později se nad vlnami objevil další plamen, tenký a žlutý, s bleděmodrým obalem... a tentokrát, tentokrát se drak jen usmál.
"Raději bych zemřel, než bych se podepsal,“ řekl Cucák Vilda.
„A to já bych se raději postavil tváří v tvář drakovi,“ řekl Caleb. „Nejraději jednomu z těch pravých starých, ne té legrační ohňostrojové ninipatroně, se kterou se můžete setkat v dnešních dnech.“
„Jak tě jednou přinutěj podepsat, maj tě tam, kde tě chtěli mít,“ přitakával Cohen.
„Je to strašně moc písmen,“ řekl Podrs. „A navíc je každý úplně jiný. Já dycky dělám jenom X.“
Horda se zastavila, aby se vydýchala a zakouřila si na kamenitém výběžku, kterým končilo zelené údolí. Na zemi byla silná vrstva sněhu, ale vzduch byl téměř vlahý. Všichni už cítili ten jemně svědivý pocit silného magického pole.
„Jo čtení,“ řekl Cohen, „to je něco jinýho. Mně chlap, kterej umí trochu číst, vůbec nevadí. Hele, narazíš na mapu, jak už se to někdy stává, a ta má na některým místě velikej křížek, no a chlap, kerej umí číst, už z toho pozná svý.“
„Cože? To mluvíš vo Podrsově mapě?“ řekl Cucák Vilda.
„Jasně. Proč by to nebyla vona?“
„Já umim číst a psát,“ řekl Jindřich Šerý Děs. „Vodpuste mi to. Patří to k mýmu zaměstnání. Je to taky otázka etikety. K lidem, který ženete po lávce nad bazénem se žralokama, se musíte chovat slušně..., protože tím je to horší.“
„Dyť ti nikdo nic nevyčítá, Jindřichu,“ řekl Cohen.
„Teda, né že by to tenkrát byli žraloci,“ pokračoval Jindřich. „Měl jsem bejt chytřejší, dyš mi Janek Bezručka tvrdil, že existujou žraloci, kterejm teprve postupně dorostou ploutve, a jediný, co tydle žraloci dělali, bylo, že s úsměvem na ksichtě pluli po bazéně a žebrali o ryby. Když hodim lidi do nádrže, chci, aby byli roztrhaní na kousky, a ne aby se dostávali do kontaktu se svým vnitřním já a dosahovali jednoty s vesmírem.“
„Žralok by byl lepcí než ta ryba,“ řekl Caleb a udělal znechucený obličej.
„Houbeles, žralok chutná jako chcanky,“ odporoval mu Cohen. Pak zavětřil. „Ale, tohle...“
„Žádné tohle,“ řekl Podrs. „To, o čem ty mluvíš, tomu se říká kuchařské umění.“
Všichni vyrazili bludištěm kamenů, vedeni čichem k černému otvoru jeskyně. K minstrelovu úžasu ve chvíli, kdy se přiblížili ke vchodu, každý z mužů tasil svůj meč.
„Kuchařskému umění se nedá věřit,“ řekl Cohen, což byl očividně pokus o jakési vysvětlení.
„Ale vždyť vy jste právě teď bojovali s šílenou ďábelskou rybou a porazili jste ji!“ řekl minstrel.
„Ne, šílení byli kněží a ta ryba... podívej, u ryby to těžko odhadneš. Se šílenými kněžími víš, na čem jsi, ale když někdo vaří takhle dobře v tomhle kraji - pak je to velice podezřelá záhada.“
„No a?“
„A záhady je třeba zabíjet.“
„Ale vy přesto zatím mrtví nejste.“
Cohenův meč zasvištěl vzduchem. Minstrel měl pocit, že slyší, jak čepel proráží vzduch.
„Já záhady řeším,“ řekl.
„Aha. Mečem, co... jako Carelinus, který rozvázal Tsortský uzel?“

„Já o žádnejch uzlech nic nevím, mladíku.“
Na malém rovném prostoru mezi balvany se nad ohněm vařila hustá omáčka s masem a postarší dáma si opravovala vyšívání na vestě. Nebyla to právě scéna, kterou by tady minstrel čekal, přestože ta dáma byla poněkud... mladistvě oblečena na svůj babičkovský věk a motto na vestě, kterou spravovala, obklopené malými kvítky, znělo ZADUS SE CHLADNOU OCELÍ, RYPÁKU.
„A to sou mi věci,“ řekl Cohen a vrátil meč zpět do pochvy. „Myslel jsem si, že sem tam na tom místě poznal tvůj rukopis. Jak se vede, Veno?“
„Vypadáš dobře, Cohene,“ řekla žena tak klidně, jako kdyby je očekávala. „Dáte si, mládenci, trochu omáčky?“
„Jasňačka,“ řekl s širokým úsměvem Podrs. „Ale, ať si dá nejdřív minstrel.“
„Styď se, Podrsi,“ řekla žena a odložila své vyšívání.
„Hele, když sme se naposled sešli, tak jsi mě vomámila a ukradlas mi pěknou dávku drahejch kamenů...“
„Člověče, ale to bylo před čtyřiceti lety! A mimo to, tys mě nechal samotnou bojovat proti té přesile goblinů.“
„No, dobře sem věděl, že si s nima poradíš.“
„A já zase dobře věděla, že to drahý kamení vůbec nepotřebuješ. Dobrý ráno, Jindřichu Šerý Děsi. Nazdar, mládenci. Přitáhněte si k ohni kámen. Sedněte si. A co je zač tahle mátoha?“
„To je bard,“ řekl Cohen. „Barde, to je Vena Havranovlasá.“
„Cože?“ užasl bard. „To nemůže být! Dokonce i já jsem slyšel o Veně Havranovlasé a vím, že je to vysoká, štíhlá, mladá žena, která má - no to snad...“
Vena si povzdechla. „Bohužel ty staré historky přežívají až do dneška, že?“ řekla a přihladila si šedivé vlasy. „A dnes už je to paní McGeryová, mládenci.“
„Jó, slyšel sem, že ses usadila,“ řekl Cohen, ponořil sběračku do omáčky a ochutnal. „Přej ses vdala a máš hospodu, je to pravda? Meč jsi pověsila na zeď, máš děcka...“
„Vnoučata,“ řekla paní McGeryová pyšně. Ale ten pyšný úsměv vzápětí zmizel. „Jeden z vnuků převzal hospodu, ale ten druhý se stal papírníkem.“
„Vést hospodu, to je dobrej kšeft,“ řekl Cohen. „Ale v prodávání papírnickýho zboží moc hrdinskej skutků nevidim. Dyž se někdo pořeže vo papír, je to trošku něco jinýho.“ Pak spokojeně mlasknul. „Je to skvělý, holka.“
„Je to legrace,“ řekla Vena. „Nikdy sem na to moc nebyla, ale představte si, že chlapi chodili celý kilometry do naší hospody, aby si užili mý knedlíky.“
„Takže se moc nic nezměnilo,“ řekl Podrs. „Hurá, hurá, hurá.“
„Podrsi,“ řekl Cohen, „vzpomeň si, že si mě prosil, abych tě upozornil, dyž budeš příliš drsnej!“
„No, a co má bejt?“
„Tak todle byl přesně takovej moment.“
„No, každopádně,“ řekla paní McGeryová a usmála se sladce na zrudlého Podrse, „potom, co Karlíček zemřel, sem seděla takhle sama doma a říkala jsem si: a co teď? Mám tady vážně jen tak sedět a čekat na Pochmurného žnece? A pak... se objevil ten svitek...“
„Jakej svitek?“ řekli jedním hlasem Cohen a Jindřich Šerý Děs. Pak se podívali jeden na druhého.
„Abys tomu rozuměla,“ řekl Cohen a sáhl do svého vaku, „já jsem našel tenhle starej svitek, na kterým je mapa ukazující cestu, po který se dostaneme do hor, a všechny ty malý triky, který nám pomůžou projít přes -„
„Já taky!“ vykřikl Jindřich.
„Ale to si nám nikdy neřek!“
„Já jsem Pán temnot, Cohene,“ vysvětloval Jindřich Šerý Děs trpělivě. „Ode mě nikdo nečeká, že budu kapitán Světumír.“
„Tak mi alespoň řekni, kdes ten svitek našel.“
„No, kde, v nějaký prastarý zapečetěný hrobce, kterou jsme zrovna znesvětili a vyplundrovali.“
„Já ten svůj našel ve starým zapomenutým skladišti v Achátový říši,“ podíval se po ostatních Cohen.
„Můj zapomněl v našem hostinci podivný poutník celý v černém,“ doplnila paní McGeryová.
Do nastalého ticha se ozval minstrel: „Zdá se to jen mně, nebo nám tady něco podstatného opravdu uniká?“
„Jako třeba co?“ obrátil se k němu Cohen.
„Podívejte, všechny ty pergameny vám říkají, jak se dostat k ústřední hoře, což je strašlivě nebezpečná cesta, kterou ještě nikdy nikdo nepřežil.“
„No. A co, jako?“
„Takže... ehm... kdo ty pergameny psal?“
Skupinka zeměplošských bohů, kteří si krátí čas hrou. Zleva doprava: Nachmitakia, bohyně odpoledne, Offler, krokodýlí bůh, VypuďVan (bůh větrů), Urika (bohyně sauny, sněhu a divadelních představení určených méně než dvěma stům návštěvníků), Slepý Io (náčelník bohů a pán hromů a blesků), Libercia (bohyně moře, jablečného koláče, jistých druhů zmrzliny a krátkých provázků), Dáma (ani se neptejte), Bibulous (bůh vína a věcí napíchnutých na klacík), Patina (v pozadí, bohyně moudrosti), Topaxi (v popředí, bůh jistých druhů hub, velkých nápadů, které si zapomenete napsat a nikdy už si na ně nevzpomenete, a navíc lidí, kteří tvrdí, že slovo hub a bůh je vlastně totéž čteno pozpátku a že to má vážné pozadí), Bašt (v pozadí, bůh věcí zanechaných na zápraží nebo napůl ohlodaných pod postelí) a Glotkin (lokální bůh, ale také patron sponek na papír, správného umístění věcí v kancelářských sadách na psacích stolech a zbytečné kancelářské práce).
krokodýlí bůh Offler zvedl svou zubatou hlavu od herního plánu, který, abychom ho popsali co nejpřesněji, kopíroval svět.
„No dobvá,“ řekl, „komu fatří denhle,“ zašišlal. „Koukejte na chytváka!“

Mezi bohy došlo k všeobecnému natahování krků a pak jeden z nich zvedl ruku.
„A ty jfi ktevý...?“ zajímal se Offler.
„Glotkin Všemocný. Uctívají mě v části Borogravie. Ten mladík byl vychován v mé víře.“
„A v so vlaftně ti glotkinovsi věví?“
„No... hlavně ve mě. A mí následovníci mají zakázáno jíst čokoládu, zázvor, houby a česnek.“ Několik bohů zamrkalo.
„Koukám, ve kdyf vakafujef, tak fe f tím mof nepáváf, fo?“ řekl Offler.
„No, jaký by to mělo smysl, zakazovat například brokolici? Takový přístup k věci je velmi zastaralý,“ odpověděl Glotkin. Podíval se na figurku minstrela. „Až doteď nebyl nijak zvlášť chytrý. Mám ho zahubit? V té omáčce určitě bude nějaký česnek. Paní McGeryová na to vypadá.“
Offler zaváhal. Byl velmi starý bůh, vyšel kdysi velmi dávno z kouřících močálů v horkých, temných zemích. Přežil vzestup a pád mnoha modernějších a každopádně mnohem hezčích bohů, protože časem nabyl, na boha nečekaně, jisté množství moudrosti.
Kromě toho byl Glotkin jedním z oněch nových bohů, plných pekelných ohňů, a co hůř, také pocitu sebedůležitosti a ambicí. Offler nebyl nijak zvlášť bystrý, ale měl jistou, i když nepříliš jasnou představu, že chce-li bůh přežít dlouhodobě, musí svým uctívačům nabídnout něco víc než to, že na nich bude šetřit blesky. A současně cítil naprosto nebožský záchvěv sympatie ke každému smrtelníkovi, jehož bůh zakázal čokoládu a současně česnek. Navíc měl Glotkin velmi ošklivý knírek.
„Ne,“ zavrtěl proto hlavou. „Bude to tím větfí legvace.“
Cohen prsty zadusil konec své dehtem mokvající cigarety, zbytek si zasunul za ucho a zvedl pohled vzhůru, k hoře zeleného ledu.
„Pořád ještě je čas se vrátit,“ upozornil Jindřich Šerý Děs. „Tedy pokud by se někdo chtěl vrátit, sem myslel.“
„Jo, to je pravda,“ souhlasil Cohen, aniž se ohlédl. „Kromě toho tady někdo nehraje fér!“
„Tak to mi připadá vážně moc legrační,“ ozvala se Vena. „Celý svůj život se toulám světem za dobrodružstvími, za nimiž mě vedou staré mapy, spisky a tajemné nápisy, nalezené v chrámech, hrobkách a bohové vědí, kde ještě, ale nikdy mě nenapadlo, odkud pocházejí. Je to jedna z těch věcí, o kterých nikdy nepřemýšlíte, jako například kdo nechává všechny ty zbraně, klíče a lékárničky v neprozkoumaném podzemí.“
„Někdo nám chystá past,“ zabručel Cucák Vilda.
„Pravděpodobně. No, nebyla by to první past, do níž jsem padl,“ přikývl Cohen.
„Jdeme proti bohům, Cohene,“ upozornil ho Jindřich. „Když chlap udělá něco takovýho, měl by si být po čertech jistej tim, že se ho drží štěstí.“
„No, to moje to zatím dělá,“ ušklíbl se spokojeně Cohen. Pak natáhl ruku a dotkl se skály před sebou. „Je teplá.“
„Ale vždyť je pokrytá ledem!“ zamračil se Jindřich.
„Jo. Divný, co?“ odpověděl Cohen. „Je to přesně, jak se říká v těch svitkách. A vidíte, jak se na ni lepí sníh? Je to magická skála. Fajn, tak tady je další z těch...“
Arcikancléř Výsměšek se rozhodl, že mužstvo potřebuje cvičit, aby se udržovalo v kondici. Rozšafin Ctibum poukázal na skutečnost, že plují do neznáma a že na ně čekají nečekané věci, a na to opáčil Výsměšek, že v tom případě je namístě, když se jim dostane nečekaného cvičení.
Na druhé straně Mrakoplaš se vyjádřil v tom smyslu, že jdou na jistou smrt, což, jak on dobře ví, dokázal zatím každý bez jakéhokoliv tréninku. Později ale dodal, že jemu to Leonardovo zařízení úplně stačí. Po pěti minutách, které na něm člověk stráví, by se mu jistá smrt zdála úlevou.
„Už zase zvracel,“ hlásil děkan.
„Ale lepší se,“ zastal se Mrakoplaše profesor Neurčitě mlhavých studií.
„Jak můžeš říct něco takového? Minule mu trvalo sotva deset vteřin, než to vyhodil.“
„To ano, ale zvrací víc a doletí to dál,“ odpověděl profesor a odešel do podpalubí.
Děkan zvedl hlavu. Bylo těžké rozeznat létající zařízení ve stínech plachtou zakryté bárky. Přes ty zajímavější kousky byly nataženy další kusy nepromokavého plátna. V prostoru bylo cítit lepidlo a dehet.
Knihovník, který se rád pletl do všeho možného, visel mírumilovně z ráhna a zatloukal do plaňkové obšívky dřevěné kolíky.
„Budou to balony, uvidíte, že dojde na má slova,“ řekl děkan. „Vidím to v duchu přesně před sebou. Balony a plachty a lanoví a to všechno. A nejspíš taky kotva. Bizarní záležitost.“
„Tam za mořem, v Achátové říši, stavějí a pouštějí papírové draky, kteří dokážou vynést do vzduchu dokonce i člověka,“ ozval se profesor. „Takže je možné, že jen staví o něco většího draka.“
O kus dál seděl v osvětleném kruhu Leonardo a něco kreslil.
Tu a tam podal popsanou a pokreslenou stránku čekajícímu učedníkovi, který s ní ihned odspěchal.
„Viděli jste to, co vymyslel včera?“ rozhlédl se děkan po svých druzích. „Měl takový nápad, že kdyby vystoupili z toho svého stroje - to jako pro případ opravy - mohli by se v Prázdnotě pohybovat s pomocí draka, kterého by měli upevněného na zádech. Říkal, že to by bylo jen pro případ krajní nouze!“
„Nedovedu si představit krajnější nouzi než okamžik, kdy mám na zádech přivázaného draka,“ ozval se profesor Neurčitě mlhavých studií.
„Přesně! To je ono! Ten člověk žije ve své věži ze slonoviny!“
„Vážně? A já myslel, že ho má Vetinari zamknutého v nějaké mansardě v podkroví?“
„Ale ne, já myslel, jako že když v tom někdo žije bůhvíkolik let, tak se jeho rozhled musí zákonitě velmi omezit, alespoň takový je můj názor. Nic moc na práci, akorát si večer udělat na stěnu čárku za uplynulý den.“
„Říká se, že maluje slušné obrazy,“ ozval se profesor.

„No, obrazy," ucedil pohrdavě děkan. „Ale lidé říkají, že jsou tak dobré, že jejich oči vás sledují po celé místnosti!"
„Vážně? A co pak dělá zbytek obličeje?"
„No, ten snad zůstává tam, kde je," odpověděl profesor.
„To se mi nějak nelíbí," řekl děkan, když vyšli na světlo. Leonardo zůstal sedět u svého stolku, a zatímco řešil problém ovládání lodi v řídkém vzduchu, nakreslil růži.
Jindřich Šerý Děs zavřel oči.
„To se mi vůbec nelíbí," řekl.
„Když si na to zvykneš, je to snadný," odpověděl mu Cohen. „Je to jen otázka toho, jak se na věci díváš."
Jindřich Šerý Děs oči znovu otevřel. Stál na široké, nazelenalé pláni, která se nalevo i napravo skláněla mírnou křivkou dolů. Bylo to jako stát na vysokém zeleném pahorku. Pláň se ztrácela v mlhavých dálkách.
„Je to prostě obyčejná procházka," snažil se mu pomoci Cucák Vilda, který stál vedle něj.
„Hele, to nejni otázka nohou," odpověděl mu Jindřich Šerý Děs. „Mý nohy se se mnou nehádaj. Zato můj mozek jo."
„No, hodně by ti asi pomohlo, kdyby sis to představil, jako když máš zem za sebou," uvažoval dál Cucák Vilda.
„Ne," zavrtěl opatrně hlavou Pán temnot. „Mně teda ne."
Podivná vlastnost hory totiž spočívala v tom, že jakmile jste jednou vstoupili na její povrch, otázka směru byla jen otázkou vašeho osobního výběru. Jinak řečeno, přitažlivost absolutně spolupracovala. Zůstávala pod vašima nohama bez ohledu na to, kam vaše nohy mířily.
Jindřich Šerý Děs přemýšlel, proč to tak působí jen na něj. Jak se zdálo, nikoho z hordy to nevyvedlo z míry. Dokonce i obludné kolečkové křeslo Šíleného Humoše se spokojeně a bez sebemenších potíží valilo směrem, o němž až do této chvíle Jindřich uvažoval jako o „kolmo vzhůru". Bylo to asi tím, pomyslel si, že Pán temnot byl o něco chytřejší než většina hrdinů. Na to, abyste spočítali výplatu byť jen pro půltucet pohůnků, vám musí přece jen fungovat alespoň kousek mozku. A mozkové buňky Jindřichovi radily, aby se díval jen přímo před sebe a pokoušel se uvěřit, že opravdu kráčí po velkém, dlouhém a mírně zaobleném pahorku, a za žádnou cenu se neohlížel, dokonce ani nepřemýšlel o tom, že by se mohl ohlédnout, protože za ním bylo hu! Hu!! Hu!!!
„Uklidni se!" řekl Cucák Vilda a chytil ho za loket. „Poslouchej svoje nohy! Ty vědí, co a jak."
K Jindřichově hrůze se Cohen právě v tom okamžiku ohlédl. „Koukněte na ten rozhled!" zvolal nadšeně.
„Odsuď vidím domy snad všech známejch!"
„Ne, prosím, to ne," sténal Jindřich Šerý Děs, vrhl se kupředu a přitiskl se břichem k hoře.
„Je to fakt úžasný," liboval si Bleskový Podrs, „když člověk vidí všechny ty moře, jak visej před váma, jako když - co je s tím Jindřichem?"
„Vypadá to na momentální indispozici," odpověděla Vena.
Ke Cohenovu překvapení se minstrel v těchto místech cítil jako doma.
„Pocházím z hor," vysvětloval bard, „tam si člověk na výšky zvykne."
„Já už byl všude, kam teď dohlídnu," liboval si Cohen a rozhlížel se vpravo i vlevo. „Byl jsem tam, dělal jsem to... Pak jsem tam byl podruhý a dělal jsem to dvakrát... Už snad nezbejvá nikde, kde bych byl nebyl..."
Minstrel si ho změřil od hlavy k patě a zdálo se, že začíná chápat a že se mu najednou udělalo jasno. Já už vím, proč to všechno děláte, pomyslel si. Díky bohům za všeobecné klasické vzdělání. Tak jak že zněl ten citát?
„„- A Carelinus hořce zaplakal, protože již nezbývaly žádné světy, které by mohl dobýt'," řekl.
„Co to bylo za chlapa? Už ses o něm zmínil předtím," řekl Cohen.
„Vy jste nikdy neslyšel o císaři Carelinovi?"
„Ne-e."
„Ale vždyť... to byl největší dobyvatel, jaký kdy žil! Jeho říše se rozkládala po celé Ploše! S výjimkou Vyvažovacího kontinentu a kontinentu XXXX, tedy Čtyřiksu, samozřejmě."
„To se mu ani nedivím, protože na jednom z nich nedostanete slušný pivo, ani kdybyste za něj dával zlatý prase, a na ten druhej se člověk jenom hrozně těžko dostane," zněl Cohenův komentář.
„Víte, říká se, že když se dostal na pobřeží Muntabu, zůstal tam stát a plakal. Nějaký filozof mu totiž řekl, že tam někde za mořem existují ještě další světy a že je nikdy nebude schopen dobýt. No... a to mi tak trochu připomnělo vás."
Cohen chvilku dál kráčel mlčky.
„Jo," přikývl nakonec. „Jo, je mi jasný, že se to mohlo stát. Akorát já nejsem tak zženštilej."
tomto okamžiku nastala hodina H mínus dvanáct," oznámil Rozšafín Ctibum přítomným.
Jeho posluchači, sedící na palubě, ho sledovali s pozornou a soustředěnou nechápavostí.
„To znamená, že se létající stroj spustí přes Okraj zítra těsně před svítáním," vysvětloval Rozšafín.
Všichni se obrátili k Leonardovi, který pozoroval kroužícího racka.
„Pane z Quirmu?" řekl lord Vetinari.
„Prosím? Aha, ano." Leonardo zamrkal. „Ano. Ten stroj bude připraven, i když mám zatím nějaké potíže se záchodem."
Lektor Zaniklých run zašmátral v rozměrných kapsách své róby. „Jejdanenky, mám dojem, že tady mám láhev něčeho... moře na mě má taky vždycky podobné účinky."
„No, já spíše myslel potíže spojené s nízkou přitažlivostí a řídkým vzduchem," vysvětloval Leonardo. „On už o tom mluvil ten trosečník z Marie Diavolly. Ale dnes odpoledne jsem náhodou narazil na něco, co by mohlo využít právě ten řídký vzduch k tomu, aby částečně nahradil zemskou přitažlivost. Využívám jemného sání."
Rozšafín Ctibum přikývl. Když šlo o technické podrobnosti, myslelo mu to opravdu rychle a jeho duch mu vykreslil obrázek potřebného zařízení. Vzápětí si uvědomil, že by jeho duch potřeboval gumu.
„No... tak dobrá," řekl. „Takže většina lodí zůstane během noci daleko za bárkou. Dokonce ani s magicky podporovaným větrem si netroufneme doplout blíže než na padesát kilometrů k Okraji. Pak už by nás mohl zachytit

proud a strhnout nás přes Okraj.“
Mrakoplaš, který se se zachmuřeným výrazem opíral o lodní zábradlí a pozoroval mořskou hladinu, se při těch slovech obrátil.
„Jak daleko jsme od ostrova Krull?“ zeptal se.
„Od Krullu? Celé stovky kilometrů,“ odpověděl Rozšafín. „Chtěli jsme se od těch pirátů držet co nejdál.“
„Takže nejedeme přímo do Okrady?“ Technicky nastalo ticho, i když křičelo těmi nejrůznějšími nevyslovenými otázkami. Každý z přítomných se horečnatě zabýval hledáním důvodů, proč nikdo nemohl očekávat, že by právě jej něco takového napadlo, a současně hledal důvody, proč to, k sakru, mělo napadnout někoho jiného. Okrada byla největší lidmi postavená zeměplošská konstrukce. Táhla se skoro po třetině světového obvodu. Na velkém ostrově Krull žilo všechno obyvatelstvo z toho, co z Okrady získalo. Jedli hodně suši a jejich nechutenství ke zbytku světa se připisovalo chronicky špatnému trávení.
Lord Vetinari se ve svém křesle úsporně a velmi nepříjemně usmál.
„No jistě,“ přikývl. „Pokud vím, tak ta se táhne několik tisíc kilometrů. Na druhé straně vím i to, že Krullánci už v poslední době nepoužívají zachráněné trosečníky jako otroky. Účtují prý jednoduše velmi přehnané poplatky za záchranné práce.“
„Stačí několik ohnivých koulí a ta věc se rozpadne,“ ozval se Výsměšek.
„Jenže to vyžaduje, pokud vím, abyste k Okradě byl opravdu velmi blízko,“ upozornil ho lord Vetinari.
„Přesněji řečeno tak blízko ke Krajopádu, že budete prakticky ničit tu jedinou věc, která vám brání v tom, abyste přepadl přes Okraj. To je pěkně komplikovaný problém, pánové.“
„Co kouzelný koberec,“ nedal se Výsměšek. „Přesně ta potřebná věcička. Máme jeden v -“
„Tak blízko k Okraji by to asi nešlo, pane,“ vskočil mu do řeči Rozšafín. „Thaumické pole je velmi slabé a kolem Okraje jsou místy výjimečně divoké vzdušné proudy.“
Ozval se zvuk, jaký slýcháme, když někdo obrátí list v opravdu velkém náčrtníku, aby dostal čistou stranu.
„Aha, ano,“ ozval se Leonardo více méně pro sebe.
„Prosím?“ naklonil se k němu Patricij.
„Kdysi jsem vymyslel velmi jednoduchý prostředek, s jehož pomocí by se daly snadno zničit celé flotily, můj pane. Samozřejmě jen jako technické cvičení.“
„Ale na několika listech, se seznamem součástek a návodem k použití, že?“ řekl Patricij.
„No... to je pravda, jak to víte, pane? Na druhé straně ty věci jsou zcela nezbytné, protože jinak by to, samozřejmě, nebylo to správné technické cvičení. Jsem si jist, že s pomocí tady magických gentlemanů bychom ho mohli přizpůsobit a použít k tomuto účelu.“
Obdařil přítomné jásavým úsměvem. Obrátili pohledy k jeho kresbě. Muži skákali z hořících lodí do vařícího moře.
„Vymýšlení takových věcí je vaším koníčkem, že?“ zeptal se děkan.
„Ano, připouštím. Jenže pro ně není praktické využití.“
„No ale nemohl by někdo něco takového doopravdy postavit?“ zajímal se lektor Zaniklých run. „Vždyť vy to prakticky dodáváte na klíč i s dopravou.“
„Víte, odvážil bych se říci, že takoví lidé skutečně existují,“ přikývl Leonardo rozpačitě. „Ale věřím, že vláda by takovým věcičkám udělala přítrž dávno předtím, než by někdo něco takového dokončil.“
A úsměv, který se objevil na tváři lorda Vetinariho patřil k těm, které by pravděpodobně ani Leonardo da Quirm nedokázal zachytit na plátno.
Tým studentů a mladších mágů s největší opatrností nakládal klece s draky do zamřížovaného prostoru na zádi létajícího přístroje. Věděli, že nesmí žádnou upustit, protože kdyby se to stalo, nejspíš by si ani nestačili uvědomit, že se to stalo.
Tu a tam si některý z draků říhnul nebo škytl. V takové chvíli všichni přítomní, až na jednu výjimku, ztuhli. Tou výjimkou byl Mrakoplaš, který se krčil za hromadou dubových trámů o mnoho metrů dál.
„Všechny je krmili podle Leonardových speciálních předpisů a nějaké čtyři pět hodin by měli být klidní a prakticky neškodní,“ uklidňoval Mrakoplaše Rozšafín Ctibum, který ho už potřetí vytahoval z jeho úkrytu.
„První dva oddíly byly nakrmeny s přesným načasováním a první z nich by měl být v té nejlepší formě k vypuštění plamenů právě v té chvíli, kdy překročíte Krajopád.“
„A co když se opozdíme?“
Nad tímto dotazem se Rozšafín vážně zamyslel.
„Ať už se rozhodnete udělat cokoliv, rozhodně se neopožďujte,“ odpověděl nakonec.
„Tak to ti děkuju.“
„Ti, co si budete brát s sebou, budou potřebovat taky nakrmit. Naložili jsme vám dostatečné množství směsky nafty a černouhelného prachu.“
„Pro mě, abych tím krmil draky.“
„No.“
„V téhle dřevěné lodi, která bude velmi, ale opravdu velmi vysoko?“
„V technickém slova smyslu vzato - ano.“
„Mohli bychom se soustředit na to slůvko technický?“
„Jednoduše řečeno, tam nebude existovat žádné dole, ani nahoře. Tedy jako takové. Víš... dalo by se říci, že budete cestovat tak rychle, že se na žádném místě nezdržíte tak dlouho, abyste z něj mohli spadnout.“
Rozšafín se pokoušel objevit v Mrakoplašově tváři záblesk pochopení. „Nebo řečeno ještě jinak, budete neustále padat, aniž kdy narazíte na zem.“

Nad nimi, řada za řadou, syčeli spokojeně draci. Stíny byly propleteny proužky páry.
„Oh," vyjádřil se Mrakoplaš mnohovýznamně.
„Chápeš?" ujišťoval se Rozšafín.
„Ne. Já jen doufal, že když budu mlčet, přestaneš se mi to pokoušet vysvětlit."
„Tak jak pokračujeme, pane Ctibume?" zahlaholil arcikancléř, který sem mířil v čele svého mágstva. „Co náš obrovský papírový drak?"
„Všechno jde podle plánu, pane. Máme teď H mínus pět, pane."
„Skutečně? Dobrá. Za deset minut se podává večeře."
Mrakoplaš měl malou kajutu se studenou vodou ve kbelíku, nehybným vzduchem a až příliš pohyblivými krysami. Prostor, který nezabíral Mrakoplašův kavalec, zabíralo jeho zavazadlo. To Zavazadlo.
Byla to kovaná truhla, která se pohybovala na tisíci malých nožiček. Pokud Mrakoplaš věděl, bylo Zavazadlo kouzelné. Vlastnil ho už léta. Rozumělo každému slovu, které řekl. Naneštěstí ho poslechlo tak jedenkrát ze sta případů.
„Nebude tam prostě místo," vysvětloval mu teď nešťastný Mrakoplaš. „A kromě toho víš, že kdykoliv ses pohybovalo vzduchem, ztratilo ses!"
Zavazadlo ho pozorovalo svým klasickým, bezokým způsobem.
„Zůstaneš s hodným panem Ctibumem, rozumíš? Nikdy jsi nebylo tak docela klidné v přítomnosti bohů, pamatuješ? Já se brzo vrátím."
Bezoké zírání neustávalo.
„Hele, nekoukej se na mě takhle, buď tak laskavý, jo?" zabručel Mrakoplaš.
Lord Vetinari přelétl pohledem ony tři... jak znělo to slovo?
„Muži," začal a rozhodl se pro výraz, který byl bezpochyby správný, „je tedy na mně, abych vám popřál k... při..."
Lord Vetinari zaváhal. Nepatřil k lidem, kteří by se příliš unavovali technickými podrobnostmi věcí. Podle něj existovala dvě kulturní prostředí. Jedno bylo skutečné a v tom druhém žili lidé, kteří měli rádi stroje a pojídali pizzu v ty nejnepochopitelnější denní i noční hodiny.
„... při příležitosti toho, že budete první lidé, kteří opustí Zeměplochu s neochvějným rozhodnutím se na ni zase vrátit," pokračoval. „Vaším... úkolem je přistát na vrcholku, nebo co možná nejblíže vrcholku Cori Celesti, vyhledat Barbara Cohena a jeho muže a všemi dostupnými prostředky jim zabránit v provedení jejich plánu. Muselo tady očividně dojít k nějakému nedorozumění. Dokonce ani barbarští hrdinové, jako jsou oni, nevyhazují své světy do vzduchu." Povzdechl si. „Obvykle na to nejsou dost civilizovaní," dodal.
„Každopádně... byl bych rád, kdybyste ho přesvědčili hlavně logickými argumenty a tak dále. Barbaři jsou většinou sentimentální. Upozorněte ho na všechna ta malá štěňátka a koťátka, která budou zahubena, nebo něco takového. Jiné rady pro vás v tomto případě bohužel nemám. Předpokládám, že použití klasické síly nepřipadá v úvahu. Kdyby bylo snadné Cohena zabít, byli by to lidé udělali už dávno."
Kapitán Karotka zasalutoval. „Síla je vždycky až ta poslední instance, pane."
„Obávám se, že pro Cohena to většinou bývá ta první," upozornil ho lord Vetinari.
„Nejni tak zlej, když se mu nečekaně nepřiplížíte za záda," ozval se Mrakoplaš.
„Ah, to zazněl názor experta výpravy," usmál se Patricij. „Já jen doufám, že... Co to stojí na té nášivce, kapitáne Karotko?"
„To je motto naší mise, pane," odpověděl Karotka vesele, Morituri Nolumus Mori. To navrhl Mrakoplaš."
„To jsem si myslel," přikývl Patricij a obdařil hubeného mága mrazivým pohledem. „Byl byste tak laskav, a obšťastnil nás překladem, pane Mrakoplaši?"
„Ehm... no..." Mrakoplaš zaváhal, ale uvědomoval si, že tady není úniku. „Ehm... zhruba řečeno to znamená... ‚My, kteří jdeme na smrt, zemříti nechceme', pane."
„Velmi jasně vyjádřeno. Proto chválím vaši rozhodnost... ano?"
Rozšafín Ctibum mu něco zašeptal do ucha.
„Takže... právě jsem byl informován, že vás budeme muset v nejbližších chvílích opustit," oznámil shromážděným lord Vetinari. „Pan Ctibum mi ale také řekl, že máme způsob, jak s vámi dále zůstat ve spojení, tedy alespoň v době, kdy se přiblížíte k hoře."
„Ano, pane," přikývl smutně Mrakoplaš. „Zlomkový vzděvid. Úžasné zařízení. Každý jeho kousek vidí všechno, co vidí všechny jeho ostatní kousky. Úžasné."
„Nu, doufám, že váš další postup bude prudce vzhůru, ne-li dokonce, haha, přímo meteorický! Takže na místa, pánové!"
„Já... potřebuji ještě udělat ikonografii, pane," oznámil Rozšafín Ctibum a rozběhl se kupředu s velkou krabicí. „Abych zachytil ten historický okamžik. Kdybyste se postavili před vlajku a usmívali se... To znamená, že se vám koutky úst zvednou, Mrakoplaši... Děkuji." Rozšafín, jako většina špatných fotografů, stiskl spoušť ikonografii zlomek vteřiny potom, co úsměvy ztuhly. „A chtěli byste říci několik posledních slov?"
„Tím myslíte několik posledních slov předtím, než se vydáme na cestu a vrátíme se zpět?" ujišťoval se Karotka a na čele se mu udělalo několik vrásek.
„Ano, Jistě. Přesně to jsem měl na mysli. Protože vy se samozřejmě vrátíte, že?" odpověděl Rozšafín Ctibum, podle Mrakoplašova mínění až příliš rychle a vesele. „Já mám v práci pana z Quirmu absolutní důvěru a jsem si jistý, že on též."
„Ale božíčku, to ne! Nikdy jsem se neunavoval tím, že bych něčemu jen tak věřil," odpověděl Leonardo.
„Ne?"
„No, jistěže ne! Věci prostě fungují. K tomu vám nepomůže žádné přání," odpovídal Leonardo. „A na druhé straně,

kdyby to celé doopravdy nevyšlo, věci pořád ještě nebudou tak špatné, nemyslíte? Jestliže se nám totiž nepodaří vrátit zpět, pak už stejně nebude zbývat žádné místo, kam by se nám mohlo nepodařit se vrátit, je to tak? Takže nula od nuly pojde.“ Pak mu po tváři proběhl jeho krátký šťastný úsměv. „Vždycky znovu a znovu zjišťuju, že logika je v podobných situacích velkou utěšitelkou.“
„A já osobně,“ ozval se kapitán Karotka, „jsem šťastný, vzrušený, a především poctěný tím, že se mohu téhle výpravy účastnit.“ Pak poklepal na krabičku, kterou měl upevněnou u boku. „Přesně podle instrukcí s sebou nesu ikonograf a jsem připraven udělat množství užitečných a hluboce dojemných obrazů našeho světa z vesmíru. Je možné, že právě ty nám umožní spatřit lidstvo v úplně jiném světle.“
„Tohle je ta chvíle, kdy bych se měl vzdát svého členství v posádce?“ zeptal se Mrakoplaš a obrátil se ke svým kolegům cestovatelům.
„Ne,“ odpověděl stručně lord Vetinari.
„Třeba na základě zjištěné mentální nepříčetnosti?“
„Vaší, předpokládám?“
„Na tom čí, mi vůbec nezáleží.“
Vetinari postrčil Mrakoplaše kupředu.
„Jenže dalo by se říci, že k tomu, aby se člověk pustil do tohohle dobrodružství, by měl být poněkud šílený,“ zabručel.
„A v tom případě jste, samozřejmě, plně kvalifikován.“
„No a... co když nejsem nepříčetný?“
„Hm, jako vládce Ankh-Morporku jsem povinen vyslat na tak životně důležitou výpravu jen ty nejschopnější a nejlepší mozky.“
Na okamžik se zadíval Mrakoplašovi do očí.
„Vidím, že je v tom háček, ale přesto obdivuji vaši hlavu,“ odpověděl mág, který pochopil, že je ztracen.
„Těch háčků byste napočítal jedenadvacet a jeden,“ usmál se Vetinari.
Světla zakotvených lodí pomalu zmizela v kouřmu, zatímco bárka, jejíž rychlost se zvyšovala s tahem krajového proudu, plula dál.
„Odsud už není návratu,“ ozval se Leonardo.
Ozvalo se hřmění hromů a po Okraji světa zatápaly prsty blesků.
„Předpokládám, že to bude jen přeháňka,“ dodal, když do plachet zabubnovaly těžké kapky. „Neměli bychom nastoupit na palubu? Tažné kotvy nás udrží v přímém směru k Okraji, tak proč bychom si při tom čekání neudělali pohodlí?“
„Neměli bychom předtím odpoutat hasičské lodi?“ nadhodil Karotka.
„No, to jsem ale... samozřejmě, že ano!“ přikyvoval Leonardo. „Já bych někde zapomněl vlastní hlavu, kdyby mi ji na místě nedržely kosti, kůže, šlachy a bůhví co ještě!“
Část lodních člunů byla obětována v pokusu o zničení Okrady. Naloženy plechovkami s přebytky dehtu, barvy a dračího žrádla, se lehce kolébaly nedaleko Okraje světa. Karotka si vzal k ruce pár luceren a po několika pokusech v nárazovém větru se mu je podařilo zapálit a umístit podle Leonardových instrukcí.
Pak byly čluny uvolněny. Osvobozeny od velké váhy bárky se rozběhly v proudu stále rychleji.
Déšť se změnil v průtrž mračen.
„A teď už opravdu nastupme,“ řekl Leonardo, který vlezl dovnitř, aby se ukryl před deštěm. „Šálek čaje nám udělá dobře.“
„Myslel jsem, že na palubě nesmíme mít žádný otevřený oheň, pane,“ ozval se Karotka.
„Přinesl jsem zvláštní nádobu, kterou jsem sám navrhl, a ta udržuje tekutiny, které v ní jsou, teplé,“ odpověděl mu Leonardo. „Nebo také studené, pokud je máte raději. Nazývám tu nádobu Láhev na horké nebo chladné kapaliny. Nevím sice, jak je možné, že ta věc pozná, co máte raději, ale jak se zdá, zatím to funguje.“
Pak jako první vystoupil po žebříku nahoru.
Malou kabinu osvětlovalo jen slabé světlo. Ozařovalo tři křesla umístěná ve spleti pák, trubek, vedení a pružin. Posádka už tady byla předtím. Znali tady každý kousek. O něco dál vzadu pak byl připraven jediný kavalec na základě úvahy, že jen jedna osoba bude mít čas si zdřímnout. Na každém volném centimetru stěn pak visely síťové tašky naplněné láhvemi s vodou a potravinami. Naneštěstí totiž jeden z oněch výborů lorda Vetinariho, které vytvořil především proto, aby se jejich Členové nepletli do ničeho důležitého, obrátil pozornost k zásobování lodi. Jak se zdálo, byla teď loď vybavena pro každou eventualitu, a to včetně té, že by na vrcholku ledovce došlo k boji s krokodýlem.
Leonardo si povzdechl.
„Já opravdu tak nerad říkám někomu ‚ne“ prohlásil. „Navrhoval jsem... naznačoval, že bychom dali přednost potravinám a výživě v koncentrované a lehce stravitelné formě, ale -“
Jako jeden muž se všichni obrátili ve svých sedadlech a upřeli pohledy na Experimentální klozet Mk2. Mkl fungoval - k tomu měly sklony všechny Leonardovy vynálezy -, ale mělo to jeden háček. Jeho funkce byla založena na tom, že jakmile na něj někdo usedl, roztočil se klozet kolem pomyslné osy vedoucí vodorovně kdesi nad hlavou sedícího uživatele a tato koncepce byla opuštěna po hlášení zkušebního pilota (Mrakoplaš), že ať už tam člověk vstupuje s jakýmkoliv úmyslem, jediná věc, po níž touží, když se klozet rozeběhne, je okamžitě vystoupit.
Mk2 ještě nebyl vyzkoušen. Pod jejich pohledy významně zaskřípal, což na cestovatele působilo jako neskrývaná výzva k zácpě a ledvinovým kamenům.
„Určitě bude fungovat,“ řekl Leonardo a to bylo poprvé, kdy v jeho hlase Mrakoplaš zaslechl slabý náznak nejistoty.
„Je to jen otázka toho, otevřít správné trubky ve správném pořadí.“
„A co se stane, když neotevřeme správné trubky v tom správném pořadí, pane?“ zajímal se Karotka a připínal se do sedadla.

„No, musíte vzít v úvahu, že jsem musel pro tuhle loď navrhnout tolik různých věcí -“ začal Leonardo.
„My bysme to stejně rádi věděli,“ připojil se ke Karotkovi Mrakoplaš.
„Tedy... pokud neotevřete správné trubky ve správném pořadí, pak se stane to, že si budete zoufale přát, abyste otevřeli správné trubky ve správném pořadí,“ odpověděl šalamounsky Leonardo. Zašmátral pod svým sedadlem a vytáhl velkou kovovou láhev se zvláštním uzávěrem. „Chce někdo čaj?“ zeptal se.
„Jen malý šálek,“ odpověděl Karotka rozhodně.
„Já bych si dal čajovou lžičku,“ řekl Mrakoplaš. „A co je to za věc, co přede mnou visí ze stropu?“
„To je moje nové zařízení, kterým se můžeš dívat za sebe,“ odpověděl Leonardo. „Používá se velice jednoduše. Říkám mu Přístroj na dívání se za sebe.“
„Dívat se za sebe je chybný pohyb a velmi špatná věc,“ vyjádřil se Mrakoplaš s neochvějným přesvědčením. „To jsem říkal vždycky. Hrozně to člověka zpomalí.“
„Aha, ale tímhle způsobem vůbec nezpomalíme.“
„Opravdu ne?“ pookřál Mrakoplaš.
Do plachet udeřil další proud deště. Karotka se pokoušel podívat před sebe. V krycích plachtách bylo vyříznuto okénko, aby bylo...
„Mimochodem... co jsme vlastně zač?“ zeptal se. „Víte, to jako, jak si říkáme?“
„Co takhle hlupáci?“ nadhodil Mrakoplaš.
„Já myslím úředně,“ Karotka se rozhlížel po zaplněné kajutě. „A jak budeme říkat naší lodi?“
„Mágové jí říkají Velký drak,“ napovídal mu Mrakoplaš. „Ale s drakem to nemá nic společného, drak je něco, co je uvázané na provázku a co -“
„Musí mít přece nějaké jméno,“ trval Karotka na svém. „Pokoušet se vydat na nějakou cestu v lodi, která nemá jméno, přináší strašlivé neštěstí.“
Mrakoplaš si prohlížel páky před svým sedadlem. Jejich funkce se týkaly především draků. „Jsme v obrovské dřevěné bedně a za námi je skoro stovka draků, kteří jsou připraveni si říhnout,“ řekl. „Taky si myslím, že potřebujeme jméno. Ehm... a ty vážně víš, jak tuhle loď řídit, Leonardo?“
„No, ne tak docela, ale mám v úmyslu se to velmi rychle naučit.“
„No, takže hodně dobré jméno,“ opakoval Mrakoplaš horečnatě. Nebe před nimi, zatažené bouřkovými mračny, náhle osvětlila záře plamenů. Čluny narazily na Okradu a vybuchly v záplavě ničivých plamenů. ‚A okamžitě,“ dodal.
„V Achátové říši dělají draky v podobě obrovských červených luňáků, a to je obdivuhodný pták,“ řekl Leonardo.
„Myslel jsem na něj, když jsem -“
„Takže je to Luňák,“ nezaváhal Karotka ani vteřinu. Podíval se na seznam, který měl upevněný před sebou, a odškrtl jednu položku. „Mám shodit kotvu plachty, pane?“
„Ano. Ano. Udělejte to,“ přikývl Leonardo. Karotka zatáhl za jednu z pák. Kdesi dole za nimi se ozvalo hlasité šplouchnutí a pak drnčivý zvuk rychle ubíhajícího lana.
„Támhle je útes! Samé balvany!“ ukazoval Mrakoplaš, který se rozčileně postavil.
Plameny ohně se před nimi odrážely na něčem nehybném a plochém, co obklopovala příbojová pěna.
„Není cesty zpátky,“ upozornil Leonardo ve chvíli, kdy spuštěná kotva strhla z Luňáka plachtovinový obal jako obrovskou vaječnou skořápku. Natáhl se kupředu a začal posouvat a přemisťovat páky jako varhaník uprostřed obtížné fugy.
„Rolety na čísle jedna... spuštěny. Pánové, až řeknu, každý zatáhnete za tu velkou páku, kterou máte před sebou...“
Kameny před nimi se tyčily stále výš. Bílá zpěněná voda na okraji věčného Krajopádu rudla odleskem plamenů a září blesků. Rozeklané útesy byly vzdáleny sotva několik metrů a ostré a ošklivé jako krokodýlí zuby.
„Teď! Teď! Teď! Zrcadla... spustit! Výborně! Máme plamen! A teď... co že to... aha, ano... Všichni se něčeho pevně chyťí!“
Luňák s rozevřenými křídly a zádí plnou planoucích draků se zvedl z bortící se bárky přímo do zuřící bouře a střemhlav zmizel za Okrajem světa.
Když se Karotka a Mrakoplaš zvedali z jemně vibrující podlahy, jediný slyšitelný zvuk byl tichý svist vzduchu.
Pilot se díval z okna.
„Podívejte na ty ptáky! Oh, podívejte se na ně!“
Vznášeli se v chladném, sluncem prozářeném vzduchu za bouřkovými mračny a obklopily v celých tisících obrovskou loď, stejně jako drobní ptáci obklopují orla. A loď vypadala jako orel, jako mocný král ptáků, který právě vytrhl z Krajopádu obrovského lososa.
Leonardo stál jako v transu a po tvářích mu stékaly slzy.
Karotka mu velmi jemně poklepal na rameno. „Pane?“
„Je to tak krásné... tak krásné...“
„Pane, potřebujeme tuhle věc řídit, pane! Vzpomínáte? Fáze dvě?“
„Hm?“ Umělec se otřásl a část jeho já se vrátila do těla. „Aha, ano, máte pravdu, máte pravdu...“ Pak těžce klesl do svého křesla. „Ano... samozřejmě... jistě. Teď zkontrolujeme ovládací prvky. Ano.“
Položil rozechvělou ruku na páky před sebou a nohama se dotkl pedálů. Luňák se ve vzduchu naklonil k jedné straně.
„Hopla... aha, myslím, že už to mám... pardon... ano, teď už..., ale ne, promiňte..., ale teď si vážně myslím, že...“
Mrakoplaš, kterého další výkyv stroje vrhl k oknu, se díval přímo na kolmou stěnu Krajopádu.
Po celé jeho délce z bílé stěny vody tu a tam vyčnívaly horám podobné ostrovy, které světélkovaly ve večerním světle. Mezi nimi se pomalu pohybovaly malé bílé obláčky a všude tam poletovali ptáci, kroužili, klouzali, stavěli si hnízda...
„Na těch kamenech jsou pralesy! Vypadají jako malé země... Jsou tam lidé! Vidím tam domky!“

Pak Luňák vletěl do šedivého mračna a další náraz odhodil Mrakoplaše zpět.
„Za Okrajem žijí lidé!“ řekl.
„Budou to asi trosečníci z lodí,“ řekl Karotka.
„Myslím... řekl bych, že už se mi to docela daří,“ ozval se Leonardo, který upíral zrak přímo kupředu.
„Mrakoplaši, prosím tě, buď tak laskav a přitáhni támhletu páku, ano?“
Mrakoplaš to udělal. Kdesi za nimi se ozvalo kovové zachřestění a loď se lehce otřásla, když z ní odpadl první stupeň včetně otevřených klecí.
Jak se pomalu otáčel ve vzduchu, malí dráčci roztáhli křídla a se slyšitelným pleskáním vyrazili zpět k Okraji Plochy.
„Myslel jsem si, že jich bude mnohem víc,“ řekl Mrakoplaš.
„No ano, jenže tohle jsou jenom ti, kteří nám měli pomoci dostat se přes Okraj,“ odpověděl mu Leonardo, zatímco se Luňák líně převaloval ve vzduchu. „Většinu z těch dalších teď použijeme při cestě dolů.“
„Dolů?“ podíval se na něj Mrakoplaš.
„No jistě. Potřebujeme letět dolů, a to tak rychle, jak je to jen možné. Nesmíme plýtvat časem.“
„Dolů? Teď není chvíle na to, začít mluvit o dolů! Zatím jsi pořád mluvil jenom o kolem. Kolem je prima! Ale dolů ne!“
„No ano, ale pochop, že abychom mohli letět kolem, musíme nejdřív letět dolů. Rychle.“ Leonardo se zatvářil zamyšleně. „Zapsal jsem si do svých poznámek -“
„Dolů není směr, kterým bych se vydával rád!“
„Haló? Haló?“ ozval se hlas z čirého vzduchu.
„Kapitáne Karotko,“ řekl Leonardo, když si Mrakoplaš poposedl ve svém sedadle, „buďte tak laskav a otevřete tamtu skříňku?“
Ve skříňce se objevil úlomek rozbitého omniskopu a v něm tvář Rozšafína Ctibuma.
„Funguje to!“Jeho výkřik byl tlumený a slabý jako pištění mravence. „Jste naživu?“
„Odhodili jsme první draky a všechno probíhá podle plánu, pane,“ odpověděl Karotka.
„Ne, to tedy neprobíhá!“ vykřikl Mrakoplaš. „Oni teď chtějí letět dol-!“
Aniž obrátil hlavu, natáhl Karotka ruku za Leonardem a stáhl Mrakoplašovi klobouk do obličeje.
„Draci druhého stupně budou připraveni k odpálení,“ hlásil Leonardo. „Je na čase, abychom pokračovali, pane Ctibume.“
„Prosím, pozorujte pozorně všechno, co -“ začal Rozšafín, ale Leonardo mlčky zavřel skříňku.
„Takže teď,“ řekl, „kdybyste vy, pánové, uvolnili ty spony vedle sebe a otočili těmi červenými držadly, měli byste tak začít proces skládání křídel. Věřím, že jakmile se naše rychlost zvýší, spoilery nám celý ten proces usnadní.“ Mrakoplaš si mezitím stačil stáhnout klobouk z obličeje a Leonardo teď upřel pohled do jeho rozzlobené tváře. „Zatímco budeme padat dolů, použijeme proudící vzduch, který nám pomůže zmenšit velikost křídel, která nebudeme nějakou dobu potřebovat.“
„Já tomu rozumím,“ odpověděl Mrakoplaš roztržitě. „Ale nenávidím to.“
„Jediná cesta, která míří k domovu, vede dolů, Mrakoplaši,“ řekl Karotka a upravil si upínací popruhy. „A nasaď si helmu!“
„Takže, všichni se znovu pevně chyťte!“ řekl Leonardo a jemně zatáhl za další páku. „Netvař se tak ustaraně, Mrakoplaši. Ber to jako jistý druh... letu na magickém koberci...“
Luňák se otřásl. A začal se dolů řítit ještě rychleji... A najednou se ocitl Krajopád pod nimi, táhl se k nekonečnému zamlženému obzoru a z bílé zpěněné stěny vyčuhovaly jen tu a tam kamenité ostrovy.
Loď se znovu otřásla a páka, o niž se Mrakoplaš opíral, se začala sama od sebe pohybovat.
Pevný povrch byl ten tam. Každý kousek lodi se chvěl.
Vyhlédl z okénka, které měl nejblíž. Křídla, ta dokonalá křídla, ty věcičky, které vás držely nahoře, se elegantně skládaly samy do sebe...
„Mmmmrakokoplašši,“ řekl Leonardo, který se ve svém sedadle mírně rozmazával, „ppprrossím, zzatáhnnni zazaza čččernou páááku!“
Mág to udělal s myšlenkou, že tím už se věci těžko zhorší.
Ale zhoršily. Za zády zaslechl řadu dutých nárazů. Pět tuctů draků, kteří v nedávných hodinách hodovali a trávili žrádlo obohacené uhlovodíkem, spatřilo před sebou své vlastní odrazy, protože před jejich klec bylo spuštěno velké zrcadlo.
Všichni vzteky vypálili. Vzadu v trupu něco zapraštělo a povolilo. Něco jako obrovská noha zašláplo posádku do jejích sedadel. Krajopád se rozmazal. Krví podlitýma očima zírali na šíleně uhánějící bílé moře a vzdálené hvězdy, a dokonce i Karotka se připojil ke zpěvu hymny hrůzy, která zněla:
„Aaaaachachachachajjjjéééé...“
Leonardo se pokoušel něco vykřiknout. S nesmírnou námahou natočil Mrakoplaš svou obrovskou a těžkou hlavu a zaslechl sotva slyšitelné zasténání: „Tttu, bbbílou, pppáku!“
Trvalo mu celé roky, než se jí dotkl. Z jakéhosi důvodu byly jeho ruce z olova. Bezkrvé prsty, se svaly ne pevnějšími než provázky, se nakonec přece jen sevřely na rukojeti a přitáhly páku zpět.
Lodí zaznělo další neblahé zadunění. Strašlivý tlak pominul. Tři hlavy poklesly kupředu.
Pak nastalo ticho. A světlo. A klid.
Mrakoplaš si zasněně přitáhl periskop a spatřil, jak se od nich velký oddíl ve tvaru ryby pomalu vzdaluje. Ještě v letu se rozpadl a další draci rozpínali křídla a stáčeli se zpět, aby zmizeli za zádí Luňáka. Úžasné.
Zařízení, kterým vidíte za sebe, aniž potřebujete zpomalit? To je přece to zařízení, bez kterého by se neměl obejít žádný zbabělec.

„Takovouhle věcičku musím za každou cenu mít," zamumlal.
„Zatím, jak se zdá, všechno probíhá dobře, řekl bych," prohlásil Leonardo. „Jsem si jistý, že se ty malé obludky dostanou zpátky. Budou přelétat z jednoho kamenitého ostrohu na druhý... ano, jsem si jist, že to dokážou..."
„Ehm... tady, na mém sedadle, to nějak hrozně táhne -" začal Karotka.
„Ach ano... myslím si, že by bylo dobré nasadit si helmy," řekl Leonardo. „Udělal jsem, co jsem mohl, co se týče těsnění, potahování, lakování, atd...., ale Luňák bohužel není dokonale vzduchotěsný. Tak prosím a jsme na cestě," dodal rozjařeně. „Dá si někdo snídani?"
„Můj žaludek se cítí velmi -" začal Mrakoplaš, ale náhle se zarazil.
Kolem tváře mu přeletěla lžička, která se pomalu otáčela ve vzduchu.
„Co, u bohů, vypnulo přitažlivost?" zeptal se.
Leonardo otevřel ústa, aby řekl: Ne, tohle jsem čekal, protože všechno padá stejnou rychlostí. Ale neřekl to, protože si uvědomil, že by to nebyla ta nejlepší věc, kterou by mohl Mrakoplašovi říci.
„To je taková věc, která se za těchto podmínek stává," řekl. „Je to... jak bych ti to... magie."
„Aha. Vážně? Tak jo." Karotkovi narazil do ucha hrneček. Odstrčil jej a nádoba zmizela někde vzadu.
„A jaký druh magie?" zeptal se, aby řeč nestála.
Mágové se mačkali kolem omniskopu, zatímco Rozšafín se pokoušel ho zaostřit.
Najednou se jako kouzlem objevil obrázek. Byl příšerný.
„Haló? Haló? Volá Ankh-Morpork!"
Blábolící tvář byla odstrčena stranou a ve zlomku omniskopu se objevila hladká kopule Leonardovy Hlavy.
„Aha, ano. Dobré ráno," řekl. „Máme tady několik zubatých potíží."
Odněkud z prostoru mimo obraz se ozývaly zvuky, jaké vydává jen člověk, kterému je špatně od žaludku.
„Co se to tam děje?" vykřikl Výsměšek.
„Tedy, víte, je to velmi legrační... Měl jsem takový nápad, že uložím potraviny do tub, chápete, tak aby se daly vymáčknout ven a tak jíst i v podmínkách beztíže. Bohužel, protože jsme nepřipevnili všechny věci, obávám se, že se má krabice s barvami otevřela a tuby s barvami se zamíchaly mezi ty ostatní, takže to, o čem si pan Mrakoplaš myslel, že je brokolice se šunkou, se ukázalo být svinibrodskou zelení..."
„Okamžitě mě spojte s kapitánem Karotkou, ano?"
„Obávám se, že v tomto momentě to bohužel není dost dobře možné," řekl Leonardo a jeho tvář se zatáhla účastí.
„Proč ne? Dal si taky brokolici se šunkou?"
„Ne, ten si dal kadmiovou žluť." Kdesi za Leonardem zazněla řada kovových úderů a výkřik. „Mám ovšem jednu dobrou zprávu. Hlásím, že klozet Mk2 zatím funguje perfektně."
Luňák se teď střemhlav řítil po veliké křivce zpět ke Krajopádu. Voda se změnila v obrovský vzdálený oblak bělavé mlhy.
Kapitán Karotka se vznášel u jednoho z oken a dělal ikonografem obrázky.
„Je to opravdu úžasné," říkal právě. „Jsem si jistý, že tady nalezneme odpovědi na některé z otázek, které si lidstvo kladlo celá tisíciletí."
„Skvěle. Mohl bys mi laskavě sundat ze zad tu pánvičku?" řekl Mrakoplaš.
„Hm," ozval se Leonardo. Od něj to bylo slovo ohlašující komplikace, a proto ostatní členové posádky zvedli hlavy a podívali se na něj.
„Jak se zdá, ztrácíme vzduch mnohem rychleji, než jsem si myslel," řekl génius. „Na druhé straně jsem si ale jistý, že trup není propustnější, než jsem vypočítal. Taky se mi zdá, že proti výpočtům pana Ctibuma padáme mnohem rychleji. Hm... je trošku těžké složit to všechno dohromady, chápejte, protože to vše je navíc ovlivňováno nestabilním magickým polem Zeměplochy. Hm... nemělo by se nám nic stát, když si ovšem ponecháme helmy neustále na hlavách..."
„Ale poblíž našeho světa je přece spousta vzduchu, není to tak?" řekl Mrakoplaš. „Nemohli bychom do něj jednoduše vletět a otevřít okno?"
Leonardo zachmuřeně vyhlížel do mlh, které halily více než polovinu jejich výhledu.
„Bohužel, pohybujeme se velmi rychle," řekl pak pomalu. „Vzduch při této rychlosti... vzduch je... ta potíž se vzduchem... Řekni mi, věděl bys, co je to takový povětroň?"
„Ne, co to je?" dotazoval se Mrakoplaš.
„Hm... že zemřeme nesmírně strašlivou smrtí."
„Jo tohle," ušklíbl se pohrdavě Mrakoplaš. Leonardo poklepal prstem na ukazatel jedné ze vzduchových nádrží. „Vsadil bych se, že mé výpočty nemohly být tak hrozně špat-"
Kabina vybuchla světlem.
Luňák vyletěl z chapadel mlh.
Posádka zírala.
„Tohle nám nikdo neuvěří," řekl nakonec Karotka. Pozvedl ikonograf a zamířil ho z okna, a dokonce i skřet uvnitř, který patřil k druhu zřídkakdy se vyjadřujícímu, vykvikl skřehotavým hláskem „žovkáá!" a zuřivě se pustil do malování.
„Já tomu sám nevěřím," prohlásil Mrakoplaš, „a to se na to dívám!"
Z mlhy se zvedla věž, nesmírný obrovský kus kamene. Nad mlhou se tyčily, obrovské jako světy, zadky čtyř slonů.
Bylo to jako prolétat katedrálou tisíce mil vysokou.
„Zní to jako vtip," blábolil Mrakoplaš, „sloni drží na zádech svět, hahaha... a pak to najednou vidíte sami..."
„Mé barvy, kde jsou mé barvy...?" mumlal horečnatě Leonardo.
„No, některý z nich jsou na záchodě," odpověděl mu Mrakoplaš.
Karotka se s tázavým výrazem otočil. Ikonograf pomalu odplouval vzduchem a trousil za sebou tiché skřehotavé

nadávky.
„A kde je moje jablko?“ zeptal se.
„Cože?“ vyděsil se poněkud Mrakoplaš, užaslý nad tou náhlou změnou tématu.
„Právě jsem si ukousl kus jablka a odložil jsem si ho tadyhle do vzduchu a ono je pryč.“
Lodní trup tiše praskal ve slunečních paprscích.
Vzduchem proletěl ohryzek jablka, který se pomalu otáčel kolem své osy.
„Předpokládám, že na palubě jsme jenom my tři?“ rozhlédl se Mrakoplaš s nevinným výrazem.
„Nebuď blázen,“ zamračil se Karotka. „Vždyť jsme tady zapečetěni!“
„Takže... to tvoje jablko se snědlo samo?“
Zraky všech tří se obrátily k rozličným věcem, pytlům, bedýnkám a rancům umístěným v síťových taškách na stěně za nimi.
„Já do toho teda nechci mluvit,“ pokračoval Mrakoplaš, „klidně mi říkejte pan Podezřívavý, ale jestliže je loď těžší, než si Leonardo myslel, jestliže jsme spotřebovali více vzduchu a ztrácejí se nám potraviny -“
„Nesnažíš se nám snad naznačit, že někde pod Okrajem žije obluda, která se dovede provrtat do dřevěných trupů, že ne?“ řekl Karotka a tasil meč.
„Hm, takovou jsem nemyslel,“ odpověděl Mrakoplaš. „To bylo rychlé.“
„Zajímavé,“ přidal se k jejich rozhovoru Leonardo. „To by pak muselo být asi něco mezi ptákem a ústřicí.
Nebo možná něco podobného chobotnici, používá reaktivní pohon na -“
„Díky, díky, díky, tak nějak to bude!“
Karotka vytáhl roli pokrývek a pokoušel se nahlédnout do zadní části prostoru.
„Mám dojem, že jsem viděl, jak se tam něco pohnulo,“ hlásil. „Tam za nádržemi se vzduchem...“
Protáhl se pod svazkem lyží a zmizel ve stínech.
Pak slyšeli, jak zasténal.
„Ale ne...“
„Cože? Co je tam?“ ptal se Mrakoplaš. Karotkův hlas byl tlumený.
„Našel jsem tady... Vypadá to jako... kožešina...“
„No to je úžasné,“ řekl Leonardo, který si mezitím kreslil něco do zápisníku. „Jakmile by se takové stvoření ocitlo na palubě příhodného plavidla, mohlo by se přeměnit v -“
Karotka vylezl ven a na konci svého meče nesl nabodnutou slupku z banánu.
Mrakoplaš obrátil oči v sloup. „Začínám mít velmi konkrétní představu toho, o co jde,“ řekl.
„Já taky,“ přikývl Karotka.
Nějakou chvíli to sice trvalo, ale nakonec odstrčili bednu utěrek a už nezbyl žádný jiný úkryt.
Z hnízda, které si tvor vybudoval, k nim vzhlížel ustaraný obličej.
„Ook?“ řekl. Leonardo si povzdechl, odložil svůj náčrtník a otevřel schránku s omniskopem. Jednou dvakrát na ni poklepal, úlomek zablikal a ukázal se v něm obrys hlavy.
Leonardo se z hluboká nadechl.
„Ankh-Morkporku, máme na palubě orangutana...“
Cohen zasunul meč zpět do pochvy. „Nečekal bych tady nahoře tolik života,“ řekl a rozhlédl se po bojišti.
„Teď je ho tady ještě míň,“ zabručel Caleb.
Poslední boj skončil mrknutím oka a přeseknutím páteře. Téměř každé... stvoření, které napadlo hordu, dopadlo takhle.
„Množství surové magie tady musí být skutečně obrovské,“ uvažoval nahlas Cucák Vilda. „Předpokládám, že takováhle stvoření jsou zvyklá žít přímo z ní. Dřív nebo později se někdo nebo něco naučí žít kdekoliv.“
„Šílenému Humošovi to dělá každopádně dobře,“ řekl Cohen. „Přísahal bych, že už zdaleka není tak hluchý, jako byl.“
„Sožeto?“
„ŘÍKAL JSEM, ŽE UŽ NEJSI TAK HLUCHÝ, JAKO JSI BYL, HUMOŠI!“
„So na mě řveš, člověče?
„Myslíte, že bysme si je mohli uvařit?“ řekl Cucák Vilda.
„Myslím, že budou chutnat tak trochu jako kuřata,“ odpověděl Caleb. „Vono tak vlastně chutná všecko, když máš dost velkej hlad.“
„Nechte to na mně,“ řekla paní McGeryová. „Rozdělejte oheň a já z toho uvařím něco, co bude chutnat mnohem víc jako kuře než samotné kuře.“
Cohen popošel k místu, kde seděl opuštěný minstrel a pracoval na troskách své loutny. Jak výstup pokračoval, mladík očividně pookřál, pomyslel si Cohen. Fňukat už přestal docela.
Cohen si sedl vedle něj.
„Co to děláš, hochu?“ řekl. „Koukal jsem, že sis našel nějakou lebku?“
„Z té udělám ozvučnou skříňku,“ odpověděl mu minstrel. Pak se na chvilku zatvářil ustaraně. „Nebude to vadit, že ne?“
„Jasně, že ne. Je to skvělej osud pro hrdinu, když se z jeho kostí udělá harfa, nebo co. Mělo by to hrát úžasně.
„Tohle bude taková zvláštní lyra,“ vysvětloval mu minstrel. „Obávám se ale, že bude tak trochu primitivní.“
„Tím líp. Skvělý na starý písně,“ řekl Cohen.
„No, víte, přemýšlel jsem o té... o té sáze,“ připustil bard.
„Výborně, mládenče, výborně! A máš tam hodně takového toho mluvení?“
„Hm, ano. Ale myslel jsem, že začnu tou starou legendou o tom, jak Mazda ukradl oheň a donesl ho lidstvu.“
„Skvělý,“ přikyvoval Cohen.
„Pak by tam bylo pár veršů o tom, co mu za to bohové udělali,“ pokračoval minstrel a napínal strunu.

„Co mu udělali? Co mu udělali?“ naklonil se k němu Cohen. „Udělali z něj nesmrtelnýho!“
„Ehm... ano. Svým způsobem, řekl bych.“
„Co tím myslíš ‚svým způsobem’?“
„To patří ke klasické mytologii, Cohene,“ řekl minstrel. „Myslel jsem, že to každý ví. Byl navěky přikován ke kameni v horách a každý den přilétal orel, který mu zaživa trhal z těla játra.“
„A to je pravda?“
„Mluví se o tom v mnoha klasických textech.“
„No, já nejsem zrovna extra čtenář,“ zamračil se Cohen. „Přikovanej ke kameni? A to za první přestupek? A ešte tam je?“
„Věčnost stále ještě neskončila, Cohene.“
„Tak ten teda musí mít pořádný játra!“
„No, podle té legendy mu játra každou noc znovu dorostou,“ vysvětloval minstrel.
„Přál bych si, aby todle dokázaly mý ledviny,“ zatoužil Cohen. Upřel pohled ke vzdáleným mračnům, která ukrývala zasněžený vrchol hory. „Tak von přines pro každýho voheň a bohové mu udělali todlencto? No... tak na to se podíváme.“
omniskopu bylo vidět sněhovou bouři.
„Takže tam máte pěkně ošklivé počasí,“ řekl Výsměšek.
„Ne, to je thaumická interference,“ vysvětlil mu Rozšafín. „Prolétají právě pod slony. Bohužel takových poruch zažijeme ještě více.“
„A skutečně hlásili ‚Ankh-Morkporku, máme na palubě orangutana’?“ ujišťoval se děkan.
„Na palubu se musel nějakým způsobem dostat knihovník,“ uvažoval Rozšafín Ctibum nahlas. „Víte, jak rád si hledá odlehlé a tmavé koutky na spaní. A obávám se, že to vysvětluje ty problémy s váhou a rychlým úbytkem vzduchu. Ehm... musím vám říci, že si nejsem jist, zda budou mít dost času a energie, aby se za těchto podmínek vrátili zpět na Plochu.“
„Co tím chcete říct, že si nejste jist?“ zeptal se lord Vetinari.
„No... chtěl jsem říct, že jsem si jist, ale nikdo rád neslyší všechny špatné novinky najednou.“
Lord Vetinari se zadíval na velké kouzlo, které zčásti zaplňovalo kabinu. Plulo ve vzduchu: Celý svět znázorněný zářícími liniemi a z jeho zářícího okraje dolů směřující zakřivená linka. Jak se díval, zakřivená linka se pomaličku prodlužovala.
„A nemohli by se jen tak obrátit a vrátit se zpět?“ řekl.
„Ne, pane. Takhle to bohužel nejde.“
„Nemohli by vyhodit knihovníka ven?“
Mágové se zatvářili šokovaně.
„To by nemohli, pane,“ zavrtěl hlavou Ctibum. „To by byla vražda, pane.“
„Ano, ale oni by mohli zachránit svět. Jedna opice zemře, jeden svět přežije. Na to, abyste došel k tomuto výsledku, nepotřebujete být raketovým mágem, nemám pravdu?“
„Nemůžete po nich chtít, aby udělali takové rozhodnutí, pane!“
„Vážně? Já taková rozhodnutí dělám každý den,“ pozvedl obočí lord Vetinari. „No dobrá. Co jim chybí?“
„Vzduch a dračí energie, pane.“
„Kdyby toho orangutana rozsekali na kousky a nakrmili s ním draky, nezabili by tím dvě mouchy jednou ranou?“
Náhlé ochlazení, ke kterému v místnosti došlo, napovědělo lordu Vetinarimu, že ani tento jeho nápad se přítomným nijak zvlášť nezalíbil. Povzdechl si.
„Potřebují dračí plamen, aby...?“ nadhodil.
„Aby se jejich kruhová dráha zvedla nad rovinu Plochy, pane. Musí odpálit draky v ten pravý čas.“
Vetinari se znovu zadíval na magický obrazec. „Takže teď...?“
„Nejsem si tak docela jistý, pane. Mohli by buď narazit do Plochy, nebo také zmizet v nekonečném vesmíru.“
„A taky potřebují vzduch...“
„Přesně tak, pane.“
Vetinariho paže se zvedla k obrysům světa a dlouhý ukazovák zamířil k jednomu místu.
„A tady náhodou nějaký vzduch není?“ řekl.
Tohle jídlo,“ prohlásil Cohen, „bylo hodno hrdinů. Jiný výraz pro to nemám.“
„Má pravdu, paní McGeryová,“ přikyvoval Jindřich Šerý Děs. „Ani krysa nechutná víc jako kuře než tahle lahůdka.“
„Ano, ta chapadla tomu vůbec neuškodila!“ usmíval se nadšeně Caleb. Seděli a kochali se výhledem. To, co kdysi bylo světem pod nimi, bylo teď světem před nimi a zvedalo se jako nekonečná stěna.
„Co je to támleto?“ zeptal se Cohen a ukázal prstem.
„Díky, kámo,“ řekl Jindřich Šerý Děs a odvrátil pohled. „Byl bych rád, kdyby... to kuře zůstalo tam, kde je, jestli ti to nevadí.“
„To jsou Panenské ostrovy,“ informoval je minstrel. „Říká se jim tak proto, že je jich tam tolik.“
„Nebo možná proto, že tam žádný nenajdete,“ ušklíbl se Podrs a říhl si. „Haha.“
„Jsou vocáď vidět hvězdy,“ přidal se Šílený Humoš, „i když je vlastně den.“
Cohen se na něj usmál. Nestávalo se tak často, aby Šílený Humoš promluvil takhle sám od sebe. „Říkají, že každá z těch hvězd je svět,“ ozval se Jindřich Šerý Děs.
„Jo,“ přikývl Cohen. Kolik jich je, barde?“
„To nevím. Tisíce. Možná miliony.“

„Miliony světů a my máme... co? Jak ses starej, Humoši?“
„Soto? Narodil sem se ten den, co zemřel náš starej pán,“ odpověděl Humoš.
„A kdy to bylo? Kterej starej pán?“ pokračoval Cohen trpělivě.
„Sopavim? Nejsem žádnej učenec! Takový věci už si dávno nepamatuju.“
„No, bude to sto roků, možná dýl,“ uvažoval Cohen. „Sto roků. A vono existuje milion světů.“ Natáhl kouř z cigarety a nehtem u palce se poškrábal na čele. „To je šílený.“
Kývl na minstrela. „Co udělal ten tvůj kámo Carelinus, dyž si pak utřel nos?“
„Podívejte, vážně byste o něm neměl takhle mluvit,“ rozpálil se minstrel. „Vybudoval obrovskou říši, a... abych řekl pravdu, až moc velkou. A v mnoha směrech jste mu hodně podobný. Vy jste neslyšel o Tsortském uzlu?“
„To mi zní nějako oplzle,“ ušklíbl se Podrs. „He, he, he... pardon!“
Minstrel si povzdechl. „Byl to velký, velice složitý uzel, který k sobě v Offlerově chrámu v Tsortu poutal dva velké trámy, a říkalo se, že ten, kdo uzel rozváže, bude vládnout celému světadílu.“
„No, některé uzly mohou být opravdu velice složité,“ připouštěla paní McGeryová.
„Carelinus ten uzel jednoduše rozťal jedinou ranou svého meče!“ prozradil jim minstrel. Toto překvapivé odhalení si ovšem zdaleka nevysloužilo takový úžas a obdiv, jaký čekal.
„Takže von byl citlivka a ještě k tomu podvodník, jo?“ zamračil se Cucák Vilda.
„Ne! Bylo to dramatické... ne, bylo to úžasné gesto!“ odsekl mu minstrel.
„Jo, no dobrá, ale to přece není rozvázání, že ne? Hele, víš, co myslim, když pravidla říkaj rozvázat, tak von měl pěkně slézt z koně a -“
„Moment, moment, na tom, co říká tuhle mladej, něco je,“ přerušil ho Cohen, který, jak se zdálo, si to všechno v duchu probíral. „Nebyl to švindl, protože to byla dobrá historka. Jo. Tomu bych rozuměl.“ Pobaveně se uchechtl. „Dovedu si to docela živě představit. Zástupy těch kněží s obličejema jak špatně upečenej chleba a další takoví stojej a myslej si: ‚To je přece švindl, ale von má v ruce fakticky velkej meč, takže já nebudu ten hlupák, kterej mu to řekne, to teda tůdle, a navíc venku má celou armádu.‘ Haha. Jo. Hmm. A co teda udělal potom?“
„Dobyl většinu tehdy známého světa.“
„Šikovnej chlap. A potom?“
„Hm... no... vrátil se domů, pár roků vládnul, pak umřel, jeho synové se pohádali... začaly šarvátky, pak války a bylo po říši.“
„S dětmi někdy bývají potíže,“ souhlasila Vena, aniž zvedla hlavu od pečlivě vyšívaných pomněnek, kterými zdobila motto SPAL TEN DŮM.
„Někteří lidé říkají, že člověk získá prostřednictvím svých dětí nesmrtelnost,“ připomněl minstrel.
„Jo?“ ušklíbl se Cohen. „Tak mi řekni méno alespoň jednoho ze svejch prapradědečků!“
„No, víte... já...“
„Vidíš? Tak například já mám spoustu dětí,“ pokračoval Cohen. „Většinu z nich jsem ani neviděl... no, znáš to. Jenže ty děti maj pěkný, silný a šikovný mámy a já k čertu doufám, že žijou pro sebe, ne pro mě! To voni tomu Carelinovi vopravdu hezky posloužili, když mu hned po smrti rozfrcali celou říši!“
„Jenže v tom byly další věci, o kterých by vám mohl vyprávět skutečný historik a -“ začal minstrel.
„Pch!“ udělal Cohen znechuceně, „důležitý je, co si pamatujou obyčejný lidi! Písničky a výroky. Nezáleží na tom, jak žiješ a umřeš, důležitý je, jak to pak minstrel napíše.“
Minstrel na sobě ucítil jejich spojené pohledy.
„Ehm... dělám si spoustu poznámek,“ řekl.
ok,“ sdělil knihovník posádce na vysvětlenou.
„A pak mu prý spadlo něco na hlavu,“ překládal Mrakoplaš. „To se muselo stát ve chvíli, kdy jsme sklouzli přes Okraj.“
„Nemohli bychom vyhodit něco tady z těch krámů ven, aby se lodi odlehčilo?“ navrhoval Karotka. „Většinu z toho stejně nepotřebujeme.“
„Bohužel nikoliv,“ vrtěl Leonardo hlavou. „Kdybychom otevřeli dveře, přišli bychom o zbytek vzduchu.“
„Vždyť máme tyhle dýchací helmice,“ upozornil ho Mrakoplaš.
„Tři helmice,“ připomněl mu Leonardo.
V omniskopu to zapraskalo. Nikdo si ho nevšímal. Luňák stále ještě letěl pod slony a v té věci se stejně ukazovala jen chumelenice vyvolaná magickými poruchami.
Nakonec však Mrakoplaš zvedl oči a všiml si, že ve sněhové bouři někdo drží papír, na němž bylo velkými písmeny naškrabáno: POZOR, NEVYPÍNAT!
Rozšafín zavrtěl hlavou.
„Díky, arcikancléři, ale mám příliš mnoho práce, než abyste mi mohl pomáhat,“ odpověděl.
„Ale bude to fungovat?“
„Mělo by, pane. Je to šance milion ku jedné.“
„Výborně, pak se nemáme čeho obávat. Každý ví, že při šanci milion ku jedné to vždycky klapne.“
„Jistě, pane. Takže já jen musím zjistit, jestli je venku pořád alespoň tolik vzduchu, aby Leonardo mohl řídit loď, a kolik draků bude potřebovat a na jak dlouho se budou muset odpálit a taky jestli budou mít dost síly, aby se odtamtud zase utrhli. Myslím, že cestují téměř potřebnou rychlostí, ale nejsem si jistý, kolik ohně jsou ještě schopní dodat zbylí draci. Taky nevím, na jakém povrchu budou přistávat, ani co všechno tam najdou. Mohu přizpůsobit nějaká zaklínadla, ale ani jedno z nich nebylo k takovým účelům určeno.“
„Výborně, muži!“ liboval si Výsměšek.
„Mohli bychom nějak pomoci?“ zeptal se děkan.

Rozšafín Ctibum přejel ostatní mágy zoufalým pohledem. Jak by asi tuhle situaci řešil lord Vetinari?
„Jistě," přikývl vesele. „Co kdybyste byli tak hodní, našli si někde nějakou kajutu, sedli si tam a sepsali různé návrhy na to, jak bychom mohli tuhle situaci řešit? A já zůstanu tady a pohraju si s těmi několika nápady, které už mám?"
„No, to je, panečku, jiné slovo," přikyvoval spokojeně děkan. „Mladík, který neváhá využít moudrost starších."
Když opouštěli kajutu, vrhl lord Vetinari na Rozšafína kratičký úsměv.
V náhlém tichu se Rozšafín najednou stal... rozšafným. Prohlédl si znovu velké obrazové planetárium, obešel je, některé části si zvětšil, sklonil se k nim, ponořil se do svých poznámek o síle draků, obrátil se k modelu Luňáka a spoustu času strávil prostě tím, že zíral do stropu.
To pro mága nebyl obvyklý způsob práce. Mág si vytvořil přání a navrhl magický příkaz. Nikdy se příliš neunavoval nějakým dlouhým uvažováním, natož pozorováním vesmíru. Stromy, oblaka, kameny a další zástupci fauny a flóry mu téměř nic neříkali. Vždyť na nich konec konců nebylo vůbec nic napsáno.
Rozšafín se podíval na čísla, která si napsal. Takové výpočty měly stejně pevný základ jako peříčko, které byste se pokusili vybalancovat na neexistující mýdlové bublině.
Proto hádal.
Nálada na Luňáku zatím byla dělná neboli - chcete-li použít dnes velmi módní slovo - workshopová. Tak by se dal popsat způsob, jakým lidé, kteří nic nevědí, spojují svou nevědomost.
„Nemohli bychom my tři třeba na čtvrtinu času zadržet dech?" napadlo Karotku.
„Ne, s dechem je to bohužel jinak," zasmušil se Leonardo.
„Co kdybychom všichni přestali mluvit?" nedal se odbýt Mrakoplaš.
„Ook," řekl knihovník a ukázal na tečkovaný kus omniskopu.
Na druhé straně někdo držel další velkou tabuli s nápisem. Velká písmena byla tak tak vidět.
UDĚLÁTE TOHLE.
Leonardo rychle vytáhl tužku a začal si dělat poznámky na roh papíru, kde měl rozkresleno zařízení k podminování městských hradeb. Za pět minut tužku znovu odložil.
„Znamenité," zabručel. „Chtějí, abychom zamířili s Luňákem poněkud jiným směrem a letěli rychleji."
„A kam?"
„To neříkají. Ale... aha, ano. On vlastně chce, abychom letěli přímo do slunce."
Leonardo na ně vrhl jeden ze svých zářivých úsměvů. Ten narazil na tři prázdné pohledy.
„To znamená nechat jednoho nebo dva draky pár vteřin chrlit, abychom se stočili, a pak -"
„Slunce," opakoval Mrakoplaš.
„To je ale žhavé," nakrčil čelo Karotka.
„Právě tak, a jsem si jistý, že nás to všechny potěšilo," přikyvoval Leonardo a rozbalil plán Luňáka.
„Ook!"
„Prosím?"
„On říkal: ‚A tohle plavidlo je vyrobeno ze dřeva!'" tlumočil Mrakoplaš.
„To všechno tou jedinou slabikou?"
„Dokáže myslet velmi úsporně. Podívejte, Ctibum musel udělat chybu. Mágovi bych nevěřil, ani kdyby mi popsal cestu na druhou stranu docela malé místnosti!"
„Zdá se ale, že je to chytrý mladý muž s jasnou budoucností," uvažoval Karotka.
„No, jestli budeme v téhle věci, až narazí na slunce," zavrčel Mrakoplaš, „budeš taky zářit, řekl bych."
„Mohli bychom upravit dráhu Luňáka, kdybychom velmi opatrně použili zrcadla na levo- a pravoboku," řekl spíš pro sebe Leonardo. „Jenže by tady mohlo dojít k malému zádrheli a chybě..."
„Aha, jak se zdá, už jsme na to přišli," pobrukoval spokojeně Leonardo. Pak obrátil malé přesýpací hodiny.
„Ppředdpokllláládáámm, žže nnám už brrrzo řeřeknne, cco sse sstanne teďď?" vykřikl Karotka, zatímco věci za jejich zády chřestily, cinkaly a narážely jedna do druhé.
„Ppan Cttibbumm mmá zza ssebbou ddva ttissiccíce lett unnniverrzitttních expperrtizz!" vykřikl Leonardo do všeobecného hluku.
„Aa kkollikk zz nnich zzahrrnnuje řřízzenní lléttajíccí lloddi pohánněnné drrakky?" zaječel Mrakoplaš.
Leonardo se naklonil proti působení odstředivé síly působené uhýbající lodí a podíval se na přesýpací hodiny.
„Aasi ssto vtteřřinn!"
Draci poněkud zmateně přestali vypouštět oheň. Vzduch znovu zaplnily věci.
A opodál plálo slunce. Už však nebylo kulaté. Něco mu odřízlo okraj.
„Aha." usmál se Leonardo. „Jak chytré! Gentlemani, pomněte na měsíc!"
„Takže my místo do Slunce narazíme do Měsíce?" ujišťoval se Karotka. „A to bude lepší?"
„No, to by mě taky zajímalo!" přidal se Mrakoplaš.
„Ook!"
„No, nemyslím si, že bychom letěli tak rychle," vrtěl hlavou Leonardo. „Řekl bych, že Měsíc vlastně jen doháníme. Myslím, že pan Ctibum chce, abychom na něm přistáli."
Protáhl si prsty.
„Tam nějaký vzduch bude, to jsem si jistý," pokračoval. „A to taky znamená, že se tam možná najde něco, čím bychom mohli nakrmit draky. A pak, a to je velice moudrá úvaha, se svezeme na Měsíci, dokud nevyjde nad Zeměplochu, a nám bude stačit jen sklouznout hezky dolů."
Kopl do páky uvolňující křídla. Kabinou se ozvalo chřestění ozubených soukolí a převodů. Na každé straně Luňáka se rozepjalo křídlo.

„Nějaké dotazy?“ obrátil se ke svým společníkům.
„Pokouším se představit si všechny ty věci, které by se mohly zvrtnout,“ zamyslel se Karotka.
„Jo, já jich zatím napočítal devět,“ přikývl s pochopením Mrakoplaš. „A to jsem se zatím nepustil do podrobností.“
Měsíc byl čím dál tím větší, temná koule, zastiňující světlo vzdáleného slunce.
„Pokud tomu rozumím,“ pokračoval Leonardo, když začal Měsíc zakrývat okénko na jedné straně Luňáka, „Měsíc, který je mnohem menší a lehčí než Zeměplocha, udrží jen lehké věci, jako je vzduch. Těžší předměty, třeba Luňák, ani nedosednou na jeho povrch.“
„A to znamená...?“ zajímal se Karotka.
„No... budeme muset až k jeho povrchu doplout,“ přemýšlel Leonardo nahlas. „Ale myslím, že nebude od věci, když se budeme něčeho držet...
Přistáli. Je to krátká věta, ale plná nehod a obtíží.
lodi bylo ticho, rušené jen šuměním moře a tichým bručením Rozšafína Ctibuma, který se pokoušel zaostřit omniskop.
„Ty výkřiky...,“ zamumlal Vzoromil Výsměšek po chvíli.
„Ale vždyť pak vykřikli ještě podruhé, o pár vteřin později,“ upozorňoval lord Vetinarí. ..A několik vteřin potom zase,“ přidal se děkan.
..Myslel jsem, že omniskop vidí kamkoliv,“ promluvil i Patricij, který pozoroval, jak se Rozšafínu Ctíbumovi řine po čele pot.
„Jak se zdá, nejsou úlomky tak docela spolehlivé, když jsou příliš daleko od sebe, a kromě toho je mezi nimi a námi pořád ještě pár tisíc mil světa a slonů... ehm...“
Omniskop zablikal a obraz znovu pohasl.
„Dobrý mág, tenhle Mrakoplaš,“ ozval se profesor Neurčitě mlhavých studií. „Nijak zvlášť chytrý, ale upřímně, já nikdy neměl přílišnou inteligenci v lásce. Většinou to není nic jiného než přeceňovaný talent, mohu-li k tomu říci své mínění.“
Rozšafínovi zrudly uši.
„Možná bychom mu mohli umístit někde na univerzitě nějakou malou pamětní tabulku,“ uvažoval Výsměšek. „Nic pompézního, to se rozumí.“
„Pánové, vy zapomínáte, že tady především zakrátko nebude žádná univerzita.“
„Takže ušetříme. Maličkost, ale přece.“
„Haló?Haló? Je tam někdo?“
V omniskopu se objevila poněkud neostrá, ale rozeznatelná tvář.
„Kapitáne Karotko?“ vykřikl Výsměšek. „Jak jste přinutili tu zatracenou věc, aby fungovala?“
„Prostě jsem z ní vstal, pane.“
„Jste v pořádku? Slyšeli jsme výkřiky!“ vyskočil Rozšafín Ctibum.
„To bylo ve chvíli, kdy jsme narazili na zem, pane!“
„Pak jsme ale slyšeli výkřiky znovu!“
„To bylo nejspíš ve chvíli, kdy jsme narazili na zem podruhé, pane.“
„A potřetí?“
„To byla znovu země, pane. Musím říci, že přistání bylo poněkud... provizorní... Byla to nejistá chvíle, pane.“
Lord Vetinari se naklonil kupředu. „Kde jste?“
„Tady, pane. Na Měsíci. Pan Ctibum měl pravdu. Je tady opravdu vzduch. Poněkud řídký, ale pokud plán vaší denní činnosti zahrnuje dýchání, pak stačí.“
„Tak pan Ctibum měl pravdu, ano?“ opakoval Výsměšek a upíral pohled na Rozšafína. „Jak jste to věděl tak přesně, pane Ctibume?“
„Já... tedy.... é...“ Rozšafín cítil, že se na něj upírají zraky všech přítomných mágů. „Já -“ zarazil se. „Měl jsem štěstí a uhodl jsem to, pane.“
Mágové se viditelně uvolnili. Chytrost v nich vzbuzovala silnou nejistotu, ale něco uhodnout, protože má člověk štěstí - no... to přece byla podstata mágství.
„Skvělá práce, chlape,“ přikyvoval spokojeně Výsměšek. „Tak už si otřete to čelo, pane Ctibume. měl jste štěstí a zase vám to jednou prošlo.“
„Dovolil jsem si požádat Mrakoplaše, aby udělal mou ikonografii ve chvíli, kdy vztyčuji na Měsíci vlajku Ankh-Morporku a zabírám Měsíc ve prospěch všech národů Plochy, vaše lordstvo,“ pokračoval Karotka.
„To bylo... velmi vlastenecké,“ přikyvoval lord Vetinari. „Možná jim to i oznámím.“
„Bohužel, nemohu vám vlajku ukázat v omniskopu, protože těsně potom ji něco sežralo. Věci tady nejsou přesně takové, pane, jak by od nich člověk očekával...“
Každopádně to byli draci. To Mrakoplaš viděl zcela jasně. Bahenní draky však připomínali stejně, jako chrti připomínají ty uštěkané kulaté pejsky, kteří mají ve jménech samé „x“ a „z“. Měli dlouhé čenichy a štíhlá těla s mnohem delšíma nohama, než mají bahenní druhy, a byli tak dokonale a leskle stříbřití, že vypadali jako kus měsíčního svitu, kterému dal někdo tvar. A... vypouštěli plameny. Kupodivu nikoliv z toho konce, který s touto dračí činností až dosud Mrakoplaš spojoval. Podivné na tom bylo, že Leonardo prohlásil, že jakmile se nad tím jednou přestanete pochechtávat, uvědomíte si, že tenhle nápad dává skutečně smysl. Je přece hrozně hloupé, tvrdil Leonardo, aby měl nějaký létající tvor zbraň, při jejímž použití se zastaví ve vzduchu.
Luňáka obklopilo celé hejno draků všech velikostí a pozorovalo ho se zvědavostí divokých zvířat, která v životě nespatřila člověka. Tu a tam některý z nich vyskočil do vzduchu a se zahřměním odsvištěl pryč, ale současně přilétali další, aby se připojili ke svým druhům. Zírali na posádku Luňáka, jako kdyby očekávali, že začne předvádět kouzelnické triky, nebo přinejmenším pronese nějaké závažné prohlášení.

Byla tady i zeleň, i když byla stříbřitá. Měsíční vegetace pokrývala většinu povrchu. Luňákův třetí skok a smyk vyryly v porostu dlouhou rýhu. Listy byly...
„Držte laskavě, ano?“ Mrakoplaš se cele soustředil na svého pacienta, protože knihovník se bránil, a snažil se mu co nejlépe ovázat hlavu. „Je to jenom vaše vina,“ pokračoval. „Já vám to říkal. Malé krůčky, to jsem říkal. Ne nějaké obří skoky.“
Karotka a Leonardo poskakovali kolem Luňáka.
„Skoro žádné poškození,“ liboval si Leonardo, když se pomalu snášel k zemi. „Ta věc přestála ty strašné nárazy výjimečně dobře. A přední část se taky zvedá mírně vzhůru. V téhle... malé tíži, by to mělo stačit k tomu, abychom znovu odstartovali, i když je tady jeden menší problém - kšá, jedeš?“
Rukou zahnal jednoho malého stříbrného dráčka, který očichával Luňáka, a ten vyletěl kolmo k nebi na dlouhé jehle modrého plamene.
„Nemáme čím nakrmit naše draky,“ řekl Mrakoplaš. „Díval jsem se. Zásobník krmení praskl při našem prvním nárazu.“
„Co kdybychom je zkusili nakrmit trochou těch stříbrných rostlin?“ napadlo Karotku. „Jak se zdá, těm, co tady jsou, se daří docela dobře, a co jiného by žrali?“
„Řekněte, nejsou to úžasná stvoření?“ řekl Leonardo, když jim hejno měsíčních draků proletělo nad hlavou.
Otočili se, aby pozorovali dračí let, a pak jejich pohledy zamířily dál, než kam měla namířena ta malá stvoření. Tady měl výhled k dispozici možnosti, které byly doslova bez hranic.
Měsíc se právě pomalu zvedal k Okraji světa a polovinu nebe vyplňovala sloní hlava.
Byla... prostě obrovská. Příliš velká, než aby se dala jednoduše popsat.
Všichni čtyři poutníci bez jediného slova vyšplhali na malý pahorek, aby měli lepší výhled, tam zůstali nějakou chvíli beze slova stát a jen se dívali. Pohled jim oplácely temné oči velikosti oceánů. Obrovské oblouky slonoviny zastíraly hvězdy.
Bylo naprosté ticho, které jen tu a tam přerušilo klapnutí a pak tichý šustot, jak se dal ikonografický skřet do práce a maloval obrázek po obrázku.
Vesmír nebyl velký. Nebyl tam. Vesmír - to bylo pouhé nic, a proto podle Mrakoplašova názoru tu stejně nebylo nic, nad čím by bylo třeba se rozplývat. Zato svět byl velký, a sloni? - Ti byli obrovští.
„Který z nich to je?“ napadlo po chvíli Leonarda.
„To nevím,“ odpověděl Karotka. „Poslyšte, já si vlastně ani nejsem jistý, že jsem tomu předtím vůbec věřil. Vždyť víte.... želva a slon a všechno to ostatní... Teď, když to takhle vidím před sebou, tak se cítím velmi... velmi...“
„Vyděšený?“ navrhl Mrakoplaš.
„Ne.“
„Poplašený?“
„Ne.“
„Snadno zastrašitelný?“
„Ne.“
Nad Krajopádem začínaly oblaky bílé vodní páry probleskovat jednotlivé světadíly.
„Víte... odsud... shora nevidíte hranice mezi národy,“ řekl Karotka téměř roztouženě.
„No, to je trochu problém,“ uvažoval nahlas Leonardo. „Ale jistě by se s tím dalo něco dělat.“
„A co kdyby se podél hranic postavily velký, ale opravdu hodně velký domy? Nebo hodně široký cesty? A mohly by se natřít různejma barvama, aby se to poznalo na první pohled.“
„V případě, že by se mělo vzdušné cestování rozšířit, pak by bylo dobře vypěstovat třeba velké lesy, které by měly tvar jména příslušné země, nebo vytvořit nějakou jinou, jasně čitelnou plochu. Budu to mít na mysli.“
„Ale já jsem nechtěl -“ začal Karotka. Pak se ale zarazil a jen si ztěžka povzdechl.
Pokračovali v pozorování úžasného panoramatu, neschopni se od něj odtrhnout. Malé záblesky na obloze jim ukazovaly, kde se v prostoru mezi měsícem a zemí pohybují roje měsíčních draků.
„U nás dole se nikdy neukázali,“ řekl Mrakoplaš.
„Já bych si skoro troufl říci, že naši bahenní draci jsou jejich potomci, chudáci malí,“ prohlásil Leonardo. „Jen se přizpůsobili hustšímu vzduchu.“
„Napadlo mě, co ještě tady asi žije, o čem nevíme,“ zamyslel se Karotka.
„No, jistě jsou tady ještě ta olihním podobná stvoření, co vždycky vysajou vzduch z -“ začal Mrakoplaš, ale zdálo se, že sarkasmu se tady nedaří právě nejlépe. Vesmír jej rozředil. Obrovské, černé, vážné oči na obloze jej zničily.
Kromě toho tady bylo... příliš mnoho. Příliš mnoho všeho. Nebyl zvyklý vídat takovou dávku vesmíru najednou.
Modrý talíř světa, který se před nimi pomalu objevoval, jak měsíc stoupal nad Okraj, mu připadal v menšině.
„Je příliš velký,“ prohlásil Mrakoplaš.
„Ano.“
„Ook.“
Nezbývalo jim nic jiného než vyčkat do úplného východu měsíce. Nebo západu Zeměplochy.
Karotka si opatrně vytáhl z hrnku s kávou malého dráčka. „Ti malí vlezou doopravdy všude,“ usmál se. „Jsou jako koťata. Ti starší si ale udržují svou vzdálenost a jen se na nás dívají.“
„Takže jako kočky,“ doplnil Mrakoplaš. Sundal si klobouk a vypletl si z vlasů malého stříbrného dráčka. „Říkám si, jestli bychom jich neměli vzít pár s sebou?“
„Připomínají mi tak trochu Errola,“ zamyslel se Karotka. „Víte kterého? Toho malého dráčka, kterého měla hlídka jako maskota? Zachránil město, protože přišel na to, jak vypálit oheň... no, zadem. Všichni jsme si mysleli, že je to nějaký nový druh draka,“ dodával Karotka, „ale teď se zdá, že se jen vrátil ve vývoji. Nebo že by atavismus? Leonardo je

pořád ještě na svém místě?“
Obrátili se směrem k Leonardovi, který si udělal půlhodinku volno, aby si namaloval nějaké obrázky. Na rameni mu seděl malý dráček.
„Tvrdí, že podobné světlo v životě neviděl,“ vysvětloval Mrakoplaš. „Říkal, že musí namalovat obrázek. Když to tak vezmeme, vede si dobře.“
„Když tak vezmeme co?“
„Když vezmeme to, že jediné dvě tuby, které má k dispozici, obsahují rajský protlak a krémový sýr.“
„Řekls mu to?“
„Nechtělo se mi. Byl tak nadšený.“
„No, myslím, že bychom měli začít krmit draky,“ řekl Karotka a odložil svůj šálek.
„Dobrá. Mohl bys mi sundat z vlasů tu pánev, prosím tě?“
půl hodiny později zablikání vzděvidu osvětlilo Rozšafínovu kajutu.
„Nakrmili jsme draky,“ hlásil Karotka. „Rostliny jsou tady... divné. Zdá se, že jsou z látky podobné skelnatému kovu. Leonarda napadla myšlenka, která na nás udělala dojem, totiž že během dne pohlcují sluneční světlo a pak, v noci, že září a tak vlastně vytvářejí ‚měsíční svit‘. Jak se zdá, drakům tahle vegetace neobyčejně chutná. Každopádně budeme zanedlouho startovat. Ještě sbírám nějaké kameny, pane.“
„Ty nám jistě budou neobyčejně užitečné,“ přikývl povzbudivě lord Vetinari.
„Ve skutečnosti budou mít nesmírnou cenu, pane,“ zašeptal mu Rozšafín Ctibum.
„Vážně?“ podíval se na něj Patricij.
„A co když budou všechny stejné?“
„No, pak by to bylo teprve zajímavé!“
Lord Vetinari se bez jediného slova podíval na Rozšafína Ctibuma. Dokázal se vypořádat s většinou typu normálních myslí, ale rukojeť k té, kterou měl v hlavě Rozšafín Ctibum, bude muset teprve objevit. Teď bylo lepší se usmát a přikývnout a dát mu i těch několik zařízeníček a přístrojků, o nichž si Rozšafínův mozek myslel, že jsou tak hrozně důležité, než ho nechat propadnout amoku.
„Skvělá práce,“ řekl pro jistotu. „A ty kameny... aha, mohou obsahovat vzácné rudy, nebo dokonce diamanty?“
Rozšafín pokrčil rameny. „O tom nic nevím, pane. Ale mohly by nám říci mnohem více o historii měsíce.“
Vetinariho čelo se pokrylo vráskami. „Historie?“ řekl. „Ale historie přece nikoho ne - no dobrá, já si prostě myslím, že jste odvedl skvělou práci. Povězte mi, máte všechny ty přístroje a mašinky, které potřebujete?“
Bahenní draci přežvykovali měsíční listy. Listy byly jako kovové, měly lesklý, sklovitý povrch, a když se do nich draci zakousli, vyletovaly ze sklovitého povrchu modravé a zelenavé jiskřičky. Cestovatelé jich navršili u klecí pěknou hromadu.
Naneštěstí jediný z posádky, kdo si mohl všimnout, že si měsíční draci v listech vybírají, byl Leonardo, a ten byl příliš zaměstnán svým malováním.
Bahenní draci, na druhé straně, byli zvyklí v energeticky tak chudém prostředí svého světa zhltat spoustu různých věcí.
Žaludky zvyklé přeměnit ekvivalenty okoralých koláčů na použitelný plamen teď najednou dostaly příděl hmoty, která představovala prakticky čistou energii. Byl to pokrm bohů. A teď bylo jen otázkou času, kdy si některý z nich říhne.
Zeměplocha byla... ano, to právě byl z Mrakoplašova pohledu ten problém... rozkládala se pod nimi. Vypadala, jako že je pod nimi, i když vlastně byla jen támhle. Nedokázal se zbavit toho strašlivého pocitu, že jakmile se Luňák jednou odpoutá od povrchu měsíce, spadne prostě a jednoduše dolů do těch plujících načechraných oblaků.
Když se Leonardo rozhodl, že budou pokračovat v cestě, pomohl knihovník Mrakoplašovi rozložit křídlo na jeho straně.
„No, pochopte, já vím, že máme křídla a kdesi cosi,“ prohlašoval Mrakoplaš. „Já jen, že se ani zdaleka necítím doma v prostředí, kde je každý směr dolů.“
„Ook.“
„Nevím ještě, co mu řeknu. ‚Nevyhazuj svět do vzduchu‘ mně připadá jako dostatečný a přesvědčivý argument. Mě by přesvědčil. A taky se mi nelíbí představa, že se dostaneme tak blízko k bohům. Uvědomte si, že pro nejsme pouhé hračky.“ A oni si neuvědomují, jak snadno se nám utrhnou ruce nebo nohy, dodal pak už jen v duchu pro sebe.
„Ook?“
„Pardon, ale opravdu jste říkal tohle?“
„Ook.“
„On existuje... opičí bůh?“
„Ook?“
„Ne, moment, v pořádku. Ale to není žádný z místních, že ne?“
„Eek.“
„Aha, na Vyvažovacím světadíle. No dobře, ale oni taky věří na kdeco tam -“ vyhlédl z okna a otřásl se, „tam dole.“
Ozval se krátký tupý náraz, když západky vklouzly na své místo.
„Děkuji vám, pánové,“ řekl Leonardo. „Tak a teď kdybyste laskavě zaujali svá místa, mohli bychom -“
Zadunění výbuchu trhlo Luňákem a srazilo Mrakoplaše na podlahu kajuty.
„To je zvláštní, jak se zdá, jeden z draků vypálil poněkud předčasně -“
"Zřete!“ zvolal Cohen a zaujal hrdinskou pózu.
Stříbrná horda se rozhlížela kolem.
„Cože?“ zeptal se nakonec Jindřich Šerý Děs.

„Zřete, tamť Chrám bohů!“ prohlásil Cohen a znovu zaujal hrdinskou pózu. (*Pozn. překl.: Pokud si nedokážete představit hrdinskou pózu, vzpomeňte si na dělníka a kolchoznici, kteří byli symbolem největších filmových ateliérů jedné východní mocnosti)
„No, dik je dobře, my vidíme,“ přikyvoval Caleb. „Hele, ty máš něco se zádama?“
„Napiš, že jsem zvolal‚zřete!’,“ obrátil se Cohen k minstrelovi. „To ostatní už si psát nemusíš.“
„Nevadilo by vám, kdybyste řekl -“
„- rcel -“
„- omlouvám se, rcel ‚Zřete, tamť Citadela bohů’, že ne?“ ptal se minstrel. „Má to lepší rytmus.“
„Ohó, to mi něco připomíná,“ ozval se Podrs. „Vzpomínáš, Humoši? Tenkrát, jak jsme my dva podepsali smlouvu s vévodou Leofrikem Právoplatným, když přepadl Nictofjord?“
„Jo, vzpomínám.“
„Ten boj trval pět zatracenejch dní,“ pokračoval Podrs, „protože vévodkyně na počest bitvy soukala nějakej poblejín, nebo jak říkaj těm tepichům na zeď. Museli jsme ty boje vopakovat pořád dokola, a když musela měnit jehly, to bylo teprve něco. Já vždycky říkal, že na válečným poli nejni místo pro sdělovací prostředky.“
„Nojo, a taky si pamatuju, jaks dělal sprostý posuňky na dámy. Já ten starej gobelín viděl v hradě Rosante a poznal jsem tě tam!“
„Nemohli bychom s tím trochu pohnout?“ ozvala se Vena.
„Jak vidím, máme tady tak trochu potíž,“ řekl Cohen. „Nestačí nám jen to udělat. Musíte navíc myslet na svý potomky.“
„Ha, ha, ha,“ pronesl jízlivě Podrs.
„Jen se směj,“ zamračil se Cohen. „Ale co všichni ti hrdinové, co na ně v ságách a pověstech nikdo nevzpomene, hmm? O těch mi povídej!“
„Co: Jací hrdinové, o kterých nezpívají ságy a nevypráví báje?“
„No vidíš!“
„Jakej je plán?“ vmísil se do jejich sporu Jindřich Šerý Děs, který až dosud sledoval proměny světla nad sídlem bohů.
„Plán?“ zavrtěl hlavou Cohen. „Myslel jsem, že to víte? Proplížíme se dovnitř, praštíme do rozbušky a co nejrychleji pryč.“
„Nojo, ale jak to plánuješ provést?“ nedal se odbýt Jindřich Šerý Děs. Když viděl jejich tváře, povzdechl si. „Vy žádnej nemáte, že ne?“ řekl unaveně. „Vy tam prostě chcete jen tak vrazit. Hrdinové nikdy nemívají plán. To bylo vždycky věcí Pánů temnot, aby si dělali plány. Ale tohle je domov Bohů, mládenci! Vy si myslíte, že si nevšimnou tlupy smrtelníků, kteří se jim potulují kolem?“
„Mám v plánu zahynout vznešenou smrtí,“ odpověděl Cohen.
„Jasně, chápu, ale až potom, ne? Ach božíčku. Hele, to by mě museli vyhodit z tajnýho spolku Zlých šílenců, kdybych vás tam nechal jen tak vlítnout.“Jindřich Šerý Děs potřásl hlavou. „Vždyť jsou tam stovky bohů, nemám pravdu? To ví každý. A pořád se objevují noví a noví. No? Nenabízí se tady jeden plán sám od sebe? Ví někdo jaký?“
Podrs zvedl ruku. „Prostě na ně vlítneme?“ zkusil.
„Jo, jsme tady všichni zatracení hrdinové, to se musí nechat,“ ušklíbal se Jindřich Šerý Děs. „Ne, to nebylo přesně to, co jsem měl na mysli. Mládenci, máte veliký štěstí, že jsem tady s váma...“
Byl to profesor Neurčitě mlhavých studií, kdo první zahlédl svit měsíce. V té chvíli se opíral o lodní zábradlí a dopřával si tiché odpolední cigarety.
Profesor nebyl ambiciózní mág a všeobecně se stačil soustředit právě tak na to, aby se nedostal do nějakých potíží a nemusel pracovat. Alespoň ne příliš. Na Neurčitě mlhavých studiích bylo krásné právě to, že nikdo nedokázal přesně říci, čeho se vlastně týkala. To mu poskytovalo pěknou dávku volného času.
Chvíli pozoroval měsíc, podobný bledému fantomu, pak šel a vyhledal arcikancléře, který rybařil. „Vzoromile, poslyšte, měl by měsíc dělat tohle?“ zeptal se.
Výsměšek zvedl hlavu. „Dobrý bože! Ctibume! Kam se ten chlap zase poděl?“
Rozšafína našli na palandě, kam v záchvatu únavy upadl kompletně oblečený. Napolo spícího ho vytáhli po žebříku průlezem ven. Když však spatřil oblohu, rychle se probral.
„Má dělat tohle?“ dotazoval se ho Výsměšek důrazně a ukazoval na měsíc.
„Ne, pane! To by v žádném případě neměl!“
„Takže tady máme určitý problém, že?“ řekl profesor Neurčitě mlhavých studií s neskrývanou nadějí.
„To tedy každopádně! Kde je omniskop? Pokusil se s nimi někdo promluvit?“
„Aha, tedy to není moje pole působnosti,“ ozval se profesor a dal se na ústup. „Omlouvám se. Kdybych mohl, rád bych pomohl. Vidím, že máte spoustu práce a že bych rušil. Ještě jednou se omlouvám.“
Teď už museli vypálit všichni draci. Mrakoplaš cítil, jak se mu oči zplošťují o temeno hlavy. Na vedlejším sedadle ležel v bezvědomí Leonardo. Karotka ležel pravděpodobně v troskách věcí, které byly smeteny na zadní stranu řídicí kabiny. Na opěradle Mrakoplašova sedadla visel za děsivého skřípotu a zápachu orangutan.
Ach ano - když se mu podařilo pootočit hlavu, aby vyhlédl z okna, vypálil právě jeden dračí soubor. Nebylo se čemu divit - plamen vyletující z draků byl téměř bílý.
Leonardo mluvil o jedné z těch pák... Mrakoplaš na ně upíral pohled rudou mlhou. „Kdybychom museli odhodit všechny draky -“ říkal Leonardo, „my -“ Cože? Kterou to páku?
Ve skutečnosti, v situaci jako tahle, byla volba jednoduchá.
Mrakoplaš, jemuž se rozostřoval zrak a jehož uši strašlivě trpěly zvuky týrané lodi, zatáhl za tu jedinou, na niž dosáhl.
Tohle přece nemůžu dát do ságy, pomyslel si minstrel. Tomu nikdo nikdy neuvěří. Tomu nikdo ani nebude chtít věřit...
„Věřte mně, jo?“ prohlásil Jindřich Šerý Děs a prohlížel si hordu. „Chci říci, ano, zcela očividně jsem nedůvěryhodný, to

beru, ale pochopte zase vy, že tady je to otázka profesionální pýchy, rozumíte? Tak mi věřte. Bude to fungovat. Vsadím se, že ani bohové neznají všechny bohy, chápete?“
„Cítím se s těma křídlama jako blbec,“ stěžoval si Caleb.
„Paní McGeryová odvedla skvělou práci, ty křídla jsou dokonalý, tak si laskavě nestěžuj!“ utrhl se na něj Pán temnot.
„Vypadáš moc pěkně, vážně, jako Bůh lásky. Jaké lásky, to už bych si netroufl určovat. A ty jsi...?“
„Bůh ryb, Jindřichu,“ odpověděl Cohen, který si na kůži nalepil šupiny a vyrobil si jakousi podivnou helmici z hlavy jedné z jejich nedávných protivnic.
Šerý Děs se pokusil nadechnout. „Výborně, výborně, a to nějakých velice starých ryb, bezpochyby, to jo. Podrsi, a ty jsi...?“
„Bůh sprostejch nadávek,“ oznámil mu Bleskový Podrs pevně.
„To by mohlo fakticky zabrat,“ ozval se minstrel, když se Jindřich váhavě zamračil. „Konec konců, existují múzy tance a zpěvu a je dokonce múza erotické poezie -“
„Pch, něco takového dokáže každý,“ prohlásil Podrs pohrdavě. „Znal jsem jednu dámu z Klačistánu a ta ji měla vždycky nachys-!“
„Dobrá, dobrá. A co ty, Humoši?“
„Bůh věcí,“ zazněla okamžitá odpověď.
„Jakejch věcí?“
Humoš pokrčil rameny. Přežil tak dlouho i díky tomu, že neměl příliš pestrou, a tedy zatěžující představivost. „No prostě... věcí, chápeš,“ řekl. „Třeba ztracenejch věcí, dyž chceš. Nebo věcí, co ležej vokolo.“
Stříbrná horda se obrátila k minstrelovi, který chvilku přemýšlel a pak přikývl.
„Ano, to by mohlo taky zabrat.“Jindřich Šerý Děs přešel k Cucáku Vildovi.
„Vildo, proč máš na hlavě rajče a v uchu mrkev?“
Cucák Vilda se pyšně usmál. „Todle se vám bude líbit,“ usmál se široce., Jsem Bůh těch, kterým je špatně.“
„To už tady bylo,“ zavrtěl hlavou minstrel dřív, než se Jindřich zmohl na odpověď. „Blionýza, ankh-morporská bohyně asi před tisíci lety. ‚Obětovat Blionýze’ znamenalo -“
„Takže by sis měl raději vymyslet něco jinýho,“ zavrčel Cohen.
„Jo? A za co deš ty, Jindřichu?“ zajímal se Vilda.
„Já? No... já jdu za Temného boha,“ odpověděl Jindřich Šerý Děs. „Těch je kolem pořád dost, takže -“
„Tak bacha, tys nám neřek, že můžem bejt taky démonický,“ zamračil se Caleb. „Dybych byl věděl, že můžem bejt démonický, tak ať mě čert veme, jestli bych byl nějakej ‚stupido Cupido’!“
„Jenže kdybych byl řek, že můžeme bejt démoni, tak byste chtěli bejt všichni démoni,“ upozornil je Jindřich. „A to bysme se hádali celý hodiny. Kromě toho nepochybuju, že kdyby se tam nahoře najednou objevila celá skupina démonickejch bohů, začali by praví bohové něco čout.“
„Paní McGeryová si nepřipravila vůbec nic,“ upozorňoval Podrs.
„Víte, myslela jsem si, že bych si vypůjčila Jindřichovu helmici a proklouzla dovnitř jako panenská valkýra,“ vysvětlovala Vena.
„Skvělej nápad,“ přikývl Jindřich Šerý Děs. „Nepochybuju, že se jich několik bude potulovat kolem.“
„Jindřich helmici potřebovat nebude, začne se už každou chvilku vymlouvat na nohu nebo na ruku nebo něco takovýho, aby měl vejmluvu, proč s náma nemůže,“ prohlásil Cohen konverzačním tónem. „Protože nás zradil. Je to tak, Jindřichu?“
Hra byla čím dál tím napínavější. Teď už její průběh pozorovala většina bohů. Bohové se velmi rádi zasmějí, i když je třeba říci, že jejich smysl pro humor není právě jemný.
Slepý Io, postarší náčelník bohů, řekl: „Předpokládám, že nám nemohou ublížit?“
„Ne,“ odpověděl Osud a podal mu kalíšek s kostkami. „Kdyby byli chytří, nebyli by hrdiny.“
Kostky zachřestily, jedna z nich vyletěla nad herní plán, začala se ve vzduchu otáčet a rotovala rychleji a rychleji. Nakonec zmizela v obláčku prachu ze slonové kosti.
„Někdo hodil nejistotu,“ komentoval to Osud. Rozhlédl se kolem stolu. „Aha... naše.... Dáma...“
„Můj pane,“ ozvala se Dáma. Její jméno nebylo nikdy vysloveno, i když je každý znal, jenže vyslovit je nahlas znamenalo okamžitý zánik. Navzdory skutečnosti, že měla jen velmi málo opravdu věrných uctívačů, byla jedním z nejmocnějších božstev Zeměplochy, protože prakticky všichni lidé v srdci doufali a věřili, že existuje.
„A jaký je váš tah, má drahá?“ zeptal se Io.
„Už jsem ho provedla,“ odpověděla Dáma, „ale hodila jsem kostky na místo, kde je nevidíte.“ „Dobrá, mám rád takové výzvy,“ přikývl Io. „V tom případě...“
„Mohl bych navrhnout ještě jednu věcičku pro naše pobavení?“ zeptal se Osud sametovým hlasem.
„A co by to mělo být?“
„Oni chtějí, abychom se k nim chovali jako k bohům,“ vysvětloval Osud. „Proto navrhuji, abychom se k nim tak opravdu chovali...“
„To jako fikáf, ve byfme je měli jako bvát vávně?“ řekl Offler.
„Do určité míry. Odsud posud.“
„Pokud?“ nadhodila Dáma.
„Až do chvíle, madam, kdy nás to přestane bavit.“
a jakazačistánském veldtu žije kmen N’Tuitivů, což je jediný kmen na světě, jehož příslušníci nemají absolutně žádnou představivost.
Tak například jejich pohádka o hromu zní takto: „Hrom je hlasitý zvuk, který se ozývá z oblohy a je způsoben

rozrušením vzdušné hmoty průletem blesku.“ Jejich pověst „Jak přišly žirafy k dlouhému krku“ zní takto: „Kdysi dávno měli prapředci žirafy trošičku delší krky než ostatní tvorové savany. Přístup k listům, které rostly výše, byl tak důležitý, že přežívaly jenom žirafy s nejdelšími krky a předávaly si své dlouhé krky krví stejně, jako si předává člověk z generace na generaci pradědečkův oštěp. Někteří lidé tvrdí, že je to celé mnohem složitější a že naše vysvětlení platí jen pro kratší krk zvířete okapi. A to je celá pověst.“
N’Tuitivové jsou mírumilovní lidé a byli málem vyhubeni svými sousedy, kteří mají spoustu představivosti, a tedy i velké množství bohů, pověr a také představ, o kolik lepší život by mohli vést, kdyby měli větší loviště. O událostech, které se odehrály toho dne na měsíci, jeden z N’Tuitivů řekl: „Měsíc najednou jasně zaplál, vylétlo z něj světlo, které se pak rozdělilo na tři části, a ty zhasly. Nevíme, proč se to stalo. Prostě tomu tak bylo.“
Nedlouho potom byl jejich kmen vyhuben sousedním kmenem, jehož příslušníci věděli, že světla byla signálem boha Ukli, který jim dával pokyn, aby si rozšířili loviště. Bohužel, tenhle druhý kmen byl zanedlouho poražen a zotročen dalším kmenem, jehož členové věděli, že světla představovala jejich předky, kteří žili na měsíci a kteří jim teď přikazovali, aby zabili každého, kdo nevěří v bohyni Glipzo. O tři roky později byl i tento kmen zahuben obrovským kamenem, který spadl z oblohy a pocházel z jakési hvězdy vybuchlé před bilionem let.
Věci se opakují a boží mlýny... Když nebudete věci zkoumat příliš zblízka, mohli byste to nazvat spravedlností.
roztřeseném chřestícím Luňákovi pozoroval Mrakoplaš, jak se od křídel oddělují poslední dvě schránky s draky.
Chvilku se vznášely vedle lodi, pak ale zpomalily a zmizely z dohledu. Znovu se zadíval na páky. Někdo by s tím měl něco dělat, pomyslel si omámeně, ale co asi?
raci křižovali oblohu. Teď, když se osvobodili ze svých vězení, spěchali co nejrychleji domů.
Mágové vytvořili těsně nad lodní palubou Thurlowovy Zajímavé Čočky. Obraz byl velmi zajímavý.
„Lepší než ohňostroj,“ komentoval děkan.
Rozšafín zabušil do omniskopu. „Aha, zase to začalo fungovat,“ řekl, „ale jediné, co vidím, je tenhle obrovský -“
Mrakoplaš o kousek ustoupil a jeho gigantický nos, který vyplňoval celý omniskop, se změnil v část obličeje.
„Za které páky mám zatáhnout? Za které páky mám zatáhnout?“ zaječel.
„Co se stalo?“
„Leonardo je stále v bezvědomí a knihovník vytahuje Karotku z těch krámů na zadní stěně kabiny a řeknu vám, že je to neobyčejně odporná jízda! Už nám nezbyli žádní draci! Na co jsou všecky ty ciferníky? Cítím, že padáme! Co mám dělat?“
„A to ses nedíval, jak to dělal Leonardo?“
„Nohy měl na dvou pedálech a neustále tahal postupně za všechny ty páky, které tady jsou!“
„Dobrá, tak dobrá, podívám se, jestli něco nezjistím z jeho plánů, a probereme to!“
„To ne, zavolejte mi sem nahoru, nahoru, protože tady chci taky zůstat! Dolů ne!“
„Jsou některé z těch pák označené?“ zeptal se Rozšafín a začal se prohrabávat v Leonardových nákresech.
„Ano, ale já tomu nerozumím! Tady je například jedna, označená ‚Dapzor’!“
Rozšafín rychle prolistoval stránky pokryté Leonardovým obráceným rukopisem. „Hm... hm... ttt,“ mumlal.
„Nesahejte na páku označenou ‚Dapzor’!“ vyštěkl lord Vetinari, který se prudce naklonil kupředu.
„Můj pane!“ ozval se Rozšafín a zrudl, když na něm utkvěl Vetinariho pohled. „Omlouvám se, pane, ale tohle je především technická záležitost, jedná se o ten stroj a bylo by pravděpodobně lepší, kdyby ti, jejichž vzdělání zahrnuje spíše pole umění, nezasahovali do...“
Pod Patricijovým pohledem se jeho hlas vytratil.
„Tahle má normální nálepku! Stojí na ní ‚páka prince Harana’!“ ozval se zoufalý hlas z omniskopu.
Lord Vetinari poklepal Rozšafína Ctibuma po rameni.
„Já vás docela chápu,“ přikývl. „Poslední věc, kterou si zkušená osoba technického zaměření v takovéhle chvíli přeje, je dobře míněná rada od lidí, kteří se ve věci nevyznají. Omlouvám se. A co tedy máte v úmyslu dělat?“
„Víte, já tedy myslím, že...“
„Protože Luňák a veškeré naše naděje se teď řítí k zemi, jak všichni víme,“ pokračoval lord Vetinari.
„Já, tedy, já, podívejme, zkusili jsme...“
Rozšafín se podíval na omniskop a pak do svých poznámek. Všechny jeho myšlenky se náhle proměnily v obrovský bílý, horký a ulepený chomáč vaty.
„Řekl bych, že nám zbývá zhruba minuta, maximálně dvě,“ pokračoval lord Vetinari. „Nenechte se honit.“
„Já prostě, možná bysme, tedy...“
Patricij se naklonil k omniskopu. „Mrakoplaši, zatáhněte za páku prince Harana,“ prohlásil rozhodně.
„My ale nevíme, co se stane, když -“ bránil se Rozšafín.
„Máte-li lepší nápad, řekněte mi,“ usmál se na něj lord Vetinari. „A já navrhuji, aby mezitím Mrakoplaš zatáhl za tu páku.“
V Luňákovi se Mrakoplaš rozhodl, že poslechne hlas autority.
„Ehm... ehm... slyším spoustu klepání a bzučení...“ hlásil. „A taky... některé páky se pohybují samy od sebe... Teď se rozpínají křídla... Konečně letíme v přímé linii... a zdá se, že velmi lehce...“
„Výborně. Teď navrhuji, aby ses dal do křísení Leonarda,“ pokračoval Patricij. Otočil hlavu a kývl na Rozšafína.
„Vy jste asi nestudoval klasiky, mladíku? Já totiž vím, že Leonardo ano.“
„Abych se přiznal, pane, tak jsem klasiky opravdu nestudoval.“
„Princ Haran byl legendární klačský hrdina, který plul kolem světa na lodi s kouzelným kormidlem,“ vysvětloval mu lord Vetinari. „To kormidlo řídilo loď, zatímco on spal. Kdybych vám mohl být ještě co platný, neváhejte a zeptejte se mě.“
Jindřich Šerý Děs byl doslova ochromen hrůzou, když k němu Cohen s napřaženou rukou přistoupil.

„Prásknuls nás bohům. Jindřichu," pokračoval Cohen.
„Všichni jsme tě slyšeli," šklebil se Bláznivý Humoš.
„Ale to je v pořádku," usmíval se Cohen. „Tím to bude zajímavější." Jeho ruka klesla dolů a popleskala Jindřicha po zádech.
„Mysleli jsme si: Ten Jindřich Šerý Děs je možná hloupější než cihlová zeď, ale zradit nás v takovouhle chvíli... no, to chce opravdu pořádné nervy," řekl Cohen. „Znal jsem Zlého pána temnot ještě za mlada. Jindřichu, ale teď bych ti dal jako medaile tři velký skřetí hlavy, protože takovej styl, to už se nevidí. Možná, žes to nikdy nedotáh až do tý nejvyšší kategorie, ale každopádně v sobě máš opravdický zlo, Jindřichu."
„Máme rádi chlapy, co se držej svejch osvědčenejch zbraní," přikyvoval Cucák Vilda.
Jindřich Zlý pán temnot sklopil hlavu a zašoupal nohama. Na tváři mu sváděly boj výraz pýchy s výrazem úlevy. „Je to od vás hezký, že to říkáte. hoši," zamumlal nakonec. „Ono totiž... Kdyby bylo jenom na mně, tak bych vám něco takovýho neudělal, ale mám nějakou pověst, na kerou musim dbát -"
„Řek sem, že ti rozumíme," přerušil ho Cohen. „S náma je to stejný. Když vidíš, že se k tobě žene nějaká velká chlupatá obluda, nezarazíš se a neřekneš si: Nejni to náhodou nějakej vzácnej druh na pokraji vymření? Ne, upáliš mu hlavu. Protože takový je hrdinování, nemám pravdu? A ty zase zradíš, koho vidíš, nestačí ani vokem mrknout, protože takový je padouchování."
Zbytek hordy souhlasně mručel. Bylo to zvláštní, ale i tohle bylo součástí Kódu.
„Vy ho pustíte?" zeptal se minstrel.
„Jasná věc. Tys asi nedával pozor, mladíku. Zlý pán temnot vždycky unikne. Ale bylo by dobře, kdybys do tý písně dal, že nás zradil. To by vypadalo dobře."
„A... hm... nevadilo by vám, kdybys tam řek, že jsem se vám s odpornou zákeřností pokusil podřezat hrdla?" zeptal se Jindřich.
„Jo, dobrá," souhlasil velkoryse Cohen. „Dej tam, že bojoval jako tygr s černým srdcem."
Jindřich si setřel slzu z koutku oka. „Díky, mládenci," sotva ovládal hlas. „Nevím, co bych řekl. Tohle vám nikdy nezapomenu. To pro mě moc znamená a mohlo by to změnit spoustu věcí."
„Ale udělej nám jednu službu. Dohlídni, aby se tuhle minstrel dostal v pořádku nazpátek, jo?" obrátil se k němu Cohen.
„To je samozřejmý," přikývl Jindřich Šerý Děs.
„Ehm..." odkašlal si bard, „já zpátky nejdu."
To všechny překvapilo. Překvapilo to i jeho samotného. Jenže život před ním v té chvíli najednou otevřel dvě cesty. Jedna z nich vedla zpět do světa, kterým by procházel za zpěvu písní o lásce a květech. Ta druhá mohla vést kamkoliv. Na těch stařících však bylo něco, co mu tu první volbu absolutně znemožňovalo. Nedokázal to vysvětlit. Prostě to tak bylo.
„Ty se ale musíš vrátit -" začal Cohen.
„Ne. Já musím vidět, jak to dopadne," odpověděl mu minstrel. „Asi jsem se zbláznil, ale to je to, co chci udělat."
„Vždyť si ten konec můžeš vymyslet," navrhla Vena.
„Ne, madam," zavrtěl minstrel hlavou. „Nevěřím, že bych to dokázal. Já si totiž myslím, že konec tohohle dobrodružství by si nedokázal vymyslet nikdo. Rozhodně ne, když se podívám na pana Cohena v jeho rybí hlavě nebo na pana Vilíka převlečeného za Boha těch, kterým už je zase špatně. Ne, já jdu s vámi. Pan Šerý Děs na mě může počkat tady. A věřte, že budu v naprostém bezpečí, pane. Ať se děje, co se děje. Protože jsem si naprosto, absolutně jistý, že až bohové zjistí, že na ně zaútočil muž s rajským jablkem na hlavě a jiný, převlečený za Múzu klejících, budou určitě chtít, aby se celý svět dozvěděl, co bylo potom."
Leonardo byl stále ještě v bezvědomí. Mrakoplaš mu otíral čelo mokrou houbou.
„Samozřejmě, že jsem ho při tom pozoroval," říkal právě Karotka s pohledem upřeným na páky, které se pomalu pohybovaly. „Jenže on to postavil, takže pro něj to bylo jednoduché. Hm... toho bych se raději nedotýkal, pane..."
Knihovník se vyhoupl do pilotního křesla a očichával páky. Někde pod nimi tiše cvakal a předl automatický kormidelník.
„Musíme něco vymyslet, a to co nejrychleji," rozhlížel se zoufale Mrakoplaš. „Ono to jistě samo nepoletí věčně."
„Možná, kdybychom opatrně..."
„To bych nedělal, pane -"
Knihovník si pátravým pohledem změřil pedály. Pak jednou paží odstrčil Karotku stranou, zatímco druhou stáhl z háčku Leonardovy letecké brýle. Nohy se mu sevřely kolem pedálů. Pak jediným pohybem odsunul páku prince Harana do původní polohy a kdesi pod jejich nohama něco udělalo „bum".
Když se loď slabě otřásla, napravil si s hlasitým zapraskáním klouby na rukou, pozvedl paže jako pianista před začátkem skladby, několikrát zahýbal prsty a chopil se lodního kormidla.
Karotka i Mrakoplaš se vrhli ke svým sedadlům.
rány Dunmanifestinu se otevřely dokořán - očividně bez cizího přičinění. Stříbrná horda vpochodovala dovnitř. Muži se drželi v hloučku a podezřívavě se rozhlíželi na všechny strany.
„Měli bysme si rači poznačit karty, hoši," zašeptal Cohen, který se rozhlížel rušnou ulicí. „Něco takovýho jsem nečekal."
„Pane?" obrátil se k němu minstrel.
„My čekali flámování ve velký síni," odpověděl mu Cucák Vilda. „A ne... obchody. A každej je jinak velikej."
„No, bohové můžou bejt různě veliký, řek bych," uvažoval Cohen, když je míjely většinou neznámé postavy.
„Hele... a co kdybysme se vrátili pozdějc? Nebo někdy jindy?" ozval se Caleb.
Vrata za nimi se zavřela.

„Ne," zavrtěl hlavou Cohen. A najednou se kolem nich vytvořil zástup.
„Vy musíte být noví bohové," zazněl hlas z nebes. „Vítejte na Dunmanifestinu. A teď byste měli jít s námi!"
„Ach, to je jistě Bůh ryb," obrátil se na Cohena jeden z bohů, připojil se k němu a srovnal s ním krok. „A jak se mají ryby, vaše všemocnosti?"
„E... cože?" zarazil se Cohen. „Aha... jo... no, sou mokrý. Pořád mokrý. Spousta mokrejch studenejch věcí, tyhle ryby."
„A co věci?" nakláněla se jedna bohyně k Humošovi. „Jak se mají věci?"
„Pořád se povalujou kolem!"
„A vy jste Bůh omnipotent... jak se to... aha, všemocný?"
„Bodejť, holka, ale beru na to takový pilulky!"
„A vy jste Múza všech klejících?" dotíral další bůh na Podrse.
„To je zatracená pravda!" odpověděl Podrs zoufale.
Cohen zvedl hlavu a spatřil Offlera, krokodýlího boha. Offler byl bůh, kterého nebylo těžké poznat, nicméně Cohen už ho viděl mnohokrát předtím. Sochy s krokodýlí hlavou v chrámech celého světa si byly hodně podobné, a teď nadešel čas, aby se Cohen zamyslel nad tím, že mnoho z oněch chrámů zůstalo po jeho návštěvě mnohem chudších. Jenže Cohen se nezamýšlel, protože takové věci nedělal. Zato se mu začalo zdát, že je s hordou manipulováno.
„Kam to máme namířeno, příteli?" řekl.
„Jdeme fe podívat na hvy, vafe vybofti," odpověděl Offler. (*Pozn. překl.: Pro jistotu překládám: Jdeme se podívat na hry, vaše rybosti)
„Aha. To je tam, kde vy - my hrajeme hry s nám - se smrtelníky, že?"
„Samozřejmě," přikývl bůh, který se přitočil ke Cohenovi z druhé strany. „A představ si, že v současné době jsme zjistili, že se skupina smrtelníků pokouší proniknout sem, na Dunmanifestin."
„To jsou ale ďáblové, co?" usmál se na něj Cohen přátelsky. „Dejte jim ochutnat žhavých blesků, to bych udělal já. To je jediná řeč, které rozumějí."
„Protože to je vlastně jediný jazyk, který sami používáte," zabručel minstrel a poočku pozoroval okolní bohy.
„Ano, říkali jsme si, že něco takového by nebylo špatné," přikývl bůh. „A jen tak mimochodem, já jsem Osud."
„Ach, tak to ty jsi Osud?" řekl Cohen s nepředstíraným zájmem. Právě dorazili k hernímu plánu. „Vždycky jsem toužil se s tebou setkat. Ale měl jsem dojem, že jsi slepý, ne?"
„Ne."
„A co takhle, kdyby ti někdo vrazil prsty do vočí?" usípl Cohen.
„Prosím?"
„To nic, to byl jen takový můj osobní žertík."
„Ha, ha," udělal Osud. „No, nevím. O Bože ryb, jaký jsi hráč?"
„No, tak v tom jsem nikdy nebyl jednička," odpověděl Cohen, když se Osudu mezi prsty objevila osamělá kostka. „Většinou mi padají samý jedničky."
„No, ale možná bys měl přece jen zájem o malou sázku?"
Okolní zástup utichl. Minstrel se zadíval Osudu do bezedných očí a pochopil, že když hrajete kostky s Osudem, je každý hod předem daný. Slyšeli byste upadnout i špendlík.
„Jo," přikývl po chvilce Cohen. „Nakonec proč ne?"
Osud hodil kostku na desku. „Šest," řekl, aniž spustil z Cohena oči.
„Jasně," přikývl Cohen. „Takže já musím mít taky šest, žejo?"
Osud se usmál. „Vždyť jsi přece bůh. A bohové hrají na výhru. Ty, ó mocný, musíš hodit sedm."
„Sedm?" vyděsil se minstrel.
„Nevidím, jak by něco takovýho mohlo dělat potíže osobě, která tady dlí právem boha."
Cohen obracel kostku v ruce. Měla, jako každá kostka, šest stran.
„Řekl bych, že něco takového by mohlo dělat potíže," přikývl nakonec, „ale samozřejmě jen smrtelníkům." Jednou nebo dvakrát vyhodil kostku do vzduchu. „Takže sedm?" řekl.
„Sedm," přikývl Osud.
„Bude to tak, tak," zabručel Cohen.
Minstrel se na něj podíval a cítil, jak mu naskakuje husí kůže na zádech.
„Budeš si pamatovat, že jsem to řekl?" podíval se na něj Cohen.
Luňák letěl hustými mračny.
„Ook!" volal knihovník šťastně.
„Letí s tím líp než Leonardo!" prohlásil Mrakoplaš.
„Asi je to pro něj mnohem... přirozenější," zašeptal Karotka. „Bude to tím, že v něm zbylo mnohem více atavizmů. Třeba si pamatuje dobu, kdy jsme létali!"
Luňák se znovu otočil a vracel se oblohou jako kyvadlo.
„Ook!"
„„Když se podíváte z levého okna, dohlédnete prakticky kamkoliv'," překládal Mrakoplaš.
„Ook!"
„„A když se podíváte z pravého okna, uvidíte -' dobrý bože!"
Byla tam Hora. A nahoře se ve sluneční záři třpytil domov bohů. A nad ním, i v křišťálovém vzduchu těžko viditelný, se chvěl rukáv magického pole Zeměplochy, který se uzemňoval ve Středu světa.
„A ty jsi... hm... no... jsi věřící?" zeptal se Mrakoplaš, zatímco za okny ubíhala mračna.
„Já věřím, že každé náboženství odráží jistý pohled na věčnou pravdu," přikývl Karotka.

„Dobrá finta," přikývl Mrakoplaš. „To by ti mohlo projít."
„A ty?" oplatil mu otázku Karotka.
„No-ó... znáš to náboženství, kde si věřící myslí, že otáčení dokola je určitá forma modlitby?"
„Jistě. To jsou Kroužící vířiči z Klače."
„No, tak ta moje víra je podobná, jen se pohybuje po trochu... přímějších cestách. Ano. To je ono. Rychlost je nebeský dar. Požehnání."
„A ty věříš, že by ti mohla zajistit život věčný?"
„No... ne zrovna věčný, jako takový. Spíš tak jako víc.....jo to je ono. Víc života. Teda..." dodával Mrakoplaš, „delší život, než jaký bych měl, kdybych se nepohyboval velmi rychle a rovnou za nosem. I když v hornaté krajině nějaký ten oblouk neuškodí."
„Ty jsi vlastně jen obyčejný zbabělec, co?" povzdechl si Karotka.
„Jo, ale nikdy jsem nepochopil, co je na tom špatného. Na útěk potřebuješ nervy. Spousta lidí by bylo zrovna tak zbabělých jako já, kdyby na to měli dost odvahy."
Pak se zase chvíli mlčky dívali z okna. Hora se blížila.
„Podle informačních zápisků výpravy," ozval se po chvíli Karotka, jenž se narychlo probíral štůskem poznámek a zajímavostí, který jim vtiskl do rukou Rozšafín Ctibum těsně před odletem, „na Dunmanifestin v minulosti vstoupila celá řada smrtelníků a většina z nich se vrátila živá."
„Vrátit se jen živý ještě tolik neznamená," zabručel Mrakoplaš. „Byli příčetní? Měli ruce a nohy? Všechny malé tělesné výrůstky? Vlastní podobu?"
„Většinou to byly mytické postavy."
„Předtím, nebo potom?"
„Bohové už tradičně shlížejí laskavě na smělé, neohrožené a odvážné," pokračoval Karotka. „Výborně, můžeš jít první."
„Ook," řekl knihovník.
„Říká, že budeme v nejbližší době přistávat," řekl Mrakoplaš. „Máme danou nějakou polohu, v níž bychom se měli nacházet?"
„Ook!" ozval se knihovník znovu. Zdálo se, že začíná s pákami zápasit.
„Co myslíte tím svým ‚lehněte si na záda a složte si paže na hrudi'?"
„Eek!"
„Nevšimli jste si, co dělal Leonardo, když jsme přistávali na měsíci?"
„Ook!"
„A to bylo dobré přistání!" upozorňoval Mrakoplaš. „No dobrá, čert aby vzal ten hnusný konec světa, ale bohužel, tu a tam se takové věci stávají."
DAL BY SIS BURÁK? OBÁVÁM SE, ŽE V TOMHLE STAVU BUDE PONĚKUD OBTÍŽNÉ OTEVŘÍT SÁČEK.
Nedaleko Mrakoplaše se ve vzduchu objevila poloprůsvitná židle. Nafialovělá záře na hranicích jeho zorného pole mu napovídala, že se na okamžik ocitl ve svém soukromém čase a vesmíru...
„Takže my se zřítíme, co?"
MOŽNÉ TO JE. BOHUŽEL, ZÁKON SCHVÁLNOSTI MI MOU PRÁCI VELMI ZTĚŽUJE. NĚCO NA ČTENÍ?
Luňák se mírně naklonil a začal plynule klesat k mračnům obklopujícím Cori Celesti.
Knihovník přeletěl pohledem páky, jednu nebo dvě z nich zajistil v jejich poloze, zatáhl za rukojeť páky prince Harana a nakonec zalezl do jednoho kouta kajuty a ukryl se pod dekou.
„Přistaneme támhle na tom sněhovém poli," řekl Karotka a vklouzl do pilotního sedadla. „Leonardo navrhl tu loď tak, aby mohla přistát na sněhu, je to tak? Vždyť nakonec -"
Luňák ani tak nepřistál, jako políbil sníh. Odrazil se do výšky, popoletěl o kousek dál a znovu dopadl do sněhu. Ještě několik doteků a kýl se zařízl do sněhu, takže loď klouzala klidně a hladce sněhovým polem.
„Úžasné!" zvolal nadšeně Karotka. „Jako procházka parkem."
„To jako myslíš, když do tebe lidi strkají a kradou ti věci z kapes a občas tě někdo kopne do žeber?" zamračil se Mrakoplaš.
„No, možná. Míříme přímo k městu. Všiml sis?"
Upírali oči kupředu. Brány Dunmanifestinu se velmi rychle přibližovaly. Luňák proletěl závějí a hnal se sněžnou plání dál.
„Není čas na paniku," vypravil ze sebe Mrakoplaš.
Luňák vjel na táhlý hrbolek, na jeho konci se zvedl do vzduchu a proletěl branou města bohů.
Napůl proletěl branou města bohů.
Takže... sedm a vyhrál jsem," opakoval Cohen. „Sedm bodů a vyhrál jsem, je to tak?"
„Ano. Přesně tak," přikývl Osud.
„Tak to mi připadá jako šance jedna k milionu," řekl Cohen. Vyhodil kostku vysoko do vzduchu a ta, jak stoupala a začala zvolna zpomalovat, vydávala tiché svis, svis, podobné svistotu lopatek větrného mlýna.
Dosáhla vrcholku dráhy a začala klesat.
Cohen stál naprosto nehybně a upíral na ni oči. Pak jeho meč vyletěl z pochvy a zatočil se ve složité křivce vzduchem.
Ozvalo se tiché vzzcc, ve vzduchu se zeleně zablesklo a... ...na stole se překulily dva stejně velké kusy kostky přeťaté přesně v půli. Jedna dopadla a na horní straně měla šestku. Druhá jedničku. K minstrelovu úžasu začali dva nebo tři bohové tleskat.
„Byli jsme dohodnuti?" nadhodil Cohen s mečem stále ještě napřaženým.
„Opravdu? A slyšel jsi někdy rčení ‚Osud neošidíš'?" pozvedl Osud obočí.

Bláznivý Humoš se vztyčil ve svém křesle. „A slyšels ty někdy rčení ‚Di se vycpat, kámo'?" Stříbrná horda se jako jeden muž, nebo snad jeden bůh, srazila do hloučku a tasila zbraně.
„Žádný boj!" zvolal Slepý Io. „To je tady pravidlem! Od toho máme svět, aby se tam bojovalo."
„To nebyl švindl!" vrčel Cohen. „Švindl je, když někdo nechá po světě povalovat staré svitky, které mají nalákat hrdiny do chřtánu smrti! To je švindl!"
„Ale kde by byli hrdinové bez tajemných map?" podivil se Slepý Io.
„Mnoho z nich by bez nich bylo pořád ještě naživu," odsekl mu Cohen. „Nebyly by z nich figurky v nějaké pitomé hře!"
„Ty jsi přesekl tu kostku v půli!" vrtěl hlavou Osud.
„Řekni mi, kde se v pravidlech píše, že je to zakázané! A vůbec, ukaž mi pravidla! Copak, pane Osud? Chceš to zkusit ještě jednou? Konec, nebo zdvojit sázku? Zdvojíme sázku?"
„Mufif pvipuftit, ve to byla dobvá vána," ozval se teď i Ofiler.
Několik ostatních menších bohů přikývlo.
„Cože? To jste ochotní tady stát a dovolit jim, aby nás porazili?" rozhlížel se Osud.
„Porazili tebe, můj pane," vmísil se do hovoru nový hlas. „Já tvrdím, že vyhráli. On ošidil osud. Myslím, že když už se někomu podaří ošidit Osud, je soukromý názor Osudu zcela nepodstatný."
Davem prošla vznešeným krokem Dáma. Bohové se rozestupovali, aby jí umožnili volně projít. Poznali zhmotnělou legendu, když ji viděli na vlastní oči.
„A ty seš která?" vyštěkl Cohen, stále ještě rudý vztekem.
„Já?" Dáma rozpřáhla ruce. Na dlani každé ruky jí ležela kostka, na jejíž horní straně bylo vidět jediný osamělý bod. Pak trhla zápěstími, kostky vyletěly vzhůru, spojily se, prodloužily, spojily, změnily se v syčícího hada, který se zazmítal ve vzduchu - a zmizel. „Já... jsem Šance milion ku jedné," řekla.
„Jo?" řekl Cohen, na kterého to očividně udělalo menší dojem, než by podle minstrela mělo. „A kde jsou ty další šance?"
„Ty ostatní, to jsem taky já."
Cohen si mírně odfrkl. „Tak nejsi žádná dáma."
„Ale to není příliš -" začal minstrel.
„Jasně, nic takovýho jsem neměl říkat, co?" zamračil se na něj Cohen. „Čekalo se ode mě, že řeknu ‚Jejkote, paninko, moc zavázanej', žejo? Ale já nejsem zavázanej. Říká se, že štěstí přeje odvážnejm, ale já říkám, že jsem viděl příliš mnoho odvážnejch jít do bojů, ze kterejch se nevrátili. K čertu s tím vším... Co je to s tebou?"
Minstrel upíral oči na boha stojícího na okraji davu.
„To jsi ty, že ano?" zavrčel vztekle. „Ty jsi Glotkin, že?"
Malý bůh o krok ustoupil, ale pak udělal chybu, protože se pokoušel zachránit své božství. „Umlkni, smrtelnice!"
„Ty naprosto... dokonale... patnáct let! Patnáct příšerných let, než jsem ochutnal česnek! A kněží tam u nás na venkově nás budili velmi brzo, chodili s námi do lesa a tam jsme museli rozšlapat všechny houby, které jsme našli! Víš, kolik u nás v městečku stála malá tabulka čokolády a co udělali lidem, které s čokoládou chytili?" Minstrel rozhodil hordu jako kuželky a s lyrou pozdviženou jako obušek vyrazil k ustupujícímu bohovi.
„Rozdrtím tě bleskem!" zakvičel Glotkin a v obranném gestu pozvedl ruku.
„To nemůžeš! Ne tady! Něco takového můžeš dělat na světě. Tady můžeš použít jedině bluf, klam a mam. A zastrašování! Vždyť modlitby nic jiného nejsou... To se vystrašení lidé pokoušejí vlichotit do přízně tyrana! Všechny ty chrámy byly postaveny a... nejsi nic jiného než obyčejný malý -"
Cohen mu položil laskavým gestem ruku na rameno. „Dobře řečeno, mladíku. Skvěle. Ale je čas jít."
„Bvokolice," zabručel Offler k Vytěžborovi, :f bvokolicí nemůvef uděvat chybu."
„Já zakazuji praktikování panupunitoplastie," odpověděl Vytěžbor.
„Co to je?"
„Jo, to nevím, ale jim to dělá starosti."
„Nechte mě, já mu ubalím alespoň jednu do -" cukal se minstrel.
„Poslyš, synku, poslyš," přemlouval ho Cohen, který měl co dělat, aby ho udržel. „S tou lyrou dokážeš lepší věci než ji rozmlátit někomu o hlavu, ne? Pár vhodnejch veršíků - nevěřil bys, jak kolikrát jednomu uvíznou v mysli. No tak mě poslouchej, mládenče. Slyšíš, co ti říkám? Mám meč, a je to dobrej meč, ale jediný, co ta zatracená věc dokáže, je udržet mě naživu, slyšíš? Jenže píseň dokáže z lidí udělat nesmrtelný! Špatný nebo dobrý, ale nesmrtelný!"
Minstrel se poněkud uvolnil, ale vážně jen trochu. Glotkin se schoval za skupinku jiných bohů.
„Teď si počká, než vyjdu z brány a -" zasténal minstrel.
„Bude mít plný ruce práce! Podrsi, odpal tu rozbušku!"
„Ach, váš pověstný ohňostroj," řekl Slepý Io. „Jenže mí drazí smrtelníci, oheň nemůže bohům ublížit..."
„Jak bych to..." řekl Cohen. „To záleží na tom... protože během minuty bude vršek týdle hory vypadat jako sopečnej vulkán. Uvidí to celej svět. Zajímalo by mě, jestli pak ještě někdo bude věřit na bohy?"
„Pch!" ušklíbl se Osud, ale několika chytřejším bohům se na tvářích objevil zamyšlený výraz.
„Víte," pokračoval Cohen, „vono ani tak nezáleží na tom, jestli někdo zabil bohy, ale důležitý je, že to někdo zkusil. Příště to někdo zkusí líp."
„Jediné, co se stane, bude to, že zemřete," řekl Osud, ale ti chytřejší bohové se začali tlačit k okraji zástupu.
„Co můžeme ztratit?" řekl Cucák Vilda. „Stejně už brzo natáhnem brka. My jsme připravení umřít."
„Vždycky jsme byli připravení umřít," přidal se Caleb Rozparovač.
„Proto jsme žili tak dlouho," přikyvoval Cucák Vilda.

„Ale... proč se tak rozčilujete?“ nechápal Slepý Io.
„Vedli jste dlouhý a bohatý život a velký koloběh přírody si -“
„Aha, velkej koloběh přírody mi může volízat... bederní roušku!“ zamračil se Bláznivý Humoš.
„A nevěřím, že by se našel někdo, kdo by chtěl udělat něco takovýho,“ komentoval jeho poznámku Cohen.
„Hele, já to se slovama moc neumim, ale... řek bych, že to děláme proto, že máme umřít, chápete? A protože nějakej chlápek došel někde na kraj světa a viděl tam všechny ty světy a začal brečet, protože měl jen jeden život. Tak velikej vesmír a tak kratičkej čas! A to není správný...“
Jenže bohové se začali ohlížet.
Křídla popraskala a odpadla. Trup dopadl s třeskotem na dláždění, po němž klouzal dál.
„Teď nastal čas na paniku,“ prohlásil Mrakoplaš. Otřesený Luňák se skřípotem ujížděl po kamenné dlažbě a za ním se začínal šířit nasedlý kouř a pach pálícího se dřeva.
Kolem Mrakoplaše se protáhla bledá ruka.
„Doporučoval bych všem, aby se něčeho pevně chytili,“ ozval se Leonardův hlas.
Zatáhl za malou páku s nápisem „Adzrb“.
Luňák se zastavil. Velmi dynamicky.
Bohové ho s napětím sledovali.
Na boku podivného dřevěného ptáka se uvolnil kulatý poklop. Odpadl a odkutálel se stranou.
Bohové viděli, že zevnitř vystupuje postava. V mnoha směrech vypadal onen člověk jako hrdina, až na to, že byl nezvykle čistý. Muž se rozhlédl kolem, sňal helmu a zasalutoval.
„Dobré odpoledne, ó mocní,“ řekl. „Omlouvám se, ale nebude to trvat dlouho. A dovolte mi, abych na tomto místě jménem všech lidí Zeměplochy prohlásil, že tady odvádíte skvělou práci.“
Pak přešel kolem užaslých bohů k hordě a zastavil se před Cohenem.
„Barbar Cohen?“
„Proč vás to zajímá?“ opáčil nic nechápající Cohen.
„Jsem kapitán Karotka z Městské hlídky města Ankh-Moporku a zatýkám vás tímto na základě obvinění ze spiknutí za účelem zničení světa. Máte právo mlčet, ale cokoliv -“
„Já nemám v úmyslu mluvit,“ odpověděl mu Cohen a pozvedl meč. „Já ti prostě a jednoduše -useknu hlavu!“
„Počkej, zadrž,“ ozval se Cucák Vilda naléhavě. „Znáte nás?“
„Jistě, pane. Vy jste Cucák Vilda, alias Šílený Vil, Vilém Sekáč Velký -“
„A vy nás chcete zatknout? Říkal jste, že jste nějakej strážnej?“
„Správně, pane.“
„My už v životě zabili stovky takovejch strážnejch, mladíku!“
„To je mi opravdu líto, pane.“
„Kolik ti platěj, mládenče?“ zajímal se Caleb.
„Třiačtyřicet tolarů měsíčně, pane Rozparovači. Plus výdaje.“
Horda se rozesmála. Pak Karotka tasil meč. „Musím na tom trvat, pane. To, co máte v úmyslu udělat, by zničilo svět.“
„Jenom tendle kousek, mládenče,“ vrtěl hlavou Cohen. „Takže teď běž klidně domů a -“
„Chovám úctu k vašim šedinám, pane, a proto s vámi mám trpělivost.“
Ozval se další výbuch smíchu a Šíleného Humoše museli udeřit do zad, aby se jím nezadusil.
„Okamžik, mládenci,“ ozvala se paní McGeryová tiše. „Neměli bychom si to ještě jednou dobře rozmyslet? Rozhlédněte se.“
Rozhlédli se.
„No?“ nadhodil Cohen.
„My jsme dva,“ upozorňovala ho Vena, „a Podrs a Cucák a Humoš, Caleb a minstrel.“
„A co jako? Co má bejt?“
„To je sedm,“ pokračovala Vena. „Nás sedm proti jemu jedinému. Sedm proti jednomu. On si myslí, že jde zachraňovat svět. Ví, kdo jsme, a přece s námi chce bojovat...“
„Ty si myslíš, že je hrdina?“ zaskřehotal Bláznivý Humoš. „Pch! Kterej hrdina by pracoval za třiačtyřicet toláčů měsíčně? I dyž plus výdaje?“
Jenže jeho zaskřehotání bylo jediné, co se v nastalém tichu ozvalo. Horda dokázala pracovat s podivnou matematikou hrdinství dost rychle.
Byl tady - a to vždycky, jak na začátku, tak na konci - morální Kód. Žili podle Kódu, následovali Kód a stávali se součástí Kódu pro ty, kdož je následovali. Kód byl všechno. Bez Kódu nebyli hrdiny. Nemáte Kód - jste jen lump v bederní roušce.
Kód byl naprosto jasný. Jeden odvážný muž proti sedmi... vyhrává. Věděli, že je to pravda. V minulosti na to všichni mnohokrát spoléhali. Čím menší pravděpodobnost, tím větší vítězství. To byl Kód.
Zapomeňte na Kód, odvrhněte Kód, ošiďte Kód... a stanete se obětí Kódu.
Oči jim sklouzly na meč kapitána Karotky. Byl krátký, jednoduchý a ostrý. Byl to pracovní meč. Nebyly na něm žádné kouzelné runy, neobklopovala ho žádná tajemná záře. Když jste věřili v Kód, bylo to přinejmenším znepokojující.
Jednoduchý meč v rukou opravdu odvážného muže dokázal proletět magickým mečem jako lojem. Byla to strašidelná myšlenka, ale byla to myšlenka.
„Legrační věc,“ řekl Cohen, „ale kdysi jsem v Ankh-Morporku slyšel povídat o nějakým strážníkovi, kterej je dědicem trůnu, ale kterej to pečlivě tají, protože se mu líbí bejt strážníkem...“
Oh bože, pomyslela si horda. Král v přestrojení! To byl klasický kódový materiál! Karotkův pohled se potkal s

Cohenovým.
„Nikdy jsem o něm neslyšel," zavrtěl kapitán hlavou.
„Umřít pro třiačtyřicet tolarů měsíčně," řekl Cohen, aniž odtrhl pohled, „na to musí být člověk velmi hloupý, nebo velmi, opravdu velmi odvážný..."
„A jaký je v tom rozdíl?" zeptal se Mrakoplaš, který se zatím prodral dopředu. „Hele, nerad bych rušil nějaký dramatický okamžiky, nebo co, ale rozhodně si nedělá legraci. Kdyby tady ten... sud vybuchnul, fakticky to zničí celej svět. Ten výbuch by tady otevřel... něco jako díru a všechna magie by vyprchala."
„Mrakoplaš?" podivil se Cohen. „Co ty tady děláš, ty stará kryso?"
„Pokouším se zachránit svět," odpověděl s trpkým přízvukem Mrakoplaš a obrátil oči k nebi. „Zase."
Cohen znejistěl. Jenže hrdinové neustupují snadno, dokonce ani tváří v tvář Kódu ne.
„Vážně by to všechno vylítlo do povětří?"
„Jo."
„Von ten svět stejně za moc nestojí," zabručel Cohen. „Už ne..."
„A co všecky ty malý, roztomilý kuřata a káčata a -" začal Mrakoplaš.
„Štěňátka a koťátka!" sykl na něj Karotka, aniž spustil z Cohena oči.
„Jo, štěňátka a koťátka jsem myslel. No? Pomysli na ně."
„No. Co s nima má bejt?"
„Ale... nic."
„Ale všichni zemřou," doplnil Karotka.
Cohen pokrčil kostnatými rameny. „Každej dřív nebo později umře, aspoň tak nám to vždycky říkali."
„Nezbude nikdo, kdo by si pamatoval," ozval se minstrel, který jako by mluvil sám k sobě. „Když nezůstane nikdo naživu, nezůstane nikdo, kdo by si pamatoval."
Horda se k němu obrátila.
„Nikdo si nebude pamatovat, kdo jste byli a co jste vykonali," pokračoval minstrel. „Nebude nic. Žádné další písně. Nikdo si nebude nic pamatovat."
Cohen si povzdechl. „Dobrá, tak řekněme, že ten sud ne-"
„Cohene?" obrátil se k němu Podrs neobvykle ustaraným tónem. „Vzpomínáš si, jak jsi před chvíli řek ‚odpal tu rozbušku'?"
„No?"
„Takže tím teď chceš říct, že sem neměl?"
Sud tiše syčel.
„Tys to odpálil?" ujišťoval se Cohen.
„No jasně! Řek si, abych..."
„Můžeme to zarazit?"
„Ne," odpověděl Mrakoplaš.
„Nemůžeme tomu utýct?"
„Jedině kdybys dokázal uběhnout deset kiláků opravdu rychle."
„Srazte se kolem, mládenci! Ty ne, minstrelskej, tohle je záležitost bojovníků... Cohen mávl na ostatní a Stříbrná horda se srazila do hloučku. Bylo to v mžiku.
„Dobrá," řekl Cohen, když se narovnali. „Máte naše jména dobře zapsaný, pane barde?"
„Samozřejmě -"
„Tak do toho, mládenci!"
Zvedli sud na Humošovo křeslo. Když se pak do něj opřeli, Podrs se napůl otočil.
„Poslyš, mladej! Určitě sis zapsal dobře ten kousek, jak jsem -"
„Odjíždíme!" vykřikl Cohen a přitáhl ho zpět ke křeslu. „Uvidíme se později, paní McGeryová."
Přikývla a ustoupila. „Víte, jak to je," řekla smutně. „Pravnoučata na cestě a bůhvíco..."
Kolečkové křeslo už nabralo slušnou rychlost, „Pojmenuj jedno po mně, Veno!" zaječel Cohen, když vyskočil nahoru.
„Co to dělají?" nechápal Mrakoplaš, když se křeslo rozjelo dolů šikmou ulicí k rozdrcené nebeské bráně.
„Nikdy se jim nemůže podařit dostat ten sud z hory včas!" vykřikl Karotka a rozeběhl se za nimi.
Křeslo proletělo obloukem brány a zaskřípělo na ledem pokrytých kamenech. Mrakoplaš, který se za křeslem rozběhl spolu s většinou ostatních, stačil zahlédnout, jak se v jednom okamžiku odrazilo a vyletělo obloukem do osmnácti kilometrů prázdného prostoru. Nebyl si jistý, ale měl dojem, že v poslední chvíli, když už křeslo začalo padat, zaslechl: „A neměli bysme tedka něco vykřiknoóóúúúú...?"
Pak se postavy, křeslo i sud začaly rychle zmenšovat, až zmizely na pozadí mlhavé krajiny hluboko dole, plné zasněžených údolí a trčících hladových vrcholů.
Karotka s Mrakoplašem upírali oči do hlubiny.
Po chvilce mág koutkem oka zachytil Leonarda. Vědec stál. Prsty si držel puls a tiše počítal.
„Osmnáct kilometrů... hmm..., vezměme v potaz odpor vzduchu..., řekněme tři minuty plus... ano.... takže to máme..., měli bychom odvrátit oči asi tak... teď. Ano. Myslím, že to je velmi dobrý nápa-"
I zavřenými víčky prorazila rudá záplava.
Když se Mrakoplaš připlazil k okraji srázu, spatřil dole malý černý kruh, jehož střed žhnul jahodovou červení.
O několik vteřin později otřáslo boky Cori Celesti hromové zadunění, které strhlo množství lavin. Ale i to nakonec odeznělo.
„Myslíte, že to přežili?" zeptal se Karotka, který nahlížel přes kamenný okraj do mračen zvířeného sněhu.

„Cože?“ podíval se na něj Mrakoplaš.
„To by byl špatný příběh, kdyby zahynuli.“
„Kapitáne, vždyť padli osmnáct kilometrů hluboko a tam všechno vybuchlo v explozi, která změnila menší horu v údolí!“ upozorňoval ho Mrakoplaš.
„Mohli dopadnout do nějaké opravdu hluboké závěje nebo na nějaký vhodný svah,“ trval na svém Karotka.
„Nebo tam mohlo letět husté hejno nějakých opravdu měkkých ptáků?“ navrhoval jízlivě Mrakoplaš.
Karotka si stiskl zuby ret. „Na druhé straně... obětovat život, aby zachránili celé lidstvo..., to je taky skvělý konec.“
„Ale vždyť to byli oni, kdo chtěl lidstvo vyhodit do povětří!“
„Stejně to od nich byla odvaha.“
„Svým způsobem, předpokládám.“
Karotka smutně potřásl hlavou. „Možná bychom měli sestoupit dolů a zjistit co a jak.“
„Je tam akorát velkej bublající kráter roztopenýho kamene!“ vybuchl Mrakoplaš. „To by se musel stát zázrak!“
„Vždycky zbývá naděje.“
„Jo? A vždycky jsou tady daně! Není v tom žádnej rozdíl!“
Karotka si povzdechl a zvedl se. „Přál bych si, aby ses mýlil.“
„Ty si přeješ, abych se mýlil? Pojď, vrátíme se. My sami ještě nejsme tak docela venku z maléru.“ Za nimi si Vena utřela nos a oči a pečlivě si zasunula kapesník pod ocelový korzet. Pomyslela si, že nastal čas následovat pach koní.
Pozůstatky Luňáka byly předmětem pečlivého, avšak nic nechápajícího zájmu božských bytostí. Nebyly si jisté, co to je, ale zásadně to odmítaly.
„Mám pocit,“ řekl Slepý Io, „že kdybychom chtěli, aby lidé létali, dali bychom jim křídla.“
„Povolili fme jim koftě a létajífi kobevef,“ upozornil ho Offler.
„Ano, ale to jsou magické předměty. Magie... víra... tam se dají najít jisté asociace. Tohle je pokus, jak zvrátit přirozený řád. V takových věcech by tady mohl za chvilku poletovat kdokoliv.“ Otřásl se. „Lidé by mohli na své bohy shlížet, a ne k nim vzhlížet!“
Pak obrátil pozornost k Leonardovi z Quirmu.
„Proč jsi to udělal?“
„Dali jste mi křídla, když jste mi ukázali ptáky,“ odpověděl Leonardo. „Udělal jsem jen to, co jsem viděl.“
Zbytek bohů mlčel. Jako mnoho profesionálně věřících lidí - a oni jako bohové byli skutečně profesionálové - měli sklony cítit se v přítomnosti neskrývaného ryzího duchovna nejistě.
„Nikdo z nás tě nepoznává jako svého uctívače,“ pokračoval Io. „Ty jsi ateista?“
„Mohu říci, že každopádně věřím na všechno, co je zboží dobré vůle a hlavně kvality,“ odpověděl Leonardo a rozhlédl se. Jak se zdálo, jeho odpověď uspokojila všechny, až na Osud.
„A to je všechno?“ zamračil se. Leonardo se na okamžik zamyslel.
„Myslím, že každopádně věřím na geometrii, barvy na okraji světelného spektra a na to, co je ve věcech úžasného.“
„Takže ty nejsi člověk, který věří?“ naléhal Slepý Io.
„Já jsem malíř.“
„Takže to je ‚ne’, že? Chci mít v téhle věci jasno.“
„Ehm... já nerozumím otázce,“ zavrtěl hlavou Leonardo. „Rozhodně ne tak, jak ji pokládáte.“
„Já nerozumím tvým odpovědím,“ zavrčel Osud. „Jak je podáváš.“
„Dobrá, předpokládejme, že ti něco dlužíme,“ pokračoval Slepý Io. „Nikdy nesmí být řečeno, že jsou bohové nespravedliví.“
„My nedovolíme, aby se řeklo, že jsou bohové nespravedliví,“ utrhl se Osud. „Jestli můžu něco navrhnout, tak -“
„Budeš už mlčet!“ rozzuřil se najednou Slepý Io. „Tohle vyřešíme postaru, díky za rady!“
Pak se obrátil k cestovatelům a namířil prst na Leonarda.
„Tvůj trest bude následující,“ řekl Slepý Io vážným hlasem, „vymaluješ strop chrámu Malých bohů v Ankh-Morporku. Celý strop. Výzdoba je v trestuhodném stavu.“
„Ale to není fér,“ ozval se Karotka. „On už není žádný mladík a velkému Michalu Andělínu Dobrottimu trvalo celých dvacet let, než strop vymaloval!“
„Aspoň to zaměstná jeho mozek,“ ušklíbl se Osud, „a zabrání to tomu, aby mu do hlavy nelezly ty špatné kusy myšlenek. To je jediný správný trest pro ty, kdož si přivlastňují moc bohů! A pro nezaměstnané ruce máme taky práce dost!“
„Hmm,“ odpověděl Leonardo, „trocha pořádného lešení...“
„Fpoufta lefení,“ pošišlával spokojeně Offler.
„A téma maleb?“ zeptal se Leonardo. „Rád bych maloval...“
„Celý svět,“ přerušil ho Osud. „Nic menšího!“
„Skutečně? A já si představoval takovou krásnou kachní modř a na ní, tu a tam, nějakou tu hvězdu,“ vskočil jim do řeči Slepý Io.
„Celý svět,“ opakoval Leonardo s očima upřenýma do svého soukromého světa.
„Se slony, draky, s chomáči mračen a rozlehlými pralesy, s mořskými proudy, s ptáky a velkými pouštěmi, s bouřemi a bílými vrcholky hor.“
„Eh... tak tedy ano,“ přikývl Slepý Io.
„Bez pomoci.“ Osudu to pořád ještě nestačilo.
„Ani f lefením,“ přidával si Offler.
„To je obludné,“ zamračil se Karotka.

Slepý Io hovor uzavřel. „A jestliže to nebude hotovo za dvacet let -“
„- za deset let,“ opravil ho Osud.
„- tak bude město Ankh-Morpork zničeno božím ohněm.“
„Hmm, ano, to je dobrý nápad,“ prohlásil Leonardo, který stále ještě zíral do prázdna. „Někteří z těch ptáčků budou muset být docela malí...“
„Je v šoku,“ prohlásil Mrakoplaš.
Kapitán Karotka vztekem ztichl, ale bylo to ono pověstné ticho před bouří.
„Řekněte mi,“ zeptal se slepý Io, „máme nějakého Boha policistů?“
„Ne, pane,“ odpověděl Karotka. „Poldové by nikdy nevěřili nikomu, kdo by o sobě tvrdil, že je Bohem policistů, natož aby pak věřili v něj.“
„Ale ty jsi jistě člověk bohabojný?“
„No, to co jsem z nich viděl, mě každopádně vyděsilo k smrti, pane. A můj velitel vždycky říká, tedy když máme službu a chodíme městem, že když vidíte, jak vypadá lidstvo, nezbývá než připustit existenci bohů.“
Při této klasické a přesné Karotkově citaci se bohové blahosklonně usmívali a souhlasili. Bohové ironii neznají.
„Výborně,“ přikyvoval Slepý Io. „A jakou máš prosbu?“
„Pane?“
„Každý od bohů něco chce,“ vysvětloval Slepý Io.
„Já ne, pane. Já vám nabízím příležitost.“
„Ty chceš něco dát nám?“
„Ano, pane. Užasnou příležitost, jak ukázat svou spravedlnost a milosrdenství. Kdybyste vyslyšel mou supliku neboli vinš...“
Nastalo ticho. Pak Slepý Io velmi opatrně začal: „To je jeden z těch dřevěných předmětů, co mají vepředu držátko a dávají se do stolů a do nich se... nebo...“ Nejistě se odmlčel. „A tenhle minč... (*Pozn. překl.: Mí romští čtenáři prominou, já opravdu nenašel nic jiného, co by se dalo použít...) to je ta gumová věc, co do ní děti... hmmm... kopou? To jste měl na mysli?“
„Ne, pane. Vy mluvíte o šuplíku a míči, ale ta slova znamenají prosbu, žádost.“
„A to je všechno? Ach. Nuže?“
„Dovolte, aby byl Luňák opraven a my se na něm mohli zase vrátit domů -“
„Nemožné,“ zavrtěl Osud divoce hlavou.
„Mně se to zdá rozumné,“ odpověděl Slepý Io a upřel pohled na Osud. „Musí to být jeho poslední let.“
„Bude to poslední let Luňáka, že ano?“ obrátil se Karotka k Leonardovi vemlouvavým hlasem.
„Cože? Och, každopádně. Naprosto jistě! Teď teprve vidím,jak špatně jsem ho navrhl. Ten další - mhmpf feeo?“
„Co se to tam děje?“ zeptal se Osud podezřívavě.
„Kde?“ rozhlížel se Mrakoplaš.
„No, proč jsi mu položil ruku na ústa?“
„Já? To jsem udělal?“
„Pořád ještě to děláš!“
„To jsou ty moje nervy,“ otřásl se Mrakoplaš a pustil Leonarda.
„A vy máte taky nějakou tu supliku nebo vinč?“ zeptal se ho Io.
„Cože? Aha. Jo... teda já bych si přál balón, takovej nafukovací, co lítá. Modrej.“ Pak vrhl vzdorovitý pohled na Karotku. „To má kořeny hluboko v minulosti, když mi bylo šest, chápeš? Byla tam ta protivná velká holka... a špendlík. Nechci o tom mluvit.“ Zvedl hlavu a rozhlédl se po čekajících bozích. „Nevím, proč na mě všichni tak koukáte? Prostě chci modrej balón, no.“
„Ook,“ ozval se v tom okamžiku knihovník.
„Ten váš maskot... nebo ten mazlíček... prostě ta vaše opička, má taky nějaké přání?“ pokračoval Slepý Io, který se zřejmě dostal do štědré nálady. „Kdyby chtěl nějaké ovoce, tak tady máme i Opičího boha a spoustu banánů a mango a...“
Mrakoplaš, který si uvědomil náhlé ochlazení, rychle zvolal: „Ne, on si doopravdy přeje jen tři tisíce registračních karet, nové razítko a dvacet litrů inkoustu.“
„Eek!“ sděloval mu knihovník naléhavě.
„No tak dobře. A taky by mu udělal radost balón, ale červenej!“
Oprava Luňáka byla velmi jednoduchá. I když se bohové jako druh necítí v přítomnosti mechanických věcí nejlépe, na každém Pantheonu v každém vesmíru najdete nějaké nižší božstvo - Vulkána, Vélanda, Dennise nebo Héfaista -, které ví, jak k sobě pasují některé součástky a takové věci. Někoho takového musí mít, ke své lítosti a často i nemalé škodě, i většina větších organizací.
Jindřich Šerý Děs se vynořil ze závěje a zalapal po dechu. Pak ho pevná ruka opět ponořila pod povrch sněhu.
„Takže to platí?“ zavrčel minstrel, který mu klečel na zádech a držel ho za vlasy.
Jindřich Šerý Děs se znovu zvedl. „Platí,“ zařval a plival sníh.
„A jestli se mi později pokusíš říct, že jsem tě neměl poslouchat, protože každý ví, že Pánu temnot se nesmí věřit, tak tě vlastnoručně uškrtím strunou z loutny, slyšíš?“
„Nemáš trochu úcty!“
„No a? Ty jsi přece zrádný Pán temnot, je to tak?“ ušklíbl se minstrel a přitiskl prskající hlavu zpátky do sněhu.
„No jo, dobrá, samozřejmě... to je jasný. Ale trocha úcty by tě vůbec nic nestá... bla... bla... bla...“ „Ty mi pomůžeš dostat se zpátky a já za to do té ságy napíšu, že jsi ten nejodpornější, nejtemnější a nejlstivější Pán temnot, jaký kdy

existoval, je to jasné?“
Udýchaná, sípající hlava se znovu objevila nad sněhem.
„Jo, dobrá, tak dobrá. Ale musíš mi slíbit...“
„A jestli mě podvedeš nebo zradíš, tak si vzpomeň, že já Kód neznám! Já nemusím nechat Pána temnot uniknout, já ne!“
Sestupovali v tichu a - v Jindřichově případě - většinou se zavřenýma očima.
Daleko níže a šikmo stranou kouřilo a bublalo údolí, které bylo ještě před krátkou chvíli poměrně mohutným pahorkem.
„Nenašli jsme ani těla,“ řekl minstrel, když hledali, kudy dál.
„Jo, to proto, že nezahynuli, chápeš?“ řekl Jindřich. „Určitě je v poslední minutě nápad nějakej plán. vsaď se!“
„Jindřichu -“
„Můžeš mi říkat Zlej, chlapče.“
„Tak tedy Zlý, vždyť poslední minutu padali dolů s té příšerné hory.“
„Jo, jenže je možný, že taky jenom klouzali vzduchem, chápeš? A tam dole jsou všechny ty jezera! Nebo odhadli, kde je sníh fakticky hlubokej.“
Minstrel se na něj nevěřícně díval. „Ty vážně věříš, že mohli přežít?“
Po Jindřichově do červena odřené tváři přeběhl krátký zachvěv zoufalství.
„Jasně. Samozřejmě! Všechny ty Cohenovy řeči... To byly jenom řečičky... On nepatří k těm, co by se potulovali kolem a pořád jenom umírali. Kdepak starej Cohen! Teda myslím... von ne! On je jedinej svýho druhu!“
Minstrel se pozorně rozhlédl po pustých středových pláních, které měl před sebou. Byla tam jezera a byly tam mnohametrové návěje sněhu, stejně jako hluboké rozsedliny, které sníh zcela zavál. Jenže horda neužívala lstivosti. Když potřebovali být lstiví, tak si na to někoho najali. Jinak prostě zaútočili. A na zem zaútočit nemůžeš.
Nějak se to všechno pomíchalo, pomyslel si. Zrovna jak to řekl ten kapitán. Bohové, hrdinové a divoká dobrodružství..., ale když odejde poslední hrdina..., je po všem.
Nikdy hrdiny neměl zvláště v lásce. Ale teď si uvědomil, že je potřebuje, že je chce, že si přeje, aby existovali, jako prales nebo hory... Možná že je dobře nezná, ale vyplňovali určitou mezeru v jeho myšlenkách. Mezeru v myšlenkách každého z nás.
„Budou v pořádku,“ ozval se Jindřich Šerý Děs. „Nejspíš na nás budou čekat dole.“
„Co to visí támhle na tom balvanu?“ zeptal se minstrel.
Když se tam s jistým úsilím vyškrabali po kluzkých kamenech, ukázalo se, že je to kus rozlomeného kola z Humošova křesla.
„To nic neznamená,“ zabručel Pán temnot a odhodil trosku stranou. „Tak pojď, pohněme se. Tohle není hora, kde by bylo dobrý trávit noc.“
„Ne. To máš pravdu,“ přikývl minstrel. Stáhl z ramene svou lyru a začal ji ladit. „Ale nic to neznamená.“
Než se obrátil k odchodu, vytáhl z kapsy malý kožený váček. Byl plný rubínů.
Vysypal je do sněhu, kde zazářily jako krvavé krůpěje. Pak vykročil.
Bylo to opravdu hluboké sněhové pole. Tu a tam napovídala hluboká propadlina o tom, že sníh byl rozhozen velkou silou padajícího těla, ale ostré okraje už se ohlazovaly větrem a padajícím sněhem.
Sedm žen v sedlech přistálo hladce a lehce a zvláštní bylo to, že ačkoli se na sněhu objevily otisky kopyt, nebyly v místech, kde se zvířata sněhu dotkla, ani ve chvíli, kdy po něm kráčela. Zdálo se, že ženy na koních někdo do světa přidal navíc, jako kdyby je někdo namaloval a pak už neměl dost času přidat k nim pozadí.
Zůstaly stát a chvilku čekaly.
„Toť vrcholně neuspokojivé,“ řekla Hilda (soprán). „Měli by tady býti. Že mrtvi jsou, to vědí, doufám?“
„Už prošly jsme vše vůkol, já skutečně si zoufám!“ rozhlížela se Gertruda (mezzosoprán).
„Dámy? Byly byste tak laskavé a sesedly z těch koní?“
Otočily se. Sedmá valkýra tasila meč a přátelsky se ně usmívala.
„To je ale drzost! Koukněte, vy nejste Grimhilda!“
„Ne, ale myslím, že bych na vás šest klidně stačila,“ odpověděla Vena a odhodila helmici stranou. „Nacpala jsem ji jednou rukou do latríny. Myslím, že by pro vás bylo lepší, kdybyste prostě slezly z koní.“
„Lepší? Lepší než co?“ nechápala Hilda.
Paní McGeryová si povzdechla. „Než tohle,“ řekla.
Sníh kolem vyvrhl staré muže.
„Dobrej večer, slečno!“ řekl Cohen a uchopil Hildina koně za uzdu. „Takže, ráčíte udělat, co vám říká, nebo mám říct tuhle svýmu příteli Bleskovýmu, aby vás o to požádal osobně? Akorát, že on je tak trochu... drsnej.“
„Bu, bu, bu...!“
„Co si to dovolujete...“
„Já si dovolím cokoliv, slečinko. Tak a teď dolů, než vás shodím!“
„No tohle!“
„Promiňte? Hej, slyšíte? Promiňte!“ volala Gertruda.
„Jste mrtví?“
„Měli bysme bejt mrtví. Jenže já se mrtvej necejtim.“
„Já teda mrtvěj nejsem,“ zařval Bláznivý Humoš. „Srazím k zemi každýho, kdo by se mi odvážil říct, že sem mrtvej!“
„Máme pro vás nabídku, kterou nemůžete odmítnout,“ řekl Cohen a vyšvihl se na Hildina koně. „Do sedel, hoši!“
„Ale... promiňte?“ ozvala se Gertruda, která patřila k lidem postiženým permanentní slušností. „Měly jsme vás odnést do Síní věčného zabíjení. Medovina tam teče proudem a podávají se pečení vepři a mezi jídlem spolu hrdinové bojují!

To všechno jen pro vás! Vždyť jste si to přáli! Vybudovali to tam jenom pro vás!“
„Jo? No tak díky, ale my to neberem,“ odpověděl Cohen.
„Ale to je místo, kam by se měli odebrat všichni mrtví hrdinové!“
„Nepamatuju si, že bych něco v tomhle smyslu podepisoval,“ zavrtěl hlavou Cohen. Zvedl pohled k nebi. Slunce zapadlo a na obloze se objevily první hvězdy. Takže každá z nich je svět, hmm?
„Pořád ještě se k nám nechcete přidat, paní McGeryová?“ zeptal se.
„Ještě ne, hoši,“ usmála se Vena napůl smutně a napůl toužebně. „Myslím, že na to ještě nejsem připravená. Ale i můj čas přijde.“
„Dobrá. Dobrá. Takže my vyrazíme. Máme před sebou spoustu práce...“
„Ale -“ paní McGeryová se rozhlédla po okolním sněhu. Vítr už stačil zavát sněhem... tvary. Tady čněla ze závěje rukojeť meče, tam zas polovina sandálu. „Jste vlastně mrtví, nebo ne?“ zeptala se nakonec.
Cohen přeletěl pohledem sníh. „No, jak já to vidím, my si myslíme, že nejsme, tak proč bysme se měli starat o to, co si myslí někdo jiný? O to jsme se nikdy nestarali. Připravenej, Humoši? Tak za mnou, mládenci!“
Vena pozorovala, jak se valkýry, které se hádaly mezi sebou, pomalu pěšky vracejí k hoře. Pak čekala. Měla pocit, že bude následovat něco, na co stojí za to počkat.
Po nějaké chvíli uslyšela zařehtat dalšího koně.
„Sklízíš?“ zeptala se a otočila se, aby lépe viděla postavu na koni.
TO JE NĚCO, V ČEM TI, BOHUŽEL, NEMOHU UDĚLAT JASNO, odpověděl Smrť.
„Ale jsi tady,“ pokračovala Vena, i když se teď cítila být spíš paní McGeryovou než bojovnicí. Vena by pravděpodobně zabila pár valkýr jen proto, aby se ujistila, že ostatní dávají pozor na to, co říká, ale ony vypadaly tak strašně mladě.
JÁ JSEM, POCHOPITELNĚ, VŠUDE.
Paní McGeryová se zadívala ke hvězdám.
„Když byl hrdina za starých časů opravdovým a velkým hrdinou,“ řekla, „přenesli ho bohové na oblohu v podobě souhvězdí.“
JENŽE HVĚZDY SE MĚNÍ, upozornil ji Smrť. TO, CO DNES VYPADÁ JAKO MOHUTNÝ VÁLEČNÍK, SE MŮŽE ZA STO LET PROMĚNIT V ŠÁLEK NA ČAJ.
„To není fér!“
NIKDY NIKDO NEŘEKL, ŽE TO FÉR BUDE. ALE VŽDYCKY TADY JSOU JEŠTĚ DALŠÍ HVĚZDY.
a úpatí hory, v původním Venině táboře rozdělal Jindřich oheň, zatímco minstrel seděl a brnkal si nějaké noty.
Po chvíli řekl: „Byl bych rád, kdyby sis poslechl tohle,“ a něco zahrál. Jindřichovi Šerému Děsu se zdálo, že to trvalo celý život. Když poslední tóny odumřely, otřel si slzy z očí.
„Musím na tom ještě hodně pracovat,“ dodal pak minstrel nepřítomným hlasem, „ale bude to pak stačit?“
„Ty se mě ptáš, jestli to bude stačit?“ vypravil ze sebe Jindřich s mírnými obtížemi. „To mi chceš říct, že to dokážeš udělat ještě lepší?“
„Určitě.“
„No, ono to není jako... obyčejná sága,“ komentoval dílo Jindřich Šerý Děs podivně zastřeným hlasem. „Má to melodii. Můžeš si ji dokonce pískat. No, nebo si ji pobrukovat. Prostě mám pocit, že to zní jako oni. Jak by zněli, kdyby se změnili v hudbu...“
„Výborně.“
„Je to... úžasné...“
„Děkuju ti. Bude to lepší a o to lepší, čím víc lidí to uslyší. Je to hudba určená k tomu, aby jí lidé naslouchali.“
„A nenašli jsme žádná těla, takže je to něco jiného, že?“ řekl velmi malý Pán temnot. „Takže by vlastně mohli někde žít!“
Minstrel zabrnkal několik tónů na lyru. Struny se zatřpytily. „Někde ano,“ souhlasil.
„Víš co, mládenče, vždyť já ani neznám tvý méno.“
Minstrelovi se nakrabatilo čelo. On už si tím sám nebyl tak docela jist. Nevěděl ani, kam půjde a co bude dělat, ale měl jisté podezření, že život by mohl být od této chvíle mnohem zajímavější.
„Jsem jenom zpěvák,“ odpověděl.
„Zahraj to ještě jednou,“ žadonil Pán temnot.
Mrakoplaš zamrkal, chvilku zíral a pak odtrhl pohled od okna.
„Právě nás předjeli nějací muži na koních,“ oznámil posádce.
„Ook,“ řekl knihovník, což patrně znamenalo: „Někteří z nás už si svoje odlétali.“
„Jen jsem vám to chtěl říct.“
Luňák, který se točil ve vzduchu jako opilý klaun, stoupal ve sloupu horkého vzduchu z kráteru. To byl jediný rozkaz, který Leonardo vydal, než odešel do zadní části kabiny, kde usedl tak tiše, že Karotka začínal mít vážné starosti.
„On tam jen tak sedí a šeptá slova jako ‚deset let!’ a ‚celý svět!’,“ hlásil. „Muselo mu to způsobit strašlivý šok. Jaké pokání!“
„Ale vypadá vesele,“ odpověděl mu Mrakoplaš. „A pořád si kreslí nějaké náčrtky. A taky pořád listuje v těch ikonografiích, cos udělal na měsíci.“
„Chudák. Působí to neblaze na jeho mozek.“ Karotka se naklonil kupředu. „Měli bychom ho dostat co nejrychleji domů. Jaký je obvyklý směr? ‚Druhá hvězda nalevo a přímo až do rána’?“
„Já si myslím, že to je ten nejhloupější způsob astronavigace, jaký kdy kdo vymyslel,“ prohlásil Mrakoplaš. „Musíme prostě mířit ke světlu. Jo, a taky bysme si měli dávat pozor, abysme nekoukali na bohy svrchu.“
Karotka přikývl. „To bude dost těžké.“

„Prakticky nemožné,“ souhlasil Mrakoplaš.
a místě, které nenajdete na žádné mapě, ležel na chladném kameni Mazda, zloděj ohně, tisíciletá oběť bohů.
Po prvních deseti tisíci letech už vám paměť tak přesně neslouží a on si nebyl docela jistý, co se vlastně přihodilo.
Objevila se u něj skupina stařík na koních, kteří se snesli na zem z nebe. Stařici mu přeťali pouta, dali mu napít a jeden po druhém mu obřadně potřásli vrásčitou rukou.
Pak nasedli a zmizeli stejně rychle, jako se objevili. Mazda ulehl do prohlubně v balvanu, kterou tam jeho tělo v průběhu tisíciletí vyhloubilo. Nevěděl, co to bylo za muže, z jakého důvodu se tady objevili, ani proč byli tak rozjaření.
Abychom řekli pravdu, byl si jist jen dvěma věcmi. Za prvé tím, že už každou chvíli začne svítat. A za druhé tím, že v pravé ruce svírá velmi ostrý meč, který mu dali stařici.
S nadcházejícím úsvitem se začaly přibližovat i pomalé údery orlích perutí. Tak tohle si opravdu vychutná.
Je vlastně přirozené, že ti, kteří zachrání svět před neodvratnou zkázou, se většinou nedočkají žádných zvláštních odměn ani díků, protože vzhledem k tomu, že ke zkáze nedojde, začnou lidé uvažovat o tom, jak neodvratná ona zkáza byla, a v důsledku toho neprojevují přílišnou ochotu obdařit dotyčného zachránce něčím hmotnějším, než je modlitba.
Luňák dosti tvrdě přistál na zvlněné hladině, přesněji řečeno povrchu řeky Ankh, a jak se pravidelně stává veřejným předmětům, které zůstanou ležet bez dozoru a zdánlivě nepatří nikomu, stal se v krátku soukromým vlastnictvím velmi mnoha lidí.
A Leonardo zahájil pokání za svou sebestřednou bohorovnost. S tím, pochopitelně, nadšeně souhlasila většina ankh-morporského kléru. To byla rozhodně věc, která vzbuzuje a podněcuje zbožnost.
Proto byl lord Vetinari překvapen, když tři týdny po popsaných událostech dostal naléhavý vzkaz od Hugolína Výsměška. Téměř násilím se protlačil hustým zástupem ke chrámu Malých bohů.
„Co se děje?“ dotazoval se kněží, zevlujících kolem chrámových vrat.
„To je... svatokrádež! Rouhačství!“ soptil Hugolín Výsměšek.
„Co? Co namaloval?“
„Ne to, co namaloval, pane. To, co namaloval... je... úžasné. A on to dokončil!“
Vysoko v horách, kde právě sílila sněhová vichřice, bylo vidět ve sněhu rudou záři. Ta záře tam byla, slabší či silnější, celou zimu, a když se pak zvedly jarní větry, zatřpytily se na slunci rubíny. Zpěváka si nikdo nepamatuje. Píseň zůstává.

(Převod4PDA+hooodně korektur - 2006 - Mira)